

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky, Katedra mediálních studií

Diplomová práce

2016

Dita Rezková

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky, Katedra mediálních studií

Dita Rezková

**Komparace výrazových prostředků současné
žurnalistiky v internetových a tištěných
médiích**

Diplomová práce

Praha 2016

Autor práce: **Dita Rezková**

Vedoucí práce: **prof. PhDr. Jan Jirák, Ph.D.**

Rok obhajoby: **2016**

Bibliografický záznam

REZKOVÁ, Dita. *Komparace výrazových prostředků současné žurnalistiky v internetových a tištěných médiích*. Praha, 2016. 113 s. Diplomová práce (Mgr.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra mediálních studií. Vedoucí diplomové práce Prof. PhDr. Jan Jiráček, Ph.D.

Abstrakt

Diplomová práce *Komparace výrazových prostředků současné žurnalistiky v internetových a tištěných médiích* se zabývá výrazovými prostředky textů na internetu a v tištěných médiích. Zkoumá jak výrazové prostředky slovní, tak výrazové prostředky samotného internetu, vč. odkazů, videí atd. Zvolenými texty, které jsou zkoumány a porovnávány, jsou filmové recenze. Práce si klade za cíl poukázat na rozdíl textů publikovaných na internetu a mimo něj, dále i na výhody publikování online - se všemi možnostmi hypertextu. Teoretická část práce popisuje používané pojmy (filmová recenze, internetová žurnalistika apod.), snaží se nastínit problematiku publikování na internetu s rozdíly oproti publikování do tištěných médií, krátce popisuje i historii internetu a jeho prosazování po boku tištěných médií. Zabývá se i stručnou charakteristikou jednotlivých médií, ze kterých byly dané texty vyhledávány. Dále popisuje hledané výrazy v textech a další prvky psaných textů. Praktická část diplomové práce vyhodnocuje výsledky analýzy. Výsledkem práce je vyhodnocení, zda a jak se liší zkoumané texty, jestli výsledky korespondují s předpokladem a čím mohou být případné rozdíly způsobeny.

Abstract

The thesis *The use of language in modern internet journalism in comparison with print* focuses on use of language in texts on the Internet and in print media. The texts which were selected for exploration are movie reviews.

The theoretical part describes the terms used in the work (film review, internet journalism, etc.). It also tries to clarify the issue of Internet publishing and the differences between online publishing and printed media. It then briefly describes the history of the Internet and its establishment as a counterpart to the printed media. It also deals with the description of the media from which the texts were sourced. The practical part presents the results of the analysis. The work compares the differences in texts published on the Internet and in printed media, as well as the advantages of online publishing - with all the potential of hypertext. The concluding part of the work evaluates whether the researched articles are different and how.

Klíčová slova

Filmové recenze, psaná žurnalistika, internetová žurnalistika, výrazové prostředky, jazykové prostředky, internet, hypertext, média

Keywords

Movie Review, written journalism, internet journalism, use of language, language resources, internet, hyperhext, media

Rozsah práce: 128 914 znaků včetně mezer

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 6. května 2016

Dita Rezková

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala především vedoucímu své práce, panu profesorovi Jirákovi, za veškeré podněty, cenné rady a jeho vstřícný přístup, dále také všem blízkým za podporu.

Institut komunikačních studií a žurnalistiky FSV UK Teze MAGISTERSKÉ diplomové práce	
TUTO ČÁST VYPLŇUJE STUDENT/KA:	
Příjmení a jméno diplomantky/diplomanta: Pospíšilová Dita	Razítko podatelny:
Imatrikulační ročník diplomantky/diplomanta: 2013/2014	
E-mail diplomantky/diplomanta: pospisilova.dita@seznam.cz	
Studijní obor/forma studia: Mediální studia / kombinovaná forma	
Předpokládaný název práce v češtině: Komparace výrazových prostředků současné žurnalistiky v internetových a tištěných médiích	
Předpokládaný název práce v angličtině: The use of language in modern internet journalism in comparison with print	
Předpokládaný termín dokončení (semestr, akademický rok – vzor: ZS 2012/2013) (diplomovou práci je možné odevzdat <u>nejdříve</u> po dvou semestrech od schválení tezí) ZS 2015/2016	
Charakteristika tématu a jeho dosavadní zpracování (max. 1800 znaků): V diplomové práci budou zkoumány výrazové prostředky současných českých žurnalistů. Zaměřím se především na prostředky jazykové, u internetových médií také na prostředky spjaté s tímto médiem, jako jsou například linky a odkazy, videa, atp. Jako konkrétní příklad, na kterém budu tyto výrazové prvky zkoumat, jsem si zvolila filmové recenze, konkrétně porovnání recenzí na internetových portálech a v tištěných novinách a časopisech. Kromě výrazových prostředků, které budou specifické pro jednotlivé typy médií, budu také porovnávat výrazové prostředky charakteristické pro jednotlivé autory recenzí. Vybranými autory, kteří v současné době přispívají jak na internetové portály, tak do tištěných periodik, jsou Kamil Fila, Mirka Spáčilová, Antonín Tesař a Ondřej Vosmík.	
Předpokládaný cíl práce, případně formulace problému, výzkumné otázky nebo hypotézy (max. 1800 znaků): Cílem práce je určit používané výrazové prostředky v žánru filmových recenzí a zjistit, zda se nějak odlišují výrazové prostředky v internetových a v tištěných médiích. Předpokládáme, že rozdíl mezi výše uvedenými typy médií skutečně je, internet dovoluje více neformální styl psaní, více interaktivní komunikaci.	
Předpokládaná struktura práce (rozdělení do jednotlivých kapitol a podkapitol se stručnou charakteristikou jejich obsahu): • Úvod - všeobecná charakteristika filmových recenzí a definice výrazových prostředků (jazykové prostředky vs. nejazykové, popis jednotlivých prostředků - terminologie, cizí slova, anglicismy, slang, frazémy, trojky, atd.) • Definice vybraných médií (MF DNES, iDNES, Cinema, atd.) • Představení vybraných autorů recenzí • Výrazové prostředky ve vybraných recenzích na internetu a v tiskovinách, jejich porovnání • Výrazové prostředky ve vybraných recenzích od konkrétních autorů a jejich diferenciaci na internetu a mimo něj • Závěr - shrnutí rozdílů výrazových prostředků použitých ve zkoumaných recenzích, popsání důvodů těchto rozdílů a jejich důsledků • Přílohy • Použitá literatura, zdroje	
Vymezení podkladového materiálu (např. titul periodika a analyzované období): Internetová média – iDNES.cz, Csfd.cz, Cskr.cz, Aktualne.cz Tištěná média – Cinema, MF DNES, Reflex	

Zkoumaným obdobím bude leden-červen 2015 (na začátku roku předpokládám více filmů, do českých kin také přicházejí americké filmy oceněné Oscary, jejichž vyhlášení probíhá v únoru).

Metody (techniky) zpracování materiálu:

Práce bude rozdělena na teoretickou a praktickou část, v teoretické části budou nastíněny všeobecné teorie, zvolenou metodou pro praktickou část je obsahová analýza textů, kde bude docházet ke srovnávání, analýze a hodnocení obsahu verbálních projevů (písemných textů) v sémiotické rovině. Základním souborem textů jsou filmové recenze, které budou vyhledávány na internetu a mimo něj, následně zkoumány a porovnávány. Hledány budou zajímavé výrazy, které byly v každé recenzi použity. Porovnávány budou nejprve obecně recenze na internetu a v tištěných médiích, dále také používané výrazové prostředky určitého autora v recenzích u obou typů médií.

Základní literatura (nejméně 5 nejdůležitějších titulů k tématu a metodě jeho zpracování; u všech titulů je nutné uvést stručnou anotaci na 2-5 řádků):

ČERMÁK, František. Jazyk a jazykověda: přehled a slovníky. 2. dotisk, 3. dopl. Vyd. Praha: Karolinum, 2007. 341 s. Učební texty Univerzity Karlovy v Praze. ISBN 80-246-0154-0.

Anotace: Publikace nabízí stručný a ucelený přehled a souhrn běžných i méně běžných poznatků o jazyce, jazykovědě a oboru lingvistiky. Důraz je kladen na klasické lingvistické pohledy a na bohatou empirii. Ilustrativní materiál je vybírán ze známějších a češtině bližších jazyků, zároveň jsou vybírány i materiály typické a charakteristické pro daný jev.

ČECHOVÁ, Marie et al. Současná česká stylistika. Vyd. 1. Praha: ISV, 2003. 142 s. Jazykověda. ISBN 80-86642-00-3.

Anotace: Příručka se zabývá systematizací a syntetizací stylistické problematiky, respektuje tradici české stylistiky a reflektuje nové vědecké poznání ve stylistice. Detailně je představeno základní pojmosloví stylistiky, vztah stylu k jazykovým útvarům. Autorky se rovněž věnují teorii spisovného jazyka a teoretickým základům komunikace, jež se se stylistikou v mnoha ohledech překrývá. Některé kapitoly se zaměřily na celkovou stavbu textu a stylovou charakteristiku výrazových prostředků.

ČECHOVÁ, Marie, KRČMOVÁ, Marie a MINÁŘOVÁ, Eva. Současná stylistika. Vyd. 1. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2008. 381 s. ISBN 978-80-7106-961-4.

Anotace: Publikace navazuje na publikaci Současná česká stylistika, reflektuje aktuální stav poznání v této vědecké disciplíně. Nově zařazuje samostatné kapitoly o pojmosloví a o roli faktoru mluvnosti. V souvislosti s vývojem poznání oboru jsou nejen některá témata, ale i celková koncepce knihy nově strukturovaná, poskytují výklad systematizující stylistické problematiky současné češtiny.

BEČKA, Josef Václav. Česká stylistika. 1. vyd. Praha: Academia, 1992. 467 s. ISBN 80-200-0020-8.

Anotace: Publikace představuje komplexní soubor poznatků z oblasti stylistiky.

BEČKA, Josef Václav. Jazyk a styl novin. Praha: Novinář, 1973. 218 s. Knihovnička novináře; Sv. 3.

Anotace: Speciální publikace o významu a volbě slova, o jazyku, slohu a stylu novin.

MELOUNEK, Pavel a PAVEL, Jan, ed. Necenzurovaná zpráva o českém filmu: nová kniha o skutečném vývoji české kinematografie. Vyd. 1. V Praze: Artes Liberales, 2010. 268 s., [8] s. barev. obr. příl. ISBN 978-80-904745-1-2.

Anotace: Kniha popisuje skutečný vývoj české kinematografie očima filmového producenta a historika Pavla Melounka. Zachycuje jak osobní pohled na produkci filmů a filmové festivaly, tak kritiky, rozhovory, úvahy a fejetony z různých tiskovin.

VERNER, Pavel. Zpravodajství a publicistika. Vyd. 2., upr. a dopl. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2010. 128 s. ISBN 978-80-86723-88-4.

Anotace: Publikace přináší přehled základních druhů žurnalistických sdělení (např. zpráva, článek, rozhovor, reportáž), podává jejich stručné charakteristiky. Obsahuje příklady jednotlivých žánrů (ukázky zpracovávají stejné téma). Stručně seznamuje se vznikem a vývojem agenturního zpravodajství a v závěrečné kapitole informuje o vývoji i současné podobě rozhlasového a televizního vysílání.

Diplomové a disertační práce k tématu (seznam bakalářských, magisterských a doktorských prací, které byly k tématu obhájeny na UK, případně dalších oborově blízkých fakultách či vysokých školách za posledních pět let)

Univerzita Karlova

Joe Sacco a Guy Delisle : dva pohledy na komiksovou žurnalistiku [rukopis] / Jan Bárta ; vedoucí práce Milan Kruml ; oponent práce Hana Sládková. -- Praha : Univerzita Karlova v Praze, 2010. -- 46 listů : [7] listů příl.

Anotace: Práce pojednává o existenci komiksové žurnalistiky na příkladu komiksové tvorby dvou současných autorů tzv. non-fiction komiksu, Joea Sacca a Guye Delisleho. Představuje výrazové prostředky komiksu a jeho speciální techniky.

Postavenie a význam humoristických relácií v Československej televízii v rokoch normalizácie (1969-1989)-fenomén humoristickej dvojice Lasica a Satinský [rukopis] / Jana Cvancingerová ; vedoucí práce Petr Bednařík ; oponent práce Milan Kruml. -- Praha : Univerzita Karlova v Praze, 2011. -- 125 listů : [30] listů příl.

Anotace: Práce pojednává o významu humoristických relací v programu Československé televize v letech 1969-1989 a analyzuje vyjadřovací prostředky používané v humoristických relacích Milana Lasici a Júliuse Satinského.

Vliv mediálního partnerství na obsah filmové recenze [rukopis] / Tereza Radváková ; vedoucí práce Michal Šobr ; oponent práce Petr Bednařík. -- Praha : Univerzita Karlova v Praze, 2013. -- 148 listů : il., [12] listů příl.

Anotace: Práce zkoumá, do jaké míry mohou obsahy filmových recenzí v českém tisku souviset s praxí mediálního partnerství. Na základě dotazníkového šetření rozebírá přístup píšících recenzentů ve dvou zvolených celostátních denících a dvou celostátních týdenících, u kterých je provedena i obsahová analýza recenzí filmů.

Masarykova univerzita

VALNOHOVÁ, Markéta Sára. Výrazové prostředky loutkových filmů Jiřího Trnky [online]. 2011 [cit. 2014-04-21]. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Filozofická fakulta. Vedoucí práce Jaroslav Blecha.

Anotace: Práce se zaměřuje na proměny a vývoj loutkového filmu, kterému se Jiří Trnka věnoval v letech 1946 – 1965, rozebírá vlivy, díky kterým se jednotlivé filmy z dílny Jiřího Trnky postupně vyvíjely, zejména se zaměřuje na proměnu stylizace loutek a slovního vyjadřování.

MACH, Štěpán. Výrazové prostředky virálního videa [online]. 2012 [cit. 2014-04-21]. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií. Vedoucí práce Leo Nittě.

Anotace: Práce se věnuje tématice virálního videa jakožto svěbytnému druhu audiovizuálních sdělení. Účelem práce je popsat obecné charakteristiky virálních sdělení a hledat hlubší souvislosti a funkce, které mohou plnit.

JANDA, Josef. Funkce výrazových prostředků textu ve sportovní žurnalistice v deníku Sport při MS 2009 v hokeji [online]. 2010 [cit. 2014-05-03]. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií. Vedoucí práce Jiří Pavelka.

Anotace: Práce se zaměřuje na funkce výrazových prostředků sportovní žurnalistiky v deníku Sport při MS 2009 v hokeji. Je řešena jak funkce textů, tak funkce jazyka, funkční styly a kategorizace výrazových prostředků.

HAVLOVÁ, Jana. Výrazové prostředky v hudebních recenzích MF Dnes [online]. 2010 [cit. 2014-04-21]. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Filozofická fakulta. Vedoucí práce Marie Krčmová.

Anotace: Práce nabízí přehled výrazových prostředků, jež se užívají v hudebních recenzích. Podkladem pro práci byly hudební recenze v deníku MF Dnes.

ONDREJECHOVÁ, Jana. Výrazové prostředky internetového videa na portálu Stream.cz [online]. 2009 [cit. 2014-04-21]. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií. Vedoucí práce David Kořínek.

Anotace: Práce se zaměřuje na internetové video a jeho výrazové prostředky, v kontrastu s klasickou televizí. Stěžejní oblastí práce je popis internetové televize Stream z hlediska jeho obsahu, nejsledovanějším videím a jejich charakteristickým výrazovým prostředkům.

BOČKOVÁ, Markéta. Výrazové prostředky televizního zpravodajství a publicistiky - srovnání [online]. 2008 [cit. 2014-04-21]. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií. Vedoucí práce David Kořínek.

Anotace: Práce se zabývá vznikem produktů televizního zpravodajství publicistiky se zaměřením na používané výrazové prostředky. V práci jsou popsány všechny aspekty vzniku televizního příspěvku i dokumentu od teoretické přípravy, přes natáčení až po střih.

BEDNÁŘOVÁ, Daniela. Jazykové a nejazykové výrazové prostředky užívané v televizní reklamě [online]. 2009 [cit. 2014-04-21]. Bakalářská práce. Univerzita Palackého, Filozofická fakulta. Vedoucí práce Viktor Jílek.

Anotace: Práce se zabývá jazykovými a nejazykovými výrazovými prostředky, které se užívají v televizní reklamě. Postihuje oblast jazykovou se zaměřením na aktualizaci, zdůraznění a kontakt s adresátem.

PREČANOVÁ, Lucie. JAZYKOVÉ VÝRAZOVÉ PROSTŘEDKY PORUŠUJÍCÍ JEDNOTLIVÉ ASPEKTY NORMY V OBLASTI PSANÉHO ZPRAVODAJSTVÍ [online]. 2009 [cit. 2014-04-21]. Bakalářská práce. Univerzita Palackého, Filozofická fakulta. Vedoucí práce Viktor Jílek.

Anotace: Práce zjišťuje, zda jazykové výrazové prostředky používané v domácím a zahraničním zpravodajství Mladé fronty Dnes dodržují nebo porušují zásady informační kvality.

Datum / Podpis studenta/ky

7.5.2014

.....

TUTO ČÁST VYPLŇUJE PEDAGOG/PEDAGOŽKA:

Doporučení k tématu, struktuře a technice zpracování materiálu:

Případné doporučení dalších titulů literatury předepsané ke zpracování tématu:

Potvrzuji, že výše uvedené teze jsem s jejich autorem/kou konzultoval(a) a že téma odpovídá mému oborovému zaměření a oblasti odborné práce, kterou na FSV UK vykonávám.

Souhlasím s tím, že budu vedoucí(m) této práce.

prof. PhDr. Jan Jiráček, Ph.D.

.....

Příjmení a jméno pedagožky/pedagoga

Datum / Podpis pedagožky/pedagoga

TEZE JE NUTNO ODEVZDAT VYTISTĚNÉ, PODEPSANÉ A VE DVOU VYHOTOVENÍCH DO TERMÍNU UVEDENÉHO V HARMONOGRAMU PŘÍSLUŠNÉHO AKADEMICKÉHO ROKU, A TO PROSTŘEDNICTVÍM PODATELNÝ FSV UK. PŘIJATÉ TEZE JE NUTNÉ SI VYZVEDNOUT V SEKRETARIÁTU PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY A NECHAT VEVÁZAT DO OBOU VÝTISKŮ DIPLOMOVÉ PRÁCE.

TEZE NA IKSŽ SCHVALUJE VEDOUcí PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY.

Obsah

Úvod.....	4
1 Charakteristika filmových recenzí	7
1.1 Pojem filmová recenze.....	7
1.2 Filmová recenze v rámci publicistického stylu.....	7
1.3 Rozlišení pojmu recenze v odborné literatuře.....	9
1.4 Definice filmové recenze	10
2 Stylistika psaných textů a jazykové výrazové prostředky.....	12
2.1 Tisk jako tradiční médium	12
2.1.1 Atributy tištěných textů.....	13
2.2 Výrazové prostředky	14
2.2.1 Anglicismy	14
2.2.2 Uvozovky	15
2.2.3 Tropý	15
2.2.4 Frazémy.....	16
2.2.5 Terminologie	17
2.2.6 Cizí slova.....	18
2.2.7 Zkratky	18
2.2.8 Slang.....	18
3 Publikování na internetu	20
3.1 Pojem internetová žurnalistika.....	20
3.2 Tradiční vs. internetová žurnalistika	21
3.3 Publikace na téma internetová žurnalistika.....	21
3.4 Změny s příchodem internetu	22
3.5 Vlastnosti online média.....	23
3.6 Znaky online publikování	24
3.6.1 Zpětná vazba	24

3.6.2	Hypertext.....	25
3.6.3	Internetové texty.....	26
3.7	Pravidla publikování na internetu	27
3.8	Vztah tradičních a internetových médií	28
3.9	Shrnutí.....	30
4	Charakteristika vybraných médií	31
4.1	Výběr médií	31
4.2	Výrazové prostředky jednotlivých médií	31
4.3	Definice vybraných internetových a tištěných médií	32
4.3.1	Aktuálně.cz.....	32
4.3.2	MF Dnes.....	34
4.3.3	iDnes.cz.....	34
4.3.4	Cinema	35
4.3.5	Reflex	36
4.3.6	Respekt.....	37
5	Rozbor recenzí	38
5.1	Výběr vzorku	38
5.2	Postup analýzy	39
5.3	Sběr dat	40
5.4	Délka recenzí.....	40
5.4.1	Délka internetových recenzí.....	41
5.4.2	Délka recenzí v tištěných médiích	41
5.5	Cizí slova	42
5.5.1	Cizí slova v internetových recenzích	43
5.5.2	Cizí slova v recenzích z tištěných médií	43
5.6	Terminologie.....	44
5.6.1	Terminologie v internetových recenzích.....	44
5.6.2	Terminologie v recenzích z tištěných médií	45

5.7	Slang	46
5.7.1	Slang v internetových recenzích	46
5.7.2	Slang v recenzích z tištěných médií	47
5.8	Tropy, frazémy	48
5.8.1	Vyhledané výrazy, které nesplňují definici tropů ani frazémů	49
5.8.2	Vyhledané výrazy - tropy, frazémy - v internetových recenzích	53
5.8.3	Vyhledané výrazy - tropy, frazémy - v recenzích z tištěných médií	61
5.9	Jiné prvky k nalezení v textech	67
5.9.1	Uvozovky	67
5.9.2	Anglicismy	69
5.9.3	Odkazy v recenzích	70
5.9.4	Zkratky	71
5.10	Interaktivní prvky internetových recenzí	71
5.11	Jazyková kultura textů	72
5.12	Přítomnost autora v textu	74
5.12.1	Recenze v tištěných médiích	75
5.12.2	Recenze na internetu	77
5.12.3	Shrnutí	78
6	Porovnání internetových a tištěných recenzí	79
	Závěr	81
	Summary	83
	Použitá literatura	85
	Seznam příloh	92
	Přílohy	92

Úvod

V posledních letech došlo k obrovskému rozmachu internetu, mnoho lidí dnes může říci, že kromě reálného života žijí ještě život druhý - virtuální. Internet používá téměř každý z nás. Je to fenomén, jehož příchod změnil povahu zaměstnání, studia, zábavy, a v neposlední řadě i komunikace. Základním smyslem komunikace je přenos informací, který je možné uskutečnit jen díky prostředkům schopným tyto informace dále předávat. Zde hovoříme o „výrazových prostředcích, které jsou specifické pro každou komunikaci“ [mediagram [online]]. Sdělení nikdy nemá jen jeden význam, vždy především záleží na tom, jak bude interpretováno příjemcem. „Zvolené výrazové prostředky mohou nést nějakou hluboko zakořeněnou představu, mýtus či předsudek“ [mediagram [online]].

Tato diplomová práce se zaměří na internet jako prostředek zábavy, konkrétně na to, jak informace o nových filmech dostupných na online portálech rozvinuly a obohatily kulturní žurnalistiku v protikladu k tištěným médiím. Práce se bude zabývat výrazovými prostředky internetové žurnalistiky a žurnalistiky v tištěných médiích. Zvolenými texty, které budou analyzovány, jsou filmové recenze.

Volba výrazových prostředků je, obecně řečeno, nástrojem interpretace určité události. Každá zpráva, která byla vytvořena, je tedy interpretací konkrétní události. Všechny kroky od výběru přes zpracování až po volbu výrazových prostředků se podílejí na konstruování dané zprávy.

Každá mediální organizace vybírá využitě výrazové prostředky zpráv, které publikuje. Dle Jílka [2009, s. 45] je to, jak na čtenáře nahlíží a přistupuje k němu mediální organizace, určující právě z hlediska samotné podoby média. Lze rozlišit média všeobecná, odborná, stavovská a politická. Mnou vybrané texty jsou řazeny do všeobecných médií, které jsou charakteristické širokým tematickým záběrem, a tedy i samotný jazyk musí být přizpůsoben širokému publiku. Samotnou podobu textu ovlivňuje i technická podoba daného média, a dále časové a prostorové faktory související s typem kanálu [Jílek, 2009, s. 48]. Moje pozornost je zaměřena na texty psané, a to konkrétně v tištěných médiích a v multimédiích (neboli na internetu).

Předpokládám rozdíly mezi texty na internetu a mimo něj, jak z hlediska délky textů (na internetu je více „místa“, texty nejsou omezeny prostorem), tak z hlediska použití výrazových prostředků. Komunikace na internetu je volnější, uvolněnější, podněcuje k používání méně formálních slov, formulací, odkazů apod. Jak uvádí David Šmahel, internet je charakteristický tím, že je „prostředím bez zábran“ [Šmahel, 2003, s. 13]. Zbyněk Vybíral uvádí pojem disinhibice, neboli odložení zábran, ztrátu nebo překonání nesmělosti, obcházení zákazů, kterou lze najít ve všech podobách internetové komunikace. Disinhibice může vést k používání vulgarismů, provokování, agresivitě. [Vybíral, 2009, s. 272-275] Komunikace na internetu, ač je psaná, má tedy řadu prvků „mluvenosti“. Podle Kopeckého [2007, s. 7-9] je jazyk v internetové komunikaci specifický, charakterizuje ho snaha o zjednodušení, maximální přiblížení mluvené podobě. Naopak v tištěných médiích čtenáři očekávají určitý standard daného projevu autora, nehodí se slangové výrazy, vulgarity, kontroverzní slova atd. I z toho důvodu jsem si vybrala jako téma své diplomové práce právě porovnání textů ze dvou odlišných médií, očekávám tedy odlišnost zkoumaných textů a přístup autorů recenzí.

Jak si všímá Jílek, v lingvistických i nelingvistických pracích se objevuje nejednotné užívání lexikálních jednotek publicistika, žurnalistika, a dále i pojmů „styl publicistický“, „žurnalistický styl“ a „novinářský styl“. [2009, s. 51] V první kapitole základní rozčlenění publicistického stylu a pojmu filmové recenze více autorů shrnu, pro tuto práci se ale budu držet výkladu J. V. Bečky, který chápe žurnalistické texty pouze jako texty psané, a publicistický styl bere jako nadřazený pojem zahrnující žurnalistiku (denní tisk), publicistický tisk periodický a publicistiku mluvenou [Jílek, 2009, s. 51].

Téma své diplomové práce jsem si zvolila ze zájmu o danou problematiku. Filmové recenze, jakožto texty, které budou zkoumány a porovnávány, mě zajímají, čtu je ráda a pravidelně.

Mnou vybraní autoři, jejichž recenzemi jsem se v této diplomové práci chtěla zabývat, byli podle tezí diplomové práce Mirka Spáčilová, Kamil Fila, Ondřej Vosmík a Antonín Tesař. Od tohoto složení jsem byla nucena se odchýlit, a to především z toho důvodu, že někteří autoři v mezidobí přestali v určitých médiích publikovat. Nebylo

tedy možné v mnou zvoleném časovém období, kdy probíhal sběr dat, jejich práce nalézt.

Na základě výše uvedeného došlo ke změně nejen autorů recenzí, ale i k přehodnocení cíle porovnávat recenze od jednotlivých autorů na internetu a mimo něj. Ve své práci se tedy více budu věnovat spíše rozdílům mezi publikováním online a v tištěných periodikách a časopisech obecně, než porovnávání stylu jednotlivých autorů.

1 Charakteristika filmových recenzí

První kapitola se bude věnovat všeobecné charakteristice filmových recenzí. Zaměří se na definování samotného pojmu filmové recenze a jeho postavení v kontextu literárního žánru.

1.1 Pojem filmová recenze

Recenze, z lat re-censeo = přehlížet, posuzovat, uvažovat [Osvaldová a Halada, 1999, s. 150], je pro běžného čtenáře textem, se kterým se může setkat jak v novinách a časopisech, tak na internetu. V tištěných médiích jsou recenze obvykle součástí sekce nazvané Kultura, v internetovém prostředí jsou recenze součástí kulturních rubrik všeobecných zpravodajských portálů, nebo je nalezneme na specializovaných serverech, kde jsou recenze psány laiky i žurnalisty. Z odborného pohledu je nejprve nutné podívat se na základní termín *recenze* a jeho zařazení v širším kontextu.

1.2 Filmová recenze v rámci publicistického stylu

„Hovoříme-li o obsahu médií, někdy při výkladu používáme označení forma, žánr, druh. Jsou to pochopitelně termíny, které si média vypůjčila z literární genologie“ [Osvaldová, 2009, s. 105]. Tyto žánry, neboli v našem případě dané texty, je možné rozdělit více způsoby; jako jedno z jednodušších rozdělení, které se zdá být vhodné k záměru mé práce, je rozčlenění na texty zpravodajské a publicistické.¹ V této práci budou zkoumány pouze texty publicistické, jejichž cílem je daný problém zhodnotit a v nichž se prolíná objektivní názor se subjektivním. Publicistický styl lze zařadit mezi

¹ Např. takto dělí žánry Tušer, 2003 (str. 78-87). Jeho dělení je buďto dichotomicky na zpravodajství a publicistiku, nebo trichotomicky - zpravodajství, publicistiku racionálního typu a publicistiku emocionálního typu.

specifické styly pragmatické, charakteristické jako „*styl masových sdělovacích prostředků s funkcí dokumentárně informativní a s funkcí výchovnou*“ [Bečka, 1992, s. 33]. Jílek si všímá [2009, s. 51] ještě dalších rozdělení, kdy například M. Čechová a kol. publicistický styl bere jako nadřazený ostatním žurnalistickým textům a styl psaných textů úžeji označuje jako „*styl žurnalistický neboli novinářský, tj. styl textů periodického tisku*“ Další, jiný, pohled má J. Chloupek, který publicistický styl charakterizuje jako zobecnělé a nadřazené označení pro všechny typy jazykových projevů, které vedle své funkce sdělné, informativní a komunikativní plní ještě funkci ovlivňovací, přesvědčovací a získávací.

„*Texty publicistické stylové sféry nejen zprostředkovávají předání informací, ale informace jsou analyzované, komentované a hodnocené*“ [Čechová, 2008, s. 227]. Tyto texty by měly splňovat určitá kritéria. Titulek, jakožto první kontakt se čtenářem, musí zaujmout, měl by tedy být aktuální, dynamický, nový. Oblíbeným začleněním do titulku je obrazné vyjádření, které dodá výrazovou originalitu. Titulky s metaforičností výrazu, s obrazností vyjádření, a titulky využívající různě modifikovaných frazémů bývají výraznější a stylově aktivnější [Čechová, 2008, s. 233]. Samotné publicistické texty jsou srozumitelné, aktuální, věcné a měly by především informovat. Z jazykových prostředků čtenář očekává spisovnou češtinu a odborné výrazy, které mu dodají pocit určitého vyššího standardu než u běžného textu či mluveného projevu. Dále je možné použít k oživení textu metaforu, expresivní výrazy, neobvyklá spojení slov, slovní hříčky, atp. [Český jazyk [online] 2011]. Publicistický styl je dynamický, proměňuje se s dobou a vždy odpovídá určitému období. Soňa Schneiderová vidí jako znak současných médií snahu o přiblížení jazyka používaného ve vyjadřování běžného posluchače, diváka, čtenáře. „*Používáme termín kolokvializace, což znamená, že současná, zejména mluvená média v tendenci po zpřístupnění informací a přiblížení se k příjemci zpráv volí prostředky běžného vyjadřování. Jedená se nejen o jednotlivá slova (expresivně-hovorová), ent. hovorové, ale i nespisovné tvary (to snad nejméně), ale i obraty a frazeologii*“ [Schneiderová, 2008, s. 36].

Při užším dělení publicistického stylu se dostáváme k podmnožinám tohoto stylu a nalezneme zde - pro tuto práci nejdůležitější - recenzi², dále například interview či zprávy.

1.3 Rozlišení pojmu recenze v odborné literatuře

Recenzi lze členit dále, Tušer [2003, s. 105] rozlišuje dva typy recenzí: recenzi - posudek a recenzi - kritiku. Rozdíly mezi nimi jsou jak v samotném textu, tak v cílové skupině dané recenze. Rozdíly ale nemusí být pouze v pojmu „recenze“ jako takovém, když se podívám na toto téma do Encyklopedie praktické žurnalistiky [Osvaldová a Halada, 1999, s. 150, s. 95], lze rozlišovat i mezi pojmy recenze a kritika. Tyto pojmy jsou laickou veřejností často zaměňovány a pokládány na stejnou úroveň. Přitom kritika by se dala chápat jako pojem nadřazený³ [Lederbuchová, 2002, s. 274]. J. V. Bečka [1992, s. 352-353] naopak odlišuje termín recenze⁴ od termínu rozbor⁵, který by se dal nahradit pojmem kritika, ve smyslu, jak je popsán výše. Jelikož tato práce není zaměřena a priori na zkoumání recenzí a jejich postavení v rámci publicistického stylu, ale využívá recenze pouze jako prostředek k další analýze, dovolila bych si využít vyhodnocení dané terminologie z bakalářské práce Miluše Psotové [2010]. Ta k těmto dvěma termínům (recenzi - posudku a recenzi - kritice) přiřadila z dané odborné literatury výrazy, které dle definic odpovídají těmto pojmům, nazývány jsou však jinak (z toho lze jednoduše poznat, jak nesjednocené dané názvosloví je).

Recenze - posudek, které odpovídá „*Holého běžná deníková kritika, plebejská kritika Bendové, Corriganova filmová recenze (film review) či Bordwellova žurnalistická kritika*“ [Psotová, 2010, s. 23] lze najít především v univerzálních periodikách určených nespecializovanému publiku. Čtenář nehledá nic víc než informaci, prvotně jde o představení daného díla čtenáři. Recenze - posudek hodnotí kladné a záporné aspekty hodnoceného díla, jejím cílem není čtenáře vzdělat, ale pomoci mu se zorientovat mezi novými filmy (či daný film stojí nebo nestojí za zhlédnutí, jaké jsou kvality filmu, čím je zajímavý).

² Ta konkrétně spadá dle Tušera do publicistiky analytického typu

³ publicistický žánr umělecké kritiky

⁴ Který chápe stejně jako Tušer, recenze uměleckého díla vs. recenze odborného díla

⁵ Rozbor vidí jako dílo, které jde do větší hloubky, zařazuje umělecké dílo do širší souvislosti, bývá často úsekem v obsáhlé rozpravě celého období nebo v monografii o celkové tvorbě umělce

Recenze - kritika, které odpovídá „*Holého kritická reflexe, Corriganovův kritický esej či Bordwelova akademická kritika.*“ [Psotová, 2010, s. 22] je naopak vyhledávána odbornou veřejností, často mívá větší rozsah, „*nahlíží na kritizovaný produkt z více úhlů pohledu*“ [Osvaldová a Halada, 1999, s. 95], častěji využívá odborné terminologie a odkazů na pojmy neerudovanému čtenáři neznámé. Dle Tušera [1999, s. 105] má menší míru informační a větší míru hodnotícího obsahu.

1.4 Definice filmové recenze

Definici samotné recenze lze najít nespočet, mnou vybraná je z publikace *Základy žurnalistiky* od Jaroslava Bartoška [2002, s. 69]. „*Recenze patří k nejčtenějším textům kulturní publicistiky analytického typu.*“ Přináší informace o nových dílech (filmu, divadelních hrách, knihách), pro neinformované hodnotí dílo před tím, než ho poznají sami, v častých případech slouží i jako pozvánka. Může sloužit i k porovnání vlastního mínění s recenzentovým. „*Obsahuje informace o recenzovaném díle a stručně je hodnotí. Proto je objektivní i subjektivní. Ve specializovaných rubrikách užívá odborného vyjadřování, ve všeobecných má být maximálně srozumitelná*“ [Bartošek, 2002, s. 69]. Podle Nory Dolanské [1994, s. 80] je recenze velmi využívaná v denním tisku i v časopisech masového charakteru, samozřejmě ale také v odborném specializovaném tisku, kde je oproti komerčním recenzím již předpokládána odborná terminologie.

Recenze seznamuje s obsahem daného díla, dějem, postavami, herci, apod. Může také uvádět informace o autorovi díla. „*Informativní zřetel se pojí s hodnotícím aspektem, který je dán již samotným výběrem faktů, jejich řazením, a projevuje se v celkovém postoji a vztahu recenzenta k posuzovanému dílu*“ [Toms a Osvaldová, 1984, s. 73]. Vychází bezprostředně po vydání díla, v recenzi mohou být použity citáty z posuzovaného díla, recenze musí být jasná a dobře pochopitelná pro čtenáře. Recenze se „*zaměřuje na nejvýznamnější složky díla z hlediska kritiky, a z tohoto úhlu pohledu vyslovuje i soudy*“ [Toms a Osvaldová, 1984, s. 73]. Recenze - podle Jílka [2009, s. 93] - základ kulturní publicistické produkce, je založena na úvahovém, výkladovém, a

případně i popisném slohovém postupu. Jílek [2009, s. 94] dále uvádí, že komerční recenze (které staví vedle recenzí odborných a publicistických) stojí mezi dílem a potenciálním konzumentem. Shrnuje, že argumentace v nich bývá nevěcná, jazyk silně automatizovaný, cíl přesvědčovací a získávací.

S recenzemi se setkává každý z nás. Jejich čtení by se dalo zařadit do tzv. pasivní zábavy⁶ [Jiráková a Köpplová, 2007, s. 44]. Pasivní zábava, kdy se člověk nechává bavit (mimo jiné sledování televize, vyhledávání informací, sledování videí atd. na internetu nebo čtení knih, novin a časopisů), je v dnešní době složkou života každého z nás. Jak uvádí Jaroslav Bartošek [2002, s. 83] - „zábava je důležitá složka života v moderní společnosti.“ Žurnalistika by tedy vedle svého poslání informovat, poučovat a přesvědčovat měla také bavit⁷.

Tato kapitola se podívala na definici filmové recenze, jakožto zvolený typ textů, které budou v praktické části práce zkoumány. Jak je vidět z použité odborné literatury a bakalářské práce, terminologie není jednotná. Publikované útvary, které jsou označeny jednotným pojmem recenze, mohou mít tedy různé podoby. Proto považuji za nezbytné zdůraznit, že v této práci budou všechny zkoumané texty plně odpovídat recenzi - posudku. Jedná se, jak již bylo popsáno výše, o recenzi publicistickou, komerční, recenzi, která je primárně určena pro širokou veřejnost - laiky bez bližší znalosti oboru, u kterých není předpokládáno žádné vzdělání v tomto oboru.

⁶ Zábava - jedno z poslání médií dle funkcionalistického přístupu k chování médií ve společnosti - nabídka napětí, pobavení či rozptýlení, prostředek k uvolnění a zdroj oslabování sociálního napětí.

⁷ Viz pojem infotainment - novinářský postup, v němž požadavek zábavnosti dominuje nad informační kvalitou [Jiráková a Köpplová, 2007, s. 186].

2 Stylistika psaných textů a jazykové výrazové prostředky

V této kapitole se budu zabývat popisem výrazových prostředků, které jsou pro rozbor mnou vybraných recenzí velmi důležité. Půjde o výrazové prostředky jazykové - terminologie, anglicismy, cizí slova, slang, frazémy, tropy. Na začátku se však zaměřím na popis psaného textu jako takového, a to nejprve v tradičních médiích.

Publicistický styl, který byl identifikován v úvodu první kapitoly, je sférou, kde dochází k prolínání s ostatními funkčními styly. Jak si všímá Jílek [2009, s. 55] to se projevuje při výběru výrazových prostředků všech rovin jazyka. Důvody tohoto prolínání vidí v převzetí textů publicistického stylu z jiných oblastí (například rozhovor, odborná recenze, kritika) a také v pragmatickém užití postupů, „*prostředků se záměrem optimalizovat naplnění sděleného cíle*“ [2009, s. 55]. S ohledem na recipienta bývá určen práve zmíněný výběr prostředků, identifikovat lze prvky stylu hovorového (a dále přizpůsobování frazeologie), odborného (užití termínů a terminologických spojení) a uměleckého (obrazná pojmenování).⁸

2.1 Tisk jako tradiční médium

Tradičním médiem jsou pro nás v současné době noviny, lépe řečeno tisk. „*Tisk je čímsi jako vlajkovou lodí žurnalistiky, byť jeho význam a vliv v porovnání například s televizí, či v poslední době s internetem, klesá. Noviny jsou ale stále považovány za médium, kde se odehrává ta pravá žurnalistika. A která zároveň určuje agendu ostatním médiím*“ [Čermák, 2009, s. 7].

⁸ Touto problematikou se zabývají také další autoři. Mimo jiné publikace od Aloise Jedličky z roku 1970 *Základy české stylistiky*, dále také *Stylistika češtiny* z roku 1991 od J. Chloupka a v neposlední řadě publikace *Kapitoly z dějin české jazykovědné bohemistiky* od Josefa Hubáčka z roku 1987 [Jílek, 2009].

2.1.1 Atributy tištěných textů

Texty v tištěných médiích jsou omezené určitou definovanou plochou, daným počtem stran, ve většině případů jsou texty doplněné o fotografie⁹, kresby, tabulky, grafy, schémata¹⁰ [Jílek, 2009, s. 48]. Psanost vyžaduje specifickou práci s grafickými prostředky na úrovni celého periodika, ovšem rovněž na úrovni jednotlivých textů, snahou je dosáhnout přehlednosti, zaujmout, upoutat pozornost (sloupce, sazba, barva, řazení stran a rubrik, fotografií a kreseb). Psané texty předpokládají důkladnou promyšlenost, připravenost *„ze strany autora i redakce, která se projevuje ve volbě výrazových prostředků, včetně prostředků roviny textu, ovšem i v promyšlené tematicko-obsahové struktuře, grafickém zpracování“*. U tištěných médií, jak dále uvádí Jílek [2009, s. 54], nahrazuje grafika nepřítomnost zvukových prostředků (které u online textů můžeme využít). Autor může použít různé typy, velikosti a barvy písma, podtrhávání, členění textu nebo úpravu řádků.

Exkurz: automatizace a aktualizace

Dále uvedené pojmy - automatizace a aktualizace - jsou velmi často zmiňovány v souvislosti se stylistikou psaného projevu. *„Syntaktiku stylistiky tvoří zákonitosti spojování výrazových jednotek do uceleného textu, který vnímatel přijímá jako stylově jednotný. Z tohoto hlediska lze užití výrazového prostředku hodnotit jako automatizované, jsou-li výrazy, tvary slova, syntaktické konstrukce nebo i grafika a způsob výslovnosti užity ve shodě se zvyklostí textů vznikajících za stejných komunikačních okolností, objektivních slohotvorných podmínek (ve shodě se stylovou normou), nebo aktualizované, je-li výrazový prostředek užit neobvykle, v neshodě se zvyklostmi, normou textu“* [Čechová, 2003, s. 21]. Jak uvádí Bohumila Junková, Slovník literární teorie vysvětluje aktualizaci jako snahu o *„nové, neotřelé vyjadřování směřující k tvůrčímu rozvíjení formálních i významových jazykových možností“*

⁹ Jak upozorňuje Vojtěch Bednář ve své publikaci *Internetová publikace a elektronické publikační systémy* [2007, s. 44] při vkládání jiných, než svých, obrázků či fotografií, nesmí být opomenuty autorská práva, kterým tyto podléhají.

¹⁰ Obrazová informace by neměla přesáhnout samotný text [Bednář, 2007, s. 44].

[Junková, 1995, s. 226]. Dodává, že tyto prostředky umožňují čtenáři zprostředkovat nový pohled na skutečnosti již známé a odhalit nové vztahy a souvislosti mezi těmito jevy. „*Automatizaci a aktualizaci výrazových prostředků v textu je nutno chápat jako proces: aktualizované užití výrazových prostředků se automatizuje, ztrácí svou neobvyklost a příznakovost, naopak automatizovaný prostředek může být nově aktualizován. Na základě automatizace vzniká jeden z typů stylových hodnot, stálá stylová hodnota příslušnosti k určitému objektivnímu stylu. Na základě aktualizace vznikají kontextové stylové hodnoty (tropy, figury...)“* [Čechová, 2003, s. 21]. Bohumila Junková dodává [1995, s. 228], že snahu být zvláštní a originální lze v publicistice doložit velkou skupinou jazykových aktualizací (které se ovšem při opakování stávají automatizovanými). „*Aktualizované prostředky umožňují osobitý a tvůrčí přístup autora k jazyku*“ [Junková, 1995, s. 229]. Těmito výrazy je posilována autorova osobnost a individualita.

2.2 Výrazové prostředky

2.2.1 Anglicismy

Velmi frekventované a s oblibou užívané je v dnešní době počesťování slov a tvarů. „*Zdomácnělé frekventované podoby mají větší naději stát se prostředky neutrálními i hovorovými především tehdy, pokud neexistuje adekvátní výraz domácího původu*“ [Čechová, 2008, s. 107]. Užívání přejatých slov je časté. Tím vznikají jakési hybridní texty, „*které se skládají ze slov a slovních spojení anglických, do jisté míry upravených foneticky a přizpůsobených české tvaroslovné soustavě, a ze slov a slovních spojení českých*“ [Spisovná čeština a jazyková kultura, 1993, s. 216]. Masívní vliv angličtiny potvrzuje i František Daneš [1995, s. 28] „*ve sféře spisovné i ve sférách druhých*“. Jak uvádí, nové výrazy jsou často a horlivě přijímány, s tím ale přichází problémy s jejich výslovností, pravopisem i přesným významem. Některé výrazy jsou lehce srozumitelné všem, jiné však mají menší míru zdomácnění a jsou srozumitelné obtížněji.

2.2.2 Uvozovky

Dalším používaným doplňkem jsou uvozovky. Ty lze v publicistickém textu najít ve dvou různých případech. Jak uvádí Marie Čechová, *„skládání publicistických textů z myšlenek a přímých citací s využitím uvozovek je jev už dlouho známý, ale dnes zvláště oblíbený. Uplatňování přímé řeči v publicistice narůstá a zvláště projevy profesionálních novinářů a hlasatelů jsou někdy doslova poskládané z přímé řeči a průvodních uvozovacích vět. Vzniká tak nový publicistický komunikát z části jiných, jakýsi „text z textů““* [Čechová, 2008, s. 221]. Další možností je využití uvozovek u výrazů a spojení, které se vymykají současnému lexiku spisovného jazyka a stylovým normám. V psaném projevu je autor signalizuje uvozovkami, a omlouvá jimi nespisovnost výrazu.

2.2.3 Tropy

Jílek identifikuje dva důvody použití obrazných prostředků [2009, s. 55]. Na jedné straně motivaci udržet příjemcovu pozornost poutavým, vtipným vyjádřením. *„Na straně druhé snaha dosáhnout snazšího dorozumění mezi původcem a příjemcem sdělení zpřístupněním složitějších jevů, souvislostí, myšlenek, na základě vyvolání asociace ve vědomí příjemce“*.

Tropy jsou označením obrazných pojmenování, která jsou založená na přenesení významu. Mezi nejznámější lze zařadit metaforu a metonymii, dále také epitetony (neboli básnické přívlastky), mezi které řadíme i oxymorón, nebo například alegorie (neboli jinotaje).

U metafor dochází k přenesení významu na základě podobnosti (vzhled, funkce apod.) - např. „srdce z kamene“ nebo „zpěv řek“.

U metonymie dochází k přenesení významu na základě souvislosti - např. „nebyla tam ani noha“ nebo „nemá střechu nad hlavou“.

Oxymorón je zvláštní druh epitetonu složený ze slov, která jsou sami o sobě protikladem, jsou tedy v určitém rozporu - např. „já u pramene jsem a žízň hynu“¹¹ nebo „mrtvé milenky cít“¹².

Alegorie je způsob nepřímého vyjádření motivu nebo tématu, „*může konkrétně nebo nepřímě sdělovat i to, co autor z důvodů náboženských, estetických nebo politických nechce vyjádřit přímo*“ [Lederbuchová, 2002, s. 11]. Často jsou poučením vyplývající z bajek - např. lidské vlastnosti přenesené na zvířata (personifikace), liška je mazaná, osel hloupý, včela pilná apod.

„*Obrazy objevující se v textech publicistického stylu (ve shodě s jinými) jsou v podstatě založeny na využití konotovaných významů, na určitém typu přenášení podoby myšlenky, vlastnosti, jevu a děje, na metaforičnosti v celé šíři. Obrazná vyjádření metaforické povahy plní v publicistickém projevu nejen svou funkci informativní, ale poutají čtenářskou pozornost a dodávají jazykovému projevu živosti a naléhavosti. Jimi obohacená sdělení pak bývá emocionálnější, procítěnější. Užitím obrazného vyjádření nedochází jen k pouhému konstatování sdělovaného, ale právě prostřednictvím obrazů jsou odhaleny i projevy kladného nebo záporného vztahu autora k obsahu sdělení a projev nabývá větší působivosti*“ [Čechová, 2008, s. 213]. Z toho tedy vyplývá, že obrazná pojmenování a přirovnání intenzifikují působení publicistických textů. Tyto „*můžeme v publicistickém projevu považovat za základní prostředek stylové aktivizace. Aktualizace opět podléhá při častém opakování automatizaci*“ [Čechová, 2008, s. 214].

Tropy budou vyhledávány pomocí *Slovníku české frazeologie a idiomatiky 3: Výrazy větné*.

2.2.4 Frazémy

Frazémy jsou ustálená spojení dvou a více slov, která nesou jednoznačný a obecně známý význam. Jedná se o přísloví, rčení, pořekadla atd. Původní význam slov je pozměněn. „*Publicistickému stylu jsou vlastní frazémy označované jako publicistické nebo publicismy. Považujeme za ně taková ustálená spojení, která vznikají v žurnalistice*

¹¹ François Villon z překladu Otokara Fischera

¹² Karel Hynek Mácha - Máj

nebo ve sféře politického nebo společenského života i v profesní sféře a která jsou žurnalisty maximálně využívána“ [Čechová, 2008, s. 218]. V současné žurnalistice je výskyt frazeologických a idiomatických jednotek¹³ častý, podle *Současné české stylistiky* se využívají všechny známé (běžné) typy, mimo frazémů a idiomů slangových, které se naopak vyskytují velmi sporadicky. „Charakteristickým rysem je právě koexistence frazémů zcela stylově protikladných, neboť nalézáme tradiční frazémy lidové, kolokviální, ale současně i knižní, označované někdy jako literární, kulturní, z nichž mnohé mají původ v antické slovesnosti nebo v bibli“ [Čechová, 2008, s. 217].

Mezi často používané frazémy lze zařadit například výrazy „de facto“, „smrdět korunou“ nebo „být čertovo kvítko“. Frazémy budou identifikovány podle kompletní čtyřdílné sady publikací od Františka Čermáka: *Slovník české frazeologie a idiomatiky 1: Přirovnání, Slovník české frazeologie a idiomatiky 2: Výrazy neslovesné, Slovník české frazeologie a idiomatiky 3: Výrazy slovesné, Slovník české frazeologie a idiomatiky 3: Výrazy větné*.

2.2.5 Terminologie

Terminologie, neboli odborné názvosloví, je v publicistických textech také hojně využívané. Je to „soubor odborných výrazů užívaných v jednotlivých oborech vědeckých nebo praktických“ [Havránek, 1963, s. 81]. Jak Bohuslav Havránek uvádí dále, odbornými výrazy jsou jednak názvy původu domácího, tak názvy cizího původu. Názvy původu cizího jsou přejímány z cizích jazyků, latiny, italštiny, francouzštiny apod. Odborné termíny¹⁴, které se pojí k filmovým recenzím a filmu jako takovému, je možné nalézt ve *Velkém slovníku cizích slov (elektronická verze pro PC)*.

Po přečtení bakalářské práce Tomáše Havlíčka [2005], který hledal a porovnával odborné termíny v tištěném časopise Cinepur a v elektronickém médiu Fantom¹⁵, jsem se rozhodla pro tři oblasti, ve kterých budu odborné termíny vyhledávat. Budou

¹³ Idiom - ustálené spojení slovních tvarů, v němž alespoň jeden má jedinečnou funkci s významem přímo neodvoditelným z významu tvarů; ustálené spojení slov typické pro určitý jazyk [ABZ.cz: Slovník cizích slov [online]]

¹⁴ Rozeznáváme tři druhy termínů - termíny odborné, termíny popisné a termíny technologické, pro tuto práci jsou relevantní pouze termíny odborné [Bečka, 1992, str. 74]

¹⁵ Internetový online měsíčník, který existuje od r. 2003

identifikovány termíny filmové, literární a divadelní, stejně jako v již zmíněné bakalářské práci.

2.2.6 Cizí slova

Cizí slova jsou slova přejatá z jiných jazyků a u nás běžně využívána. Dle *České mluvnice* [1963, s. 424-426] se právě přejímáním slov z jiných jazyků velmi často obohacuje slovní zásoba. U nás je patrný vliv ruštiny (obezlička, pionýr), němčiny, francouzštiny (parlament, ateliér) a v dnešní době samozřejmě čím dál tím více angličtiny (muzikál, stres). Jak uvádí Bohuslav Havránek [1963, s. 82], některé názvy cizího původu nejsou však převzaty z žádného určitého národního jazyka, ale jsou to slova vytvořená nově (mezinárodní slova), často ze slovních základů řeckých a latinských výrazů, například slova rádio, automobil, fotografie nebo biograf. Cizí slova budu ve filmových recenzích identifikovat pomocí *Slovníku cizích slov*.

2.2.7 Zkratky

Zkratky, neboli ustálený způsob zkrácení nějakého slova či sousloví, budou vyhledávány pomocí *Slovníku české literatury*, popřípadě internetových seznamů zkratk.

2.2.8 Slang

Slang, útvar nespisovného jazyka, je v dnešní době hojně využíván a prolíná se do každodenní komunikace. Internet, který dovoluje užívat více neformální texty, než tisk, svým přístupem nabádá k používání právě slangových výrazů. Tyto výrazy budou vyhledávány ve *Slovníku nespisovné češtiny*.

Druhá kapitola shrnula základní atributy textů v tištěných médiích, dále se zaměřila na definování stěžejních jazykových výrazových prostředků, které budou v recenzích vyhledávány.

Při definování výrazových prostředků budu odlišovat výrazové prostředky, které jsou častěji využívány v internetové publicistice oproti tištěným médiím. Od původního cíle, porovnávat i výrazové prostředky jednotlivých autorů, jsem ustoupila. Také by to ale mohlo být zajímavé porovnání. Jak uvádí J. V. Bečka [1992, s. 41] v *České stylistice*, sloh je diferencován podle autorů (stylizace a kompozice), kdy podkladem individuálních slohových zvláštností jsou jak vrozené dispozice - vlohy, tak působení prostředí, kde autor vyrůstal atp., a dále sama jazyková praxe, společenské vědomí. Proto jsem do praktické části práce zahrnula podkapitolu s názvem Přítomnost autora v textu, ve které se na toto téma podívám alespoň okrajově.

3 Publikování na internetu

V této kapitole se zaměřím na identifikaci výrazových prostředků internetové žurnalistiky a na základní shrnutí pravidel publikování na internetu. Dále se budu věnovat odlišnostem, které jsou s online publikováním spojené. Krátce se podívám i na historii samotného internetu a jeho vývoj.

„Mnoho teoretiků očekávalo, že se online žurnalistika stane hnací silou revoluce v žurnalistice“ [Čuřík, 2012, s. 17].

3.1 Pojem internetová žurnalistika

Definici pojmu internetová či online žurnalistika podává Encyklopedie praktické žurnalistiky pod heslem žurnalistika na internetu. *„(z angl. on-line journalism) - žurnalistická činnost využívající k distribuci výsledků svojí práce internet. Od žurnalistiky v tradičních médiích se liší především formou; využívá hypertext a multimediálnost digitálního prostředí internetu ke kombinaci textové, zvukové a obrazové informace“ [Osvaldová a Halada, 1999, s. 220].* Žurnalistiku na internetu dělí do dvou základních skupin. Do první řadí internetové varianty již existujících novin, časopisů apod., do druhé periodicky obnovované webové stránky zveřejňující žurnalistické materiály všech žánrů pro uživatele internetu.

V této práci budu využívat pojem *tradiční žurnalistika* jako protiklad pojmu *online žurnalistika* (se synonymem *internetová žurnalistika*). Využívání tohoto názvosloví je opět relativně nesjednocené, ač dle mého názoru velmi jednoznačné - termíny online žurnalistika a internetová žurnalistika jsou obecně rozšířené a užívané jako tentýž pojem. S pojmy tradiční a online žurnalistika pracuje i Jaroslav Čuřík [2012] v publikaci *Nové trendy v médiích I: Online a tištěná média*, která se tímto tématem zabývá, a kterou jsem proto v této práci využila.

3.2 Tradiční vs. internetová žurnalistika

Za tradiční žurnalistiku lze považovat výrobní postupy v tradičních typech médií (tisk, rozhlas, televize) před příchodem online médií (neboli multimédií). Online žurnalistika je žurnalistikou na internetu, „*kteřá pro informování využívá nové formální i obsahové postupy. Téma proměny tradiční žurnalistiky v souvislosti s rozvojem online žurnalistiky je nové a stále se vyvíjí*“ [Čuřík, 2012, s. 9]. V této kapitole je tedy popsána současná situace, ač je zřejmé, že vývoj, který neustále postupuje vpřed, může v mezidobí mnohé věci pozměnit. Internetové médium má úplně jiné vlastnosti než médium tradiční tištěné, a je tedy nezbytný odlišný přístup jak ke psaní samotného textu, tak k tvorbě celého článku jako takového.

3.3 Publikace na téma internetová žurnalistika

Názory na rozdíly v psaní na internetu a mimo něj se u autorů mnoha publikací liší. Někteří autoři¹⁶ tvrdí, že žádná změna ve stylu psaní nenastala a ani není potřeba, jiní vydávají publikace, ve kterých popisují opačný fenomén. Internetovou komunikací se zabývá i Vladimír Patráš, který je dle názoru Jany Hoffmannové v časopise *Naše řeč*¹⁷ [2012, s. 159] jeden z největších odborníků právě na e-komunikaci česko-slovenské jazykovědné komunity. Jeho *Sociolingvistické aspekty elektronicky podminenej komunikácie* [2009, s. 150] se zabývají dynamickým fenoménem

¹⁶ K odlišnostem se přikládání z českých autorů Jaroslav Čuřík, Vojtěch Bednář, ze slovenských Vladimír Patráš v jeho publikaci *Sociolingvistické aspekty elektronicky podminenej komunikácie*, ze zahraničních autorů, dle Čuříka, jsou to dále Allan Stuart a jeho publikace z roku 2006 *Online News: Journalism And The Internet* nebo James Glen Stovall a jeho publikace z roku 2004 *Web Journalism: Promise and Practice of a New Medium*. Proti tomuto fenoménu jsou například Thorstena Quandta. Dále také Küng, Picard a Towse, kteří „sice přiznávají, že online žurnalistika je pro uživatele přístupnější než tradiční žurnalistika, ale internet má podle nich velmi malý vliv na typy a formáty obsahu. Fakt, že v online médiích se většinou uplatňují stejné formáty jako v tradičních médiích, glosují slovy: „Staré víno v menších a přístupnějších lahvích.“ Méně často podle nich vznikají nové formáty a žánry (např. online zpravodajství v reálném čase; interaktivní reportáže; blogy; interaktivní inzeráty; online fóra; sociální sítě apod.) [Čuřík, 2012, s. 16].

¹⁷ *Naše řeč*, odborný časopis, který se zabývá Českým jazykem, vychází od roku 1916. Věnuje se jak češtině současné, tak i jejímu vývoji, slovní zásobě, gramatice, českému pravopisu, stylistice a lingvistice.

komunikace v elektronickém prostředí a řadu studií tohoto souboru věnoval internetové žurnalistice. Autor, jak uvádí Jana Hoffmannová [2012, s. 159], věří, že přirozený jazyk dokáže čelit „*agresivitě reklam, vyprázdňenosti masové zábavy, stereotypnosti masové komunikace, kamuflážím a manipulacím.*“ Dále v souvislosti s internetovou komunikací mluví o „*neformálnosti, bulvarizaci, banalizaci*“, apod.

3.4 Změny s příchodem internetu

S rozvojem internetu na přelomu 20. a 21. století vstoupil do domácí i světové žurnalistiky nový fenomén. „*Začala zde vznikat zcela nová skupina novinářů, kteří dokázali zprostředkovat významné události novým, pro běžného příjemce prozatím neznámým způsobem. Internet jim dal do ruky nástroj, jak publikovat své informace mnohem rychleji, v neomezeném rozsahu, s nižšími náklady, a s možností okamžitých čtenářských reakcí*“ [Internetová žurnalistika: Praktický pohled na práci novináře v online médiu [online] 2011, s. 5]. Internetová žurnalistika, ač je nejmladším oborem, patří mezi obory nejvlivnější. Spustila řadu diskuzí, řadu polemik a popisů, které se věnují pouze jí. „*Její nástup byl historicky krátký a enormně rychlý*“ [Bednář, 2011, s. 9]. Úplné počátky technologie webu spadají již do konce 80. a počátku 90. let¹⁸, nárůst počtu uživatelů a s tím spojeného masového zájmu můžeme datovat do poloviny 90. let [Bednář, 2011, s. 43].

Při rozvoji internetu jako takového nesmí být také opomenut protokol, celosvětová síť, World wide web - systém na ukládání a prohlížení informací na internetu. Tento systém hypertextových dokumentů, souboru textů navzájem propojených odkazy „*se ukázal být takřka ideálním médiem pro distribuci textových informací na internetu. Na rozdíl od svých předchůdců byl snadno ovladatelný pro laika a za všech okolností konzistentní*“ [Bednář, 2011, s. 43]. Hypertext¹⁹, volně přeložen jako „více než text“, jak uvádí Miloš Čermák [2009, s. 17], byl nový především ve

¹⁸ V Československu došlo ke spuštění internetu 13. února 1992 na pražském ČVUT.

¹⁹ Jak uvádí Tereza Pavlíčková [2009, s. 53], Landow (2006 – Hypertext 3.0) přiznává, že hypertext v podstatě odpovídá pojmu intertextualita, který do literárního diskurzu uvedla Julia Kristeva již v roce 1980 (v publikaci nazvané *Desire in language: A semiotic approach to literature and art*).

strukturu čtení, která díky jeho technickým možnostem může být využívána, oproti souvislému čtení běžného textu, nelineárně. To znamená, že text může být čten s přechody na reference a odkazy (hyperlinky), které jsou v daném textu obsaženy. Další velkou výhodou internetu je jistě prostor - dokumenty na webu totiž můžou mít víceméně neomezenou velikost. Internet se tedy stal velmi jednoduchou cestou pro ty, kteří chtěli publikovat informace. *„Původní technologie World Wide Webu byly rozšířeny o pokročilejší možnosti formátování textu, doplněny o podporu multimediálního obsahu a následně o některé další věci, které původně neobsahovaly, ale které vyhovovaly on-line médiím (skripty zpracované na straně klienta, dynamická kompletace stránek atd.). V důsledku toho se z webu, který byl původně pouze technologií distribuce hypertextových stránek, stala vysoce sofistikovaná publikační platforma. To přilákalo další média a přítomnost většího množství kvalitního obsahu znamenalo vyšší zájem uživatelů“* [Bednář, 2011, s. 43]. Je tedy nasnadě, že web se stal zcela nenahraditelnou složkou našeho života.

3.5 Vlastnosti online média

Web se stal médiem, *„které do sebe konverguje znaky všech předchozích tradičních i elektronických médií. Z toho vyplývá, že publicistika na něm s sebou nese nejenom principy práce ze starších - vedle webu také paralelně existujících - médií, ale zároveň přináší i novou kvalitu. Něco, co dříve nebylo známo, čím se práce na webu žurnalisty odlišuje od všech předchozích prostředí a co i příjemci komunikátu (čtenáři, divákovi) - tedy uživatelé - přináší řádově novou kvalitu. Práce publicisty na webu je oproti ostatním médiím jiná, technologicky, organizačně, časově i prostorově“* [Bednář, 2011, s. 14]. Internetová publicistika by nikdy nemohla být taková, jaká je, nebýt tradičních médií - televize, rozhlasu a tisku. *„Počátek profesionální webové publicistiky v Česku umístíme do doby vzniku prvního obecně uznávaného publicistického serveru. Tímto serverem byl Neviditelný pes²⁰ spisovatele a novináře Ondřeje Neffa“* [Bednář, 2011, s. 50].

²⁰ Neviditelný pes je prvním a dodnes vydávaným internetovým deníkem v Česku. Vychází od roku 1996.

Webová média jsou multimediální, což znamená, že jsou schopná díky technickým prostředkům, které to umožňují, propojit různé druhy obsahu. Text, obrázky a fotografie, ale i videa, audiozáznamy, a další. *„Za charakteristické vlastnosti internetové žurnalistiky se považuje hypertextualita, multimedialita a interaktivita“* [Jakubowicz, 2013, s. 79]. K vlastnostem nových médií přidává autor ještě přidavná jména *„digitální, virtuální, síťová a simulativní“* [Jakubowicz, 2013, s. 63].

3.6 Znaky online publikování

3.6.1 Zpětná vazba

Jedním ze znaků publikování online je zpětná vazba, se kterou jsme se dříve setkávali spíše ojediněle, v internetovém prostředí je však běžnou záležitostí. Internati - čtenáři elektronických verzí periodik - často využívají možnost přímo, více či méně bezprostředně reagovat na novinářův výkon [Patráš, 2009, s. 35]. *„Na rozdíl od tištěných médií i od klasických elektronických je web médium, které je od počátku plně interaktivní. Web může existovat jedině díky obousměrné komunikaci mezi klienty a servery. Je-li obousměrná komunikace fundamentálním předpokladem pro samotnou možnost publikovat na webu, pak zásadní změna ve zpětné vazbě je pouze přirozeným důsledkem tohoto procesu. Již od počátku webových médií se začaly používat některé základní formy zpětné vazby uživatelů v reálném (nebo takřka reálném) čase. Tyto formy v podstatě čerpají ze starších předchůdců ze světa tištěných médií a jejich přímých, respektive statistických podob“* [Bednář, 2011, s. 22]. Jedná se například o diskuze (komentáře pod článkem), ankety související s tématem článku, známkování článků, možnost článků sdílet pomocí sociálních sítí atp. Mezi zpětnou vazbou na internetu a mimo něj existuje samozřejmě rozdíl, internetové prostředí je na zpětnou vazbu uzpůsobeno a předpokládá ji (po technické stránce), mnohdy jsou žádoucí i přidávané informace pod článkem, které mohou příspěvek obohatit o další zajímavá fakta. Technologie, jak zmiňuje i Vladimír Patráš [2009, s. 35], umožňuje navíc navazování kontaktů i mezi čtenáři samotnými.

Zpětná vazba, jak jsem již zmínila, je v internetovém prostředí přirozeným jevem. Je spojována s masovými médii již od jejich počátků. *„V průběhu technologického vývoje masových médií od klasických tištěných k elektronickým se měnila jak míra zpětné vazby příjemců mediálních komunikátů směrem k médiím, tak i to, jakým způsobem se zpětná vazba projevuje na obsahu mediálních sdělení. Každé nové médium znamenalo drobný evoluční posun v této otázce. Nástup webových médií ovšem způsobil - pokud jde o zpětnou vazbu - naprostou revoluci. Došlo totiž ke změnám, které oproti předchozím podobám nebyly „pouze“ kvantitativního a kvalitativního charakteru, ale vedly ke změně principiální“* [Bednář, 2011, s. 20]. Zpětná vazba v současném mediálním světě znamená komunikaci příjemců mediálních sdělení směrem k masovému médiu.

3.6.2 Hypertext

Publikování online má oproti tomu tradičnímu mnoho dalších výhod. Mezi ty, které jsou pro tuto diplomovou práci důležité, bych zařadila provázanost informací a více druhů obsahu na jednom místě. *„Moderní webová žurnalistika si nevystačí s jedním typem obsahu. Text je kombinován se zvukem, videem, interaktivní infografikou a s celou řadou dalších formátů. Pouze s textem již nelze vyjít a pokusy o přesunutí konvenčních tištěných médií do webového prostředí se ukázaly jako nepříliš funkční. Internetoví žurnalisté musí umět vytvářet různé typy obsahu a pak je vhodným způsobem kombinovat dohromady“* [Bednář, 2011, s. 30]. Text na internetu je tzv. hypertext, tedy text, jehož kterákoli část může být současně odkazem na jinou část jiného textu. Hypertext, jak uvádí Miloš Čermák [2009, s. 17], je koncept, který vznikl jako důsledek potřeby třídit informace. Umožňuje snadnou orientaci, snadný filtr (v dané souvislosti) informací relevantních a nerelevantních. Odkazy v textu, popřípadě pod článkem, jsou v současné době běžnou záležitostí, která pomáhá uživatelům dostat se k podobnému obsahu pro ně velmi jednoduše. *„Internet je prostředí, které umožňuje téměř neomezené možnosti veškeré materiály a podklady archivovat. Na ně lze následně odkazovat a vracet se k nim, lze se jich dopátrat ve vyhledávačích, čímž čtenář získává možnost prostudovat si veškeré možné podklady, které se k tématu vztahují. Vkládání*

hypertextových odkazů je nejpřirozenější prací, kterou by měl editor zpravodajského serveru ovládat a běžně využívat. Pokud se tak nestane, čtenář sice nic nepozná, ovšem v takovém případě - popíráte základní principy internetové žurnalistiky - okrádáte se o šanci udržet čtenáře déle na svých stránkách“ [Internetová žurnalistika: Praktický pohled na práci novináře v online médiu [online] 2011].

3.6.3 Internetové texty

Webová média nabízejí uživatelům celou řadu různých typů obsahu, které kombinují dohromady. Přesto je ale základem textová informace. „*To, s čím uživatel přichází do kontaktu nejdříve, je text. A to, podle čeho posuzuje kvalitu a zajímavost komunikátu, je také text. Zkušené novináři z tištěných médií, tedy z novin a z časopisů, se dříve domnívali, že prakticky není rozdíl mezi tvorbou textu pro jejich média a pro web. Rozdíl ale existují. Kvalitní autoři dokáží přizpůsobit svou práci webu intuitivně, pokud však vezmete sebeúspěšnější komunikát z tradičních novin a prostě jej překloupíte na webovou stránku, pravděpodobně zjistíte, nejenom to, že mu něco chybí, ale i že je pro publikum mnohem méně srozumitelný“ [Bednář, 2011, s. 105].* Tvorba textu na internetu by se měla řídit určitými pravidly. Mezi ta základní dle mého názoru patří práce s interaktivními prvky, videy a obrázky v textu. Obrázky, videozáznamy i audiozáznamy mohou být na stránce do textu (jako jeho součást či příloha) umístěny dvěma různými způsoby, ač v praxi se ve většině případů tyto způsoby kombinují. Tyto doplňky lze umístit buďto do textu, nebo do oddělené galerie. V případě použití galerie je v samotném textu článku odkaz na multimediální přílohy. Jak radí Vojtěch Bednář, je důležité, aby byl každý obrázek popsán. Dalším interaktivním prvkem jsou odkazy, kdy rozlišujeme dva druhy odkazů - vnitřní a vnější. „*Vnitřní odkaz na jiné články téhož média jsou často generovány automaticky publikačním systémem na základě metadat článku. Vnější odkazy, tedy odkazy mimo samotný server média, případně jeho skupiny, jsou záležitostí o dost problematičtější. Interaktivní prvky, jako jsou ankety, pohyblivé obrázky a mapy reagující na činnost uživatele, musí být jasně odděleny od textu článku a označeny. Diskuze a další nástroje, které umožňují textovou zpětnou vazbu, musí být vždy až pod textem a vždy od textu odděleny“ [Bednář, 2011, s. 122].*

3.7 Pravidla publikování na internetu

Online žurnalistika má vlastní formální a obsahová pravidla. Autor knihy *Nové trendy v médiích* [Čuřík, 2012, s. 23] zmiňuje pravidel hned deset, ač přiznává, že se ve svých základech neliší od pravidel pro tvorbu v tradičních médiích. Mezi nejzajímavější odlišnosti psaní na internetu a mimo něj bych zařadila:

- online články musí být stručnější a výstižnější než v novinách
- novináři v tištěných médiích častěji využívají prvky beletrie
- tisk více než online média dbá na dodržování standardních žánrových vzorců
- tradiční média mají striktní pravopisná pravidla, na rozdíl od online médií
- online žurnalista má vycházet z pravidel tradiční žurnalistiky - základem online žurnalistiky je dodržovat pravidla žurnalistiky tradiční (vyprávění příběhu je stále podstatou žurnalistiky); má využívat potenciálu publikování na internetu - je nezbytné, aby byly využity specifické možnosti internetu (linkování; interaktivita; neomezený prostor; multimédia)
- titulky jsou důležitější v online médiích, protože musí samy o sobě upoutat uživatele a je tedy nezbytné, aby online žurnalista věnoval patřičnou péči tvorbě titulku, který je často jedinou částí textu, která je pro uživatele viditelná v hlavní zpravodajské nabídce, a rozhoduje tak o tom, zda uživatele přiláká. Stává se tak ještě důležitější částí textu než u tradičních médií, a musí tedy splňovat hlavní pravidla kladená na titulky v tradičních médiích (a ještě něco navíc).
- a zejména - online žurnalista by měl být schopný inovovat, ale „stavět na pevných základech - online novinář by neměl zapomínat na pravidla dobré žurnalistiky, ale musí mít odvahu riskovat, protože pravidla online žurnalistiky se rodí doslova „za pochodu“. Neměl by se tedy nechat svázat současnými pravidly, ale rozvíjet je, vymýšlet nové způsoby, jak příběh vyprávět uživateli a jak k němu uživatele přitáhnout [Čuřík, 2012, s. 32].

Další pravidla pro online žurnalistiku vytvořila například i americká novinářka Leah Gentry, která se jimi velmi proslavila (nazývána jako Leah's rules) [Ward, 2002, s. 122-123].

1. Využívejte daná pravidla tradiční žurnalistiky, pište přesvědčivé texty, vkládejte působivé fotografie, ohromte audiem a videem.
2. Využívejte silné stránky online média, hypertextové odkazy, interaktivitu, multimediálnost a důkladnost.
3. a 4. Dělejte rekonstrukci²¹ textů, rozdělte svůj článek na jednotlivé prvky, zaměřte se na jejich podobnost a poté je řaďte v logické posloupnosti, provažte je odkazy. Další oddíly poskytnou doplňující informace, vysvětlení a další souvislosti.
5. Vyhýbejte se nadbytečnému využívání technologie (mimo kontext daného textu). Vše, co nerozšiřuje text, je vizuálním šumem.

Poslední pravidlo, jak interpretuje Milan Šmíd [2006, s. 21] ve své práci, „*se týká především formální podoby internetových stránek, jejíž význam je někdy přeceňován, zvláště lidmi, kteří se nechají unést multimediálními možnostmi internetu. Některé aplikace, které jsou na první pohled efektní, zhoršují ergonomii webových stránek, ať už co do rychlosti jejího načítání nebo co do její přehlednosti.*“

3.8 Vztah tradičních a internetových médií

Jak uvádí autor v publikaci Internetová publicistika, v současné chvíli je u nás vztah tradičních médií a internetu přijatelný. Ta tradiční pochopila, že internet pro ně není konkurencí, ale určitou příležitostí, jak rozšířit své pole působnosti. „*Tradiční média web zabydlela, zprofesionalizovala a současně se mu přizpůsobila. V současnosti můžeme najít vlivy webové publicistiky zpět v tradičních médiích. Tištěné*

²¹ opětovné sestavení, uvedení do původního stavu, přestavba, přepracování [ABZ.cz: Slovník cizích slov [online]]

noviny se někdy přizpůsobují tomu, jak vypadají (a fungují) webové stránky. Zcela běžně v nich najdeme odkazy na web, na doplňující informace, na interaktivní přílohy a podobně. Média ve svém vysílání na web aktivně odkazují a využívají jej jako prostor pro zpětnou vazbu“ [Bednář, 2011, s. 49]. Stejným tématem se zabývá i autor publikace *Nové trendy v médiích* [Čuřík, 2012, s. 11], který tento trend nazval pojmem propojování, kdy jedním z projevů propojování je konvergence, kterou v kontextu médií chápeme jako šíření totožného obsahu různými kanály. Tento postup lze najít často u tradičního a online média, které vlastní tentýž majitel. V rámci tohoto trendu média postupují tak, že zkopírují obsah z jednoho do druhého média, což není ideální, oba typy médií mají specifické požadavky jak na obsah, tak na formu a strukturu komunikátu. Druhá varianta je naopak striktní rozdělení typu obsahu jak pro tradiční, tak pro online médium (sdělení se navzájem doplňují a odkazují na sebe). „*Ještě v prvních letech 21. století některá tradiční média publikovala na webu obsah se zpožděním, v omezené míře oproti tištěným vydáním, a dokonce v nižší kvalitě. Běžné bylo, že například tištěné deníky na webu „překlápely“ články ze svých standardních vydání, a to se zpožděním. Vzhledem k tomu, že tento stav přetrvával poměrně dlouho, vznikl prostor, který byl následně zaplněn čistě internetovými médii, tedy takovými, jež nebyla spojena s těmi tradičními*“ [Bednář, 2011, s. 47]. Publikace *Nová ekologie médií* také potvrzuje, že se tradiční a internetová média nijak nedělí, používá pojem mediamorfózy, jakožto procesu evoluce médií. „*Máme mimo jiné co dělat s jevy společného vývoje a společné existence médií - všechny mediální formy existují společně a společně se vyvíjí v rámci rostoucí oblasti vzájemného přizpůsobování a adaptace*“ [Jakubowicz, 2013, s. 142].

Současný web je médiem, které propojilo několik dříve existujících typů publicistických formátů dohromady. Někteří publicisté i teoretikové se domnívali, jak se uvádí v *Internetové publicistice*, že tato konvergence povede buďto k vymizení původních médií (novin, časopisů), nebo k jejich rozmělnění v novém médiu. Zatím k ničemu takovému nedošlo a „*můžeme se domnívat, že se to v nejbližší době nestane*“ [Bednář, 2011, s. 19].

Internetová média bychom, jak uvádí Kateřina Hůlová [2009, s. 73], podle Šmída mohli rozdělit do tří základních skupin a to:

- a) zrcadla (mirrory) již existujících médií, jejich verze (text, grafy, fotografie apod.) je „překlopena“ do digitální podoby a umístěna internet (v našem případě například recenze Mirky Spáčilové z MF Dnes, které jsou v totožném znění na portále iDnes.cz)
- b) internetové odnože známých a zavedených médií, které využívají možností internetu a tyto texty pozměňují a doplňují
- c) média, která byla vytvořena pouze v online verzi (např. server Aktuálně.cz)

Internetizací médií se zabývá i publikace *Nová ekologie médií*, která zmiňuje pojem mediatizace internetu. To znamená, že tradiční média čím dál tím více využívají internet jako „*distribuční platformu mediálních obsahů*“. Dále ho využívají „*jako obohacení tradičních internetových stránek a portálů o žurnalistické formy a obsahy*“. Jak se uvádí dále, „*Jauert (2008) definuje mediatizaci jako přizpůsobení digitálních médií obecné podobě médií*“ [Jakubowicz, 2013, s. 31].

3.9 Shrnutí

Webová publicistika, jak bylo naznačeno v této kapitole, hraje významnou roli v současném mediálním světě. Vznikla relativně nedávno, ale i přesto se již výrazně podepsala na mnoha nových teoriích a podob. Stojí po boku tradičních tištěných médií (noviny, časopisy), ale zatím (a pravděpodobně ani v nejbližší době) je nenahradí, a bude pouze jejich přirozeným doplňkem.

Jak bylo nastíněno ve třetí kapitole, rozdíly mezi online a tradičními médii z hlediska žurnalistiky jistě existují. Jak markantní tyto rozdíly jsou, bude ukázáno v páté kapitole, kde budou konkrétní texty, jak na internetu, tak v tištěných médiích, porovnávány.

4 Charakteristika vybraných médií

Filmové recenze jsem čerpala z internetových portálů iDNES.cz, Aktuálně.cz, z tištěných médií jsme využívala měsíčník Cinema, noviny MF DNES, a periodika (týdeníky) Reflex a Respekt. V této kapitole se podívám na charakteristiku těchto jednotlivých médií a na rozdíly mezi nimi z hlediska délky textů a využívané grafické podoby celého média i jednotlivých článků.

4.1 Výběr médií

Zvolené časopisy a noviny jsou zdrojem všeobecného zpravodajství, nezaměřila jsem se tedy na odborné filmové ani kulturní časopisy (mimo časopis Cinema). V současné době v České republice můžeme najít několik málo odborných časopisů z tohoto oboru - uvedla bych alespoň Cinepur, Iluminace, Film a doba²². Naproti tomu stojí komerční periodika, zabývající se filmem (Cinema). Recenze jsou dále běžným doplňkem i v časopisech a novinách, ve většině případů jako součást kulturní rubriky.

4.2 Výrazové prostředky jednotlivých médií

Médium, ať se jedná o internetový deník, noviny nebo periodikum, vytváří vlastní výrazové prostředky, které určují jeho obsah a jsou přizpůsobené především potřebám čtenářů. Obsah je „*zpracován a prezentován tak, aby co nejlépe využil charakteristiky daného média a vyhovoval potřebám mediální organizace*“ [Mcquail, 1999, s. 297]. Dalším důležitým kritériem při psaní daného textu je cílový čtenář. Dle Gilbertové [1999, s. 100, citováno v Psotová, 2010, s. 19] je to přímo „*faktor, kterým je*

²² Film a doba a Iluminace jsou čtvrtletníky, Cinepur je dvoměsíčník. Iluminace byl dokonce pololetník, od svého prvního vydání v roce 1989. Ke změně došlo v roce 1993. Film a doba vychází od roku 1952, Cinepur od roku 1991.

determinována volba lexikálních prostředků“ Při charakteristice jednotlivých médií zmíním tedy i autory mnou použitých recenzí, neboť předpokládám určité rozdíly ve stylu jednotlivých autorů (ač hlouběji zkoumat tyto rozdíly v diplomové práci nebudu).

Exkurz: podoba internetového deníku

Podoba internetových deníků se samozřejmě liší, jednotlivé prvky ale lze nalézt ve všech. Obecně se dají k tomuto tématu nalézt informace v publikaci *Zpravodajství a časopisy na internetu* [Rýdl, 2001, s. 6], jelikož je to ale vydání z roku 2001, je zřejmé, že podoba těchto médií se výrazně změnila. Využiji tedy alespoň zde používané názvosloví. Horní lišta obvykle nabízí název daného média, orientační lišta poté vlastní nabídku textů. Další lišta obsahuje ve většině případů názvy jednotlivých rubrik a tím usnadňuje orientaci na stránce. V rohu bývá políčko na vyhledávání výrazů, některé stránky lze dokonce upravit a přizpůsobit jejich vzhled vlastním požadavkům.

Internetové deníky se vyznačují velkým množstvím reklam (tzv. bannerové reklamy, v češtině lze přeložit jako reklamní proužek), které jsou nepřehlédnutelné. V horní části je k nalezení aktuální datum, dále odkaz na nabízené služby (předplatné, přihlášení). Na hlavní stránce jsou články řazeny od nejaktuálnějších, na spodní liště se obvykle nachází informace o samotné společnosti, která portál provozuje, kontakty, smluvní podmínky, volná pracovní místa apod.

4.3 Definice vybraných internetových a tištěných médií

4.3.1 Aktuálně.cz

Internetový deník Aktuálně.cz je dle svých internetových stránek třetí nejnavštěvovanější zpravodajský web na českém internetu [Economia [online]]. Jeho kritici se domnívali, že nemůže přežít v konkurenci dalších velkých webových deníků (iDnes.cz, Lidovky.cz, iHned.cz). „*Rychle se však ukázalo, že nesvázanost s žádnou tradiční redakcí je naopak velkou výhodou. Aktuálně.cz přineslo na český internet řadu*

nových publicistických formátů, které v prostředí tradičních médií nemohly fungovat. Tím byla nastavena laťka konkurenci a ta se musela přizpůsobit. Důsledkem toho bylo pozvolné opouštění modelu „dvě periodika, jedna redakce“ a jeho nahrazení stavem, kdy mají přípravu webového vydání v médiu na starost buď specialisté, nebo přímo speciální redakce. Tato redakce s tradičním médiem, respektive jeho redakcí komunikuje, spolupracuje a koordinuje svou práci - což se projevuje jako velká výhoda. Za on-line vydání však zodpovídá samostatně“ [Bednář, 2011, s. 48]. Portál Aktuálně.cz je provozován významným hráčem na poli online médií, společností Economia., a.s.²³. Dle jejich slov na internetových stránkách se jejich tituly vyznačují „vysokou kvalitou žurnalistiky, profesionálním zpracováním, exkluzivními zprávami a fundovanými analýzami“ [Economia [online]]. Jejich novináři a fotografové prý patří k těm nejlepším v České republice, „což dokládají výsledky odborných soutěží, ankety čtenářů i četná ocenění, která každoročně získávají.“ Aktuálně.cz je příkladem webového média, které se jednoznačně vymezilo vůči těm konvenčním²⁴. „V době svého uvedení (2005) byl jediným seriózním webovým deníkem v Česku, který není závislým na jiném médiu, ať už tištěném, nebo elektronickém“ [Bednář, 2011, s. 65]. Filmové recenze se nacházejí v rubrice magazin, v sekci recenze. Publikují zde své recenze zejména Martin Svoboda, Jan Gregor, Tomáš Stejskal, Radomír D. Kokeš. Snímky jsou hodnocené procenty (0 – 100 %). Recenze mají podél textu velké množství reklam, obsahují pět až deset fotografií, které lze rozkliknout a zvětšit. Dále je v textu video - trailer na daný film. Pod recenzí nalezneme název filmu v originále, autory (režie, scénář, kamera), herce, stopáž filmu, datum premiéry, rok a zemi původu. Grafická podoba tohoto serveru není ničím zajímavá. Pozadí je bílé, text je psán černě s modrými slovy, na které je navázán odkaz s dalšími informacemi. Recenze je psána v jednom sloupci, členěná do odstavců, zarovnaná zleva.

²³ Dále provozuje například zpravodajský server iHned.cz, vydává Hospodářské noviny, týdeníky Ekonom, Respekt.

²⁴ V důsledku toho došlo k profesionalizaci internetových novin.

4.3.2 MF Dnes

Mladá fronta DNES (někdy psaná také Mladá fronta Dnes, zkráceně MF DNES) je jedním z našich nejprodávanějších celostátních deníků²⁵, který přináší informace z domova i ze světa. Mladá fronta byla vydávána stejnojmenným nakladatelstvím již od konce druhé světové války, od září 1990 vychází tento deník pod společností MaFra. Týž vydavatel provozuje také internetový portál iDNES.cz. V roce 2013 koupil vydavatelství Andrej Babiš, resp. jeho firma Agrofert, a.s. Noviny MF DNES jsou vydávány každý den mimo neděli. Prohlašují se za politicky neutrální, ale de facto mají spíše pravicové nebo konzervativní zaměření [Wikipedia: Otevřená encyklopedie [online]]. Pro tuto práci je důležitou rubrikou (většinou dvoustránková) sekce kultury, kde lze nalézt recenze filmové, hudební i televizní, tipy na aktuální kulturní dění aj. Filmové recenze píše kritička Mirka Spáčilová, její recenze obsahují jednu fotografii, na konci textu nalezneme informace o filmu, název v češtině, zemi a rok původu filmu, stopáž, režii a herce. Podoba recenzí se shoduje s celkovou úpravou těchto novin, jedná se často o text obklopující velikou fotografií z daného filmu. Text je členěn do čtyř, pěti krátkých sloupců a je zarovnán do bloku.

4.3.3 iDnes.cz

S příchodem internetu, jako zcela normálního a dostupného komunikačního prostředku, musela tradiční média zareagovat. „*Některá reagovala „popřením“ internetu a lpěním na tradičních komunikačních kanálech. Některá jiná spatřovala v internetu svou budoucnost natolik, že opustila tradiční nosiče (to se týkalo třeba celé řady časopisů) a soustředila se jen na produkci on-line. Většina seriózních širokospektrálních médií ale reagovala jedním z následujících dvou způsobů.*

²⁵ Dle výsledků na portále www.mam.cz ze dne 5.11.2015 je MF Dnes druhým nejčtenějším tiskem za Bleskem. Nejčtenějším tituly byly v druhém a třetím čtvrtletí: **Blesk** (1,01 mil. čtenářů), **MF DNES** (639 tis. čtenářů), **Právo** (311 tis. čtenářů).

- *Vytvořením specifické webové verze s vlastní redakcí*
- *Přijetím webu jako druhého média při zapojení stávající redakce“* [Bednář, 2011, s. 47]

To souvisí i s dalším mnou využitým internetovým deníkem - iDnes.cz - elektronickou verzí deníku Mladé Fronty DNES. iDnes.cz se řadí do prvního typu převodu - došlo k vytvoření webové verze Mladé Fronty s vlastní redakcí. Do provozu byl uveden až v roce 1998 [Bednář, 2011, s. 47]. Tento zpravodajský portál přináší zprávy z domova, ze světa, ze sportu, ekonomiky a samozřejmě kultury. Dále nabízí také oborové servery, například o bydlení, cestování, pro ženy, atd. Mezi nové zajímavé projekty, které mohou uživatelé využívat, patří srovnávač cen za elektřinu a plyn, porovnání hypoték a úvěrů, atp. [Mafra [online]]. Již v roce 2005 se Petr Stuchlík, obchodní ředitel iDnes.cz, vyjádřil v rozhovoru na portálu lupa.cz ve smyslu, že koexistence tištěného média a jeho internetové obdoby je úspěšná. Recenze jsou hodnoceny procenty (0 – 100 %). Obsahují jedno až dvě videa - ukázky z filmů, dále fotogalerii obsahující kolem deseti, patnácti fotografií. Informace o filmu obsahují stopáž filmu, rok a zemi původu, režii a herce. Grafika této stránky se podobá druhému internetovému deníku, kterému věnuji pozornost. Pozadí je bílé, text je upraven do jednoho, zleva zarovnaného, sloupce.

4.3.4 Cinema

Dalším médiem je komerční časopis Cinema, filmový měsíčník, který přináší recenze nejnovějších filmů, dále rozhovory s filmovými herci, režiséry, scénáristy atd., obvykle z mainstreamové produkce. Součástí časopisu jsou také tipy na zajímavé DVD novinky, výběr z TV programu, speciál, který se věnuje určitému filmovému tématu, reportáže, atp. Tento časopis je vydáván od roku 1991, což ho staví do pozice nejdéle vydávaného „neodborného“ filmového časopisu u nás.²⁶ Jde o mutaci evropského magazínu Cinema. U každé recenze je hodnocení od autora v procentech (dle vybarvených hodnotících políček). U všech příspěvků, které bychom nazvali recenzí,

²⁶ Dalším oblíbeným komerčním časopisem byl Premiere, který již ale v současné době neexistuje.

lze najít velmi podobnou strukturu, osnovu. Časopis se zaměřuje na filmy, u kterých očekává vysokou návštěvnost, tyto filmy získávají v periodiku ve většině případů i větší prostor. Autoři recenzí jsou Petr Stránský, Martin Šrajer, Robert Pavelka, Miloš Bárta, Pavel Žďárek a Tomáš Miklica. Samotné texty jsou na jednu či dvě stránky (ve většině případů dvoustránkové), obsahují většinou pět fotografií z daného filmu, název filmu v originále, autory (režie, scénář, kamera, hudba) a herce. Dále stopáž filmu, rok a zemi původu filmu, datum premiéry v českých kinech a hodnocení filmu dle zabarvení jednoho až pěti políček, kdy na jednom konci je palec dolů, na opačném konci palec nahoru. Fotografie obsahují vtipné komentáře z pera autorů. Grafická podoba tohoto časopisu je velmi pěkná, zajímavá. Pozadí je barevné, text je často bílý (při tmavém pozadí). Jako pozadí je v některých případech vložena i fotografie z filmu, což je opravdu originální a líbivý nápad. Jako příklad bych uvedla recenzi na film Americký sniper, kde jako pozadí je fotografie zobrazující válečný obraz, nebo recenzi na film Teorie všeho, kdy na pozadí vidíme popsanou tabuli matematickými vzorci. Texty jsou členěny do čtyř sloupců na jednu stránku, zarovnané do bloku.

4.3.5 Reflex

Reflex je kriticky laděný týdeník, který se zabývá aktuálním děním jak u nás, tak ve světě. Převažují názorově laděné články ze společnosti, kultury, politiky a publicistiky. Vychází od dubna roku 1990. Vydavatelem je v současné době společnost Ringier Axel Springer CZ a.s. „*Unie vydavatelů udělila Reflexu titul Časopis roku 2005, 2006, 2007 a 2008 v kategorii společenský časopis*“ [Wikipedia: Otevřená encyklopedie [online]]. Existuje i placená online verze časopisu. Recenze jsou součástí rubriky Labyrint kultury, mají jednu nebo dvě stránky a autorem bývá Tereza Spáčilová (dcera výše zmíněné Mirky Spáčilové, která píše také filmové recenze do konkurenčního média). Obsahují několik fotografií z filmu, většinou jednu větší a dvě menší. Podoba filmových recenzí je velmi pěkná, barevná. Samotný text je černý na bílém pozadí, obsahuje ale několik barevných zásahů (zdůraznění určitých slov), je členěn do tří až čtyř sloupců a zarovnan zleva.

4.3.6 Respekt

Respekt je český týdeník, který kriticky komentuje aktuální dění v politice, vědě, ekonomice, společnosti a z historie. Je zaměřen prodemokraticky, na vzdělané publikum. Vychází od roku 1990 a v současné době ho vydává vydavatelství Respekt Publishing, jehož vlastníkem je od roku 2006 Zdeněk Bakala. Placená online verze vychází od roku 2011 i ve speciální verzi pro iPad, která obsahuje oproti papírovému vydání navíc velké množství fotografií a videí. Dvoustránkové recenze do sekce Kultury píše Kamil Fila. Recenze obsahují jednu až dvě fotografie z filmu. Grafická podoba tohoto deníku a jeho kulturní rubrika je na bílém pozadí s černých textem, kdy tří sloupcový text je zarovnán do bloku a není ničím zpestřen.

Čtvrtá kapitola měla za úkol představit vybraná média, ze kterých pochází zkoumané filmové recenze. Zaměřila se na krátké představení historie daného média, popsání jeho vizuální stránky a zmínění autorů vybraných textů.

5 Rozbor recenzí

V této kapitole budou vybrané filmové recenze zkoumány a porovnávány. Článek v časopise *Naše řeč*, který se zabývá analýzou textů [Hrbáček, 2005], rozlišuje mezi pojmy analýza a interpretace textu. Často je nelze rozlišit jednoznačně. Odborná interpretace, jak autor článku uvádí, bývá budována na analýze, doplňuje ji. Není tedy vždy jednoznačné „*kde končí analýza a začíná interpretace. Jakmile není analýza jednoznačná a volí se mezi více možnými způsoby analýzy (s odůvodněním volby), přechází analýza v interpretaci.*“ Analýza textu by se dala popsat jako rozklad určitého textu na jednotlivé komponenty. Interpretace je poté, jak text uvádí, vždy více nebo méně spojena též s hodnocením. Článek se zabývá i nejednoznačností a problematikou objektivizování interpretace.

V mém případě se jedná pouze o analýzu daných textů, nezajímá mě vyznění daného textu, ani dané recenze nehodnotím (jestli jsou psané dobře, špatně, nakolik se autorův názor na zkoumaný film shoduje s jinými recenzemi apod.). Zaměřuji se hlavně na slova a slovní spojení, ze kterých je samotný text složen. Ráda bych podotkla, že recenze byly zkoumány pečlivě, ač dle mého názoru nebylo možné nalézt všechny hledané komponenty stoprocentně. Důvody budou uvedeny níže.

5.1 Výběr vzorku

Vzorek, ze kterého vyvodím závěry o rozdílech současné internetové publicistiky oproti publicistice v tištěných médiích, skýtá 40 filmových recenzí. Jedná se o psané recenze ve vybraných médiích na deset mnou víceméně náhodně zvolených filmů z první poloviny roku 2015.

Vybranými filmy jsou:

1.) Americký Sniper - recenze MF Dnes, iDnes.cz, Aktuálně.cz, Cinema, Respekt

- 2.) Big Eyes - recenze MF Dnes, iDnes.cz, Cinema, Reflex, Aktuálně.cz
- 3.) Birdman - recenze iDnes.cz, Aktuálně.cz, Cinema, Respekt
- 4.) Divočina - recenze Aktuálně.cz, MF Dnes, Cinema, iDnes.cz
- 5.) Fotograf - recenze Aktuálně.cz, iDnes.cz, Cinema, Reflex, MF Dnes
- 6.) Hacker - recenze iDnes.cz, Aktuálně.cz, Cinema, MF Dnes
- 7.) Kód Enigmy - recenze MF Dnes, iDnes.cz, Cinema
- 8.) Pořád jsem to já - recenze Cinema, Respekt, Aktuálně.cz, iDnes.cz
- 9.) Slídil - recenze iDnes.cz, Cinema, Respekt
- 10.) Teorie všeho - recenze MF Dnes, Cinema, iDnes.cz

5.2 Postup analýzy

Jako první krok před samotnou analýzou textů jsem se pokusila nalézt software na obsahovou analýzu textů, který by mi pomohl s danou analýzou. Po prozkoumání možností a přečtení vyhodnocení dostupných programů²⁷ jsem zvolila variantu ručního vyhledávání, jelikož dostupné softwary nebyly pro můj cíl práce optimální. Využila jsem alespoň program od Martina Hájka a Zdeňka Hájka dostupného z internetových stránek FSV UK²⁸, který mi pomohl se zjištěním délky (přesného počtu slov) recenzí a sesumírování slov a počet jejich opakování v jednom textu. Tím jsem získala první data ke srovnání.

²⁷ Touto problematikou se zabývá například bakalářská práce, která nese název *Analýza textu (text mining) pomocí vybraného softwaru* a je z roku 2012. Autorky vyhodnocení možností bylo dostačující. [Chernykh, s. 22-27]

²⁸ Systém se nazývá COOA a dle popisu na stránkách FSV UK se jedná o Software, který na základě seznamu klíčových slov a zadaného textu spočítá matici normalizovaných vzdáleností dvojic slov. Pro tuto práci byl software využit na rozčlenění textu na jednotlivá slova a zjištění celkového počtu slov daných textů.

Opakování použitých slov v jenom textu jsem vyhodnotila jako nepotřebné, jelikož texty byly relativně krátké a opakovaných slov (mimo spojky, předložky apod.) bylo minimum.

Doufala jsem i ve využití českého národního korpusu²⁹, jakožto možného systému, který vyhodnocuje vložené texty. Český národní korpus využívá SYN2010 - což je vyvážený referenční korpus současné psané češtiny. Jeho použití by bylo vhodné, kdyby recenze, například od stejného autora na stejný film, byl v jedné variantě v tištěném médiu a v jiné, trochu upravené verzi, v médiu internetovém. Bohužel realita je jiná, a tudíž jsem vyhodnotila využití korpusu jako bezpředmětné.

5.3 *Sběr dat*

Recenze jsem sbírala postupně ve vybraných časopisech, novinách a na internetu. Po ukončení sběru jsem vybrala filmy, na které jsem měla větší počet recenzí a stanovila jsem si velikost vzorku na deseti filmech a čtyřiceti recenzích. Jako první (velmi nemilé) zjištění mě překvapilo naprosto totožné znění recenzí v novinách MF Dnes a na jeho internetové podobě iDnes.cz. Věděla jsem, že jsou to recenze na stejné filmy a od stejné autorky, předpokládala jsem ale nějakou úpravu textu při převedení na internet (i v souvislosti se svojí teoretickou částí a názorů v ní použitých). Bohužel texty jsou naprosto identické, od prvního do posledního slova. Tím pádem mi samozřejmě tyto recenze zasahují i do vyhodnocení daných textů, jelikož „ovlivňují“ jak výsledky u internetových recenzí, tak u recenzí z tištěného média.

5.4 *Délka recenzí*

Jako první oblast, která bude srovnávána, je samotná délka vybraných textů. Délka recenzí se liší, na internetu a v tištěných médiích, ale i u jednotlivých autorů. Dle

²⁹ Volně dostupného z webových stránek <https://kwords.korpus.cz/>

teoretické části by se dalo usuzovat, že by internetové texty měly být kratší. Můj názor byl spíše opačný, předpokládala jsem, že autoři využijí potenciálu neomezeného prostoru a pustí se do detailnějšího rozboru filmu. Vycházela jsem z toho, že když už si někdo najde na internetu recenzi na určitý film (ať už ho viděl či nikoliv), je ochotný si přečíst delší článek než například při listování novinami či periodiky.

5.4.1 Délka internetových recenzí

Nejkratší recenze na internetu měla 230 slov, nejdelší potom 1028 slov. Jak je vidět z tabulky č. 1, výrazně delší recenze má portál Aktuálně.cz. Portál iDnes, jak již bylo zmíněno, využívá totožné znění recenze jak v novinách, tak na internetu, předpokládám tedy, že i z tohoto důvodu jsou recenze velmi krátké.

Průměrná délka slov na jednu internetovou recenzi je 552 slov.

5.4.2 Délka recenzí v tištěných médiích

Při porovnání s recenzemi v tištěných médiích je vidět, že jsou recenze delší, v průměru 657 slov na jednu recenzi. Recenze v tisku jsou délkou (počtem slov) také velmi nejednotné, nejkratší recenze obsahovala 230 slov (recenze z portálu iDnes.cz a novin MF Dnes), nejdelší potom 1375 slov. Je vidět opravdu veliký rozdíl mezi délkou recenzí v novinách, kde se jedná spíše o kratší poreferování o daném filmu, v časopise Cinema jsou texty již delší, jednoznačně ale v délce vede časopis Respekt, kde se jedná o hlubší zhodnocení a zamyšlení se nad daných filmem, jak po jeho obsahové stránce, tak z dalších úhlů pohledu.

Schéma č. 1: Počet slov v jednotlivých recenzích (tabulka)

Název filmu	Zdroj	Počet slov	Název filmu	Zdroj	Počet slov
Birdman	Aktuálně.cz	1028	Americký sniper	Respekt	1375
Big Eyes	Aktuálně.cz	995	Pořád jsem to já	Respekt	1329
Hacker	Aktuálně.cz	795	Slídil	Respekt	1299
Divočina	Aktuálně.cz	757	Birdman	Respekt	1192

Americký sniper	Aktuálně.cz	753	Pořád jsem to já	Cinema	763
Pořád jsem to já	Aktuálně.cz	675	Americký sniper	Cinema	718
Fotograf	Aktuálně.cz	624	Divočina	Cinema	709
Big Eyes	iDnes.cz	517	Teorie všeho	Cinema	703
Birdman	iDnes.cz	481	Fotograf	Cinema	692
Americký sniper	iDnes.cz	453	Big Eyes	Reflex	673
Fotograf	iDnes.cz	428	Slídil	Cinema	663
Teorie všeho	iDnes.cz	409	Birdman	Cinema	587
Divočina	iDnes.cz	387	Big Eyes	MF Dnes	517
Kód Enigmy	iDnes.cz	305	Kód Enigmy	Cinema	481
Pořád jsem to já	iDnes.cz	296	Hacker	Cinema	473
Slídil	iDnes.cz	255	Big Eyes	Cinema	457
Hacker	iDnes.cz	230	Americký sniper	MF Dnes	453
			Fotograf	MF Dnes	428
			Teorie všeho	MF Dnes	409
			Divočina	MF Dnes	387
			Kód Enigmy	MF Dnes	305
			Fotograf	Reflex	277
			Hacker	MF Dnes	230

5.5 Cizí slova

Dalším krokem bylo vyhledávání cizích slov v daných textech. Tento postup jsem nedokázala nijak zautomatizovat, vyhledávala jsem tedy výrazy v daném seznamu použitých slov a dále ověřovala, zda se skutečně jedná o cizí slovo. Výskyt cizích slov byl velmi častý, v každém textu jich bylo minimálně deset a více. Ruční vyhledávání má nevýhodu, že není stoprocentní, nepodařilo se mi ale nalézt žádný adekvátní systém, který by dokázal cizí slova v textu identifikovat. Cizí slova se v recenzích opakovaly, identifikace tedy nebyla složitá. Jednalo se o známá a běžně používaná cizí slova (drama, dialog, intelligence, kariéra, pointa, realita apod.), autoři využívali ale i méně známých cizích slov, kterým, dle mého názoru, nemusí všichni čtenáři rozumět (misogyn, trademark, laterální, klišovitý, kolaterální, exploatace, perkusní atd.)

5.5.1 Cizí slova v internetových recenzích

Výskyt cizích slov v online recenzích byl relativně adekvátní délce recenze, opět lze vidět velký rozdíl i mezi jednotlivými recenzemi. Nejméně cizích slov měla recenze Hacker na iDnes.cz (což byla i nejkratší recenze), nejvíce potom recenze na film Birdman na Aktuálně.cz, což byla opět nejdelší recenze. Průměrný počet cizích slov na jednu recenzi je 43.

5.5.2 Cizí slova v recenzích z tištěných médií

U těchto recenzí opět počet cizích slov adekvátně rostl s délkou dané recenze, nejméně cizích slov bylo vyhledáno v recenzi na film Hacker v MF Dnes, což byla (opět) nejkratší recenze. Nejvíce cizích slov obsahovala recenze na film Slídil v časopise Respekt. Průměr na jednu recenzi je 49 cizích slov.

Schéma č. 2: Počet cizích slov v jednotlivých recenzích (tabulka)

Název filmu	Zdroj	Počet cizích slov	Název filmu	Zdroj	Počet cizích slov
Birdman	Aktuálně.cz	81	Americký sniper	Respekt	93
Pořád jsem to já	Aktuálně.cz	71	Slídil	Respekt	93
Hacker	Aktuálně.cz	67	Birdman	Respekt	84
Americký sniper	Aktuálně.cz	66	Teorie všeho	Cinema	81
Divočina	Aktuálně.cz	59	Pořád jsem to já	Respekt	78
Big Eyes	Aktuálně.cz	49	Americký sniper	Cinema	65
Birdman	iDnes.cz	48	Slídil	Cinema	63
Fotograf	Aktuálně.cz	43	Hacker	Cinema	53
Teorie všeho	iDnes.cz	41	Big Eyes	Cinema	49
Americký sniper	iDnes.cz	36	Kód Enigmy	Cinema	48
Fotograf	iDnes.cz	35	Pořád jsem to já	Cinema	45
Big Eyes	iDnes.cz	33	Fotograf	Cinema	43
Slídil	iDnes.cz	26	Teorie všeho	MF Dnes	41
Divočina	iDnes.cz	23	Divočina	Cinema	37
Kód Enigmy	iDnes.cz	19	Americký sniper	MF Dnes	36
Pořád jsem to já	iDnes.cz	18	Birdman	Cinema	36
Hacker	iDnes.cz	10	Fotograf	MF Dnes	34
			Big Eyes	MF Dnes	33
			Big Eyes	Reflex	30

			Fotograf	Reflex	25
			Divočina	MF Dnes	23
			Kód Enigmy	MF Dnes	19
			Hacker	MF Dnes	10

5.6 Terminologie

Vyhledávání odborné terminologie probíhalo stejným způsobem jako vyhledávání cizích slov. Termíny byly ověřovány pomocí online slovníku, vyhledávány byly pouze termíny filmové, literární a divadelní. Využití odborné terminologie nebylo časté, opakovalo se pár známých termínů (drama, charakter apod.).

5.6.1 Terminologie v internetových recenzích

Výskyt odborné terminologie v online recenzích byl od nuly do pěti termínů na jednu recenzi, přesný počet v jednotlivých recenzích a seznam nalezených termínů viz níže uvedené tabulky. Průměr na jednu recenzi vychází na 3 odborné termíny. Jak je vidět z tabulky č. 3, některé termíny jsem našla vícekrát, některé pouze jednou. Mezi ty používanější bych mohla zařadit drama, žánr, scénář, mezi ty výjimečně (pouze jednou) použité potom například detail, dialog, epilog. Jak je vidět z tabulky č. 3, na portále iDnes.cz je odborná terminologie využívána v menší míře, opět to ale samozřejmě souvisí i s délkou daných textů.

Schéma č. 3: Počet terminologie v internetových recenzích (tabulka)

Název filmu	Zdroj	Počet odborných termínů	Termín	Počet opakování
Big Eyes	Aktuálně.cz	5	žánr	7
Birdman	iDnes.cz	5	drama	5
Birdman	Aktuálně.cz	5	charakter	5
Americký sniper	Aktuálně.cz	4	scénář	5
Divočina	Aktuálně.cz	4	forma	3
Hacker	Aktuálně.cz	4	adaptace	2
Americký sniper	iDnes.cz	3	legenda	2
Pořád jsem to já	Aktuálně.cz	3	motiv	2
Fotograf	iDnes.cz	2	paradox	2

Fotograf	Aktuálně.cz	2	akční film (snímek)	1
Kód Enigmy	iDnes.cz	2	detail	1
Pořád jsem to já	iDnes.cz	2	dialog	1
Teorie všeho	iDnes.cz	2	epilog	1
Hacker	iDnes.cz	1	epizoda	1
Slídil	iDnes.cz	1	esej	1
Big Eyes	iDnes.cz	0	figura	1
Divočina	iDnes.cz	0	metafora	1
			narativní	1
			poetika	1
			romance	1
			titulek	1

5.6.2 Terminologie v recenzích z tištěných médií

Výskyt odborné terminologie v recenzích v tištěných médiích nebyl také příliš častý, počet nalezených termínů v jedné recenzi byl od nuly do devíti termínů. Průměr na jednu recenzi vychází také na 3 odborné termíny. (při matematickém zaokrouhlení daného výsledku). Mezi používanější termíny lze zařadit pojmy drama, scénář, žánr, mezi pouze jedenkrát vyhledané výrazy například adaptace, expozice, legenda.

Schéma č. 4: Počet terminologie v tištěných recenzích (tabulka)

Název filmu	Zdroj	Počet odborných termínů	Termín	Počet opakování
Birdman	Respekt	9	scénář	9
Teorie všeho	Cinema	8	drama	8
Slídil	Respekt	7	žánr	7
Pořád jsem to já	Respekt	6	forma	6
Americký sniper	Cinema	5	detail	4
Birdman	Cinema	4	motiv	4
Fotograf	Cinema	4	dialog	3
Kód Enigmy	Cinema	4	metafora	3
Americký sniper	MF Dnes	3	celovečerní film	2
Slídil	Cinema	3	epizoda	2
Americký sniper	Respekt	2	charakter	2
Big Eyes	Cinema	2	paradox	2
Fotograf	MF Dnes	2	romance	2
Fotograf	Reflex	2	sekvence	2
Hacker	Cinema	2	studie	2
Kód Enigmy	MF Dnes	2	tempo	2
Teorie všeho	MF Dnes	2	tragédie	2

Big Eyes	Reflex	1	adaptace	1
Divočina	Cinema	1	akční film	1
Hacker	MF Dnes	1	epilog	1
Pořád jsem to já	Cinema	1	expozice	1
Big Eyes	MF Dnes	0	komika	1
Divočina	MF Dnes	0	legenda	1
			narativní	1
			projekce	1
			titulek	1

5.7 Slang

Hledání slangových výrazů, argotu, obecné mluvy probíhalo opět stejnou formou s pomocí Slovníku nespisovné češtiny. Výskyt byl nepatrný, což se dalo předpokládat.

5.7.1 Slang v internetových recenzích

V šesti internetových recenzích jsem nenalezla ani jeden slangový výraz, v ostatních od jednoho do pěti těchto výrazů. Žádný z výrazů jsem nenalezla více než jedenkrát. Jednalo se o slova uvedená v tabulce číslo pět. Průměr je jeden slangový výraz na recenzi. V internetových recenzích by se dal očekávat vyšší počet využitých termínů - internetová komunikace se snaží přizpůsobit běžné mluvě, snaží se o tzv. kolokvializaci (viz kapitola č. 1). Recenze, která toto dle mého názoru splňuje, je hodnocení českého filmu Fotograf na internetovém portále Aktuálně.cz. Autor používá výrazy jako nahotinky, špetka, ožralý, paškál atp., což je přesně takový styl, který jsem v internetových textech očekávala. V tomto konkrétním případě to ale může být způsobeno tématem daného filmu, které přímo vybízí k využití právě takovýchto termínů (ač recenze na tento film v ostatních médiích nevykazovaly vyšší míru použití nespisových výrazů).

Schéma č. 5: Počet slangových výrazů v internetových recenzích (tabulka)

Název filmu	Zdroj	Počet slangových výrazů	Výraz	Počet opakování
Fotograf	Aktuálně.cz	5	brnkat na narvy	1
Americký sniper	Aktuálně.cz	3	doják	1
Divočina	iDnes.cz	3	honička	1
Big Eyes	Aktuálně.cz	2	chcípát	1
Divočina	Aktuálně.cz	2	kramflek	1
Hacker	Aktuálně.cz	2	mrcha	1
Pořád jsem to já	Aktuálně.cz	2	nahotinka	1
Birdman	iDnes.cz	1	nalajnovat	1
Fotograf	iDnes.cz	1	obezička	1
Hacker	iDnes.cz	1	ožralý	1
Pořád jsem to já	iDnes.cz	1	parták	1
Americký sniper	iDnes.cz	0	paškál	1
Big Eyes	iDnes.cz	0	pomrkávat	1
Birdman	Aktuálně.cz	0	sejmout	1
Kód Enigmy	iDnes.cz	0	škatulka	1
Slídil	iDnes.cz	0	šmejď	1
Teorie všeho	iDnes.cz	0	šmírovat	1
			špetka	1
			týpek	1
			vláčet	1
			vyhmátnout	1
			zadnice	1
			zpackat	1

5.7.2 Slang v recenzích z tištěných médií

V deseti recenzích jsem nenalezla ani jeden slangový výraz, v dalších recenzích se počet pohyboval od jednoho výrazu do pěti, takže naprosto totožně jako v internetových recenzích. Průměr je jeden slangový výraz na recenzi. Čtyři výrazy jsem našla dokonce dvakrát, jednalo se o výrazy hezoun, spodky, záporák a ždímat.

Schéma č. 6: Počet slangových výrazů v tištěných recenzích (tabulka)

Název filmu	Zdroj	Počet slangových výrazů	Výraz	Počet opakování
Slídil	Cinema	5	hezoun, hezounek	2
Americký sniper	Respekt	4	spodky (spodřary)	2
Divočina	MF Dnes	3	záporák, záporňák	2
Birdman	Cinema	2	ždímat	2

Birdman	Respekt	2	baby	1
Pořád jsem to já	Respekt	2	bouračka	1
Slídl	Respekt	2	brnkat na nervy	1
Big Eyes	Cinema	1	digitál	1
Fotograf	Cinema	1	doják	1
Fotograf	MF Dnes	1	hajzlík, hajzl	1
Fotograf	Reflex	1	koncentrák	1
Hacker	Cinema	1	mladík, mlad'och	1
Hacker	MF Dnes	1	negr	1
Americký sniper	Cinema	0	obezlička	1
Americký sniper	MF Dnes	0	plac	1
Big Eyes	Reflex	0	pomrkávat	1
Big Eyes	MF Dnes	0	pracant	1
Divočina	Cinema	0	škatulka	1
Kód Enigmy	Cinema	0	šmejdi	1
Kód Enigmy	MF Dnes	0	úlet	1
Pořád jsem to já	Cinema	0	vláčet	1
Teorie všeho	Cinema	0	zpackat	1
Teorie všeho	MF Dnes	0		

5.8 Tropý, frazémy

Vyhledávání těchto slovních spojení, rčení, pořekadel, metafor apod. probíhalo při čtení celých textů. Využití je velmi sporadické a bylo i nejobtížněji vyhledatelné. Frazémy a idiomy byly ověřovány ve slovnících, k tropům jsem žádný samostatný slovník nenalezla, využila jsem tedy slovník větných výrazů české frazeologie a idiomatiky, který jsem vyhodnotila jako použitelný, obsahující právě i tropy. Vyhledávání těchto dvou kategorií (tropý a frazémy) jsem tedy propojila a i výsledky jsou vyhodnoceny společně.

Jako největší nevýhodu ve vyhledávání daných slovních spojení ve slovnících byla určitě velká nejednoznačnost, jak daný idiom atd. vyhledat, nehledě na větší množství slov, která mohou být použita. Určitě se tedy nepodařilo vyhledat a identifikovat sto procent hledaných pojmů.

Zarazilo mě i velké množství vyhledaných slovních spojení, které jsem očekávala, že v slovnících naleznou, ale nestalo se tak. Rozhodla jsem se zde uvést i některé z těchto případů.

V nějakých případech jsem našla ve slovníku podobné znění, v dané recenzi byl ale daný termín myšlen v jiném slova smyslu, popřípadě bylo nalezeno pouze podobné slovo nebo jedno slovo ze slovního spojení, opět v konečném důsledku s jiným významem. Tím bych ráda poukázala na to, jak obtížné a nejednoznačné dané vyhledávání je. Nedokáží u některých případů posoudit, zda se dají dané pojmy použít i tak, jak byly použity od autorů recenzí. (nebo jestli sami autoři použili daný termín v jiném slova smyslu, než skutečně má být použit).

5.8.1 Vyhledané výrazy, které nesplňují definici tropů ani frazémů

Níže tedy uvádím případy, které nepočítám do kladně nalezených tropů a frazémů. V internetových recenzích je jednalo o 8 výrazů, v tištěných potom o 3 výrazy. Jak jsem již uvedla výše, tyto výrazy mě zaujaly a předpokládala jsem u nich, že ve slovnících budou nalezeny, ač se tak nestalo.

Film: Big Eyes

Zdroj: Aktuálně.cz

Tim Burton konečně vyšel ze škatulky. Udělal chybu.

- Vyhledaný výraz: Být, chodit, vypadat jako ze škatulky

Film: Birdman

Zdroj: iDnes.cz

*Ale stejně chytře je natočený, o nadlidském nasazení herců i hereček nemluvě: je-li to vůbec možné, Naomi Wattsová tu má výraz snad ještě křehčí a Emma Stoneová **oči ještě hlubší** než obvykle.*

- Vyhledaný výraz: Hladové oči, pro krásné oči, laní oči, mandlové oči, otevřené oči, pomněnkové oči, psí oči, rybí oči, vodové oči, volské oči, žabí oči

Film: Birdman

Zdroj: Aktuálně.cz

*Přesto se nemohu zbavit pocitu, že jako celek **honí příliš mnoho zajců** (vedle zde načrtnutých témat se dotýká třeba i vztahu mezi realitou a imaginací, ale také mezi realismem v umění a jeho protipóly) a režisérovi ambice i režisérův světonázor už z něj sice okatě netrčí, ale přesto jej srážejí, když ne na kolena, tak přinejmenším zpátky na zem.*

- Vyhledaný výraz: Zajíc - být vyplašený, bázlivý jako zajíc; utíkat, pelášit, kličkovat jako zajíc; kličkovat před někým jako zajíc; spát jako zajíc; stíhat ušima jako zajíc

Film: Fotograf

Zdroj: Aktuálně.cz

*Jsou filmy, které je těžké **setřást z mysli**. Zfilmovaný portrét Jana Saudka s názvem Fotograf mezi ně patří.*

- Vyhledaný výraz: Mít něco, někoho na mysli; nejít někomu z mysli; tanout (někomu) na mysli

Film: Hacker

Zdroj: Aktuálně.cz

*Ze všech věcí, o nichž by se dalo mluvit, se zaměřím jen na několik, jež snad alespoň orientačně načrtnout, proč může **stát Hacker za pozornost**.*

- Vyhledaný výraz: Neujit pozornosti někoho; strhnout pozornost k něčemu; tříštit pozornost; zahrnout někoho pozorností; zbystřit pozornost

Film: Hacker

Zdroj: Aktuálně.cz

*To na jedné straně zintenzivňuje napojení na nitro postav (meditativní pasáže dlouhých pohledů) a **na druhé straně** nutí vnímat žánrové vzorce ozvlášťujícím způsobem: zviditelňují se abstraktní procesy (útok viru na počítačový systém), a naopak se činí v rovině obrazu i zvuku unikavými, až abstraktními velmi konkrétní události (přestřelky, honičky, průniky do uzavřených objektů, vztahy mezi postavami).*

- Vyhledaný výraz: Být na straně; být na druhé straně; mít někoho na své straně; přejít na druhou stranu

Film: Pořád jsem to já

Zdroj: Aktuálně.cz

Jenže tento film není možná i díky Glatzerově prožité zkušenosti vůbec sentimentální a slzy neždíme lacino.

- Vyhledaný výraz: Neuronit (pro někoho, něco) ani slzu; prolévat slzy; vehnout někomu slzy do očí

Film: Pořád jsem to já

Zdroj: iDnes.cz

*Není ani kdovíjak vynalézavý, protože předvídatelně, přesně podle šablony podobných lidských dramát **hraje** na smyčce i **na city**.*

- Vyhledaný výraz: Apelovat na něčí city; opětovat city někoho; mít cit pro něco; být přemožen citem

Film: Big Eyes

Zdroj: Reflex

*Následovala hádka, ale Walterovi se ji podařilo přesvědčit, že ženské umění si nikdo kupovat nebude, a pokud mají mít na chleba, musí v té „**nevinné lži**“ pokračovat.*

- Vyhledaný výraz: Holá, pustá lež; milosrdná lež; očividná, vyložená lež; zbožná lež

Film: Fotograf

Zdroj: Reflex

*Karla Rodena jako by režisérům **z nebes servíroval** přímo herecký bůh.*

- Vyhledaný výraz: Růst do nebe; spadnout z nebe; vidět v někom (něčem) své nebe; volat do nebe; vychvalovat, vynášet, velebit někoho do nebe

Film: Hacker

Zdroj: Cinema

*Kýžená iluze, že postava není jen hercem, se tu také dostavuje častěji, než bývá zvykem - jestli se mu to nepovedlo doted', tak s Hackerem Chris Hemsworth bezpečně vystupuje z Thorova (2011) stínu a dokazuje, že **nemusí mít obavy** ani z té nejvlezejší kamery.*

- Vyhledaný výraz: Netajit se (někomu) se svými obavami, nezastírat své obavy; rozptýlit obavy někoho; sdílet obavy někoho; tonout v obavách o někoho; žít v obavách

5.8.2 Vyhledané výrazy - tropy, frazémy - v internetových recenzích

Vyhledaných výrazů bylo potom v recenzích nad očekávání. Celkový počet identifikovaných výrazů je padesát, z toho 29 výrazů v internetových recenzích, 21 v recenzích z tiskovin. Průměr na jednu recenzi v prostředí internetu činí 2 výrazy, v tiskových médiích 1. Pouze ve dvou internetových recenzích jsem nenalezla žádný výraz, u recenzí z tištěných médií byla nula potom v sedmi textech.

Film: Americký sniper

Zdroj: Aktuálně.cz

*V jeho vidění a ve vidění světa jeho hrdiny jsou **karty** dobra a zla **rozdané** tak jednoznačně, že nějaké pochybení nebo přehmaty představují jen kolaterální škody ve spravedlivé věci obrany „nejlepší země světa“, jak Ameriku filmový Kyle sám nazývá.*

- Vyhledaný výraz: Karty jsou (nějak) rozdány, rozdaný

Film: Big Eyes

Zdroj: iDnes.cz

*Tehdy žena prchající s dcerou před prvním manželstvím potká okouzlujícího barona Prášila s pařížským nátěrem, prodavače deště a **vzdušných zámků**, jenž se po svatbě ujme rodinného marketingu: zručně a podvodně.*

- Vyhledaný výraz: Vzdušné, větrné zámky, hrady; stavět, budovat větrné zámky, hrady

Film: Big Eyes

Zdroj: iDnes.cz

*A jeho **koňskou dávkou**, ať se týká víry v lásku nebo ve vlastní talent, si obě postavy rozdělily spravedlivě.*

- Vyhledaný výraz: Koňská dávka

Film: Big Eyes

Zdroj: Aktuálně.cz

*Nyní se zdá, že si ji konečně **vzal k srdci** a pokusil se natočit něco alespoň trochu jiného: normální životopisný film.*

- Vyhledaný výraz: Vzít si, brát si něco k srdci

Film: Big Eyes

Zdroj: Aktuálně.cz

*A zatímco v Edu Woodovi tento rozpor neustále vře a rozjízdí zajímavou hru obdivu vůči někomu, kdo do svého díla sice **vložil srdce**, ale ne talent, v Big Eyes vévodí absolutní neutralita a vlastně ani není jasné, jestli obrazy Keanové považuje tvůrce za dobré, nebo ne.*

- Vyhledaný výraz: Vložit do něčeho celé srdce, celou duši viz dát do něčeho (celé) srdce

Film: Birdman

Zdroj: Aktuálně.cz

*Přesto se nemohu zbavit pocitu, že jako celek honí příliš mnoho zájců (vedle zde načrtnutých témat se dotýká třeba i vztahu mezi realitou a imaginací, ale také mezi realismem v umění a jeho protipóly) a režisérovi ambice i režisérův světónázor už z něj sice okatě netrčí, ale přesto jej **srážejí, když ne na kolena, tak přinejmenším zpátky na zem.***

- Vyhledaný výraz: Kleknout na kolena; klesnout na kolena před někým

Film: Birdman

Zdroj: iDnes.cz

*Herecká řevnivost a mužská ješitnost ve vroucím kotli umělecké špeluňky bez líčidel, pověr i mýtů, kde se všichni předvádějí, **vidí si** navzájem **do karet**, a přesto jsou schopni občasného zázraku i nekonečné touhy, vzdává hold divadlu způsobem, jenž vzdáleně připomene poctu filmu v Americké noci.*

- Vyhledaný výraz: Vidět někomu do karet

Film: Birdman

Zdroj: iDnes.cz

*Jakoby vzkazoval – je to ptačí muž, tak čemu se divíte, neumíte snad snít? I zábavný skok z reality do výbušné komiksové akce zařadí jakoby **mezi řeči**, mimochodem, a právě tak přirozeně snese Birdmana zpět mezi rozbolavené smrtelníky.*

- Vyhledaný výraz: Mezi řeči - v průběhu vlastního projevu, hovoru

Film: Birdman

Zdroj: iDnes.cz

*Iňárritu vypráví napohled stejně lehce, jako dýchá, takže i nadpřirozené okamžiky Birdmana včleňuje do příběhu naprosto samozřejmě, bez vysvětlivek či **oslích můstků**.*

- Vyhledaný výraz: Oslí můstek (k něčemu)

Film: Divočina

Zdroj: iDnes.cz

*Pozitivní tak slunečně a roztančeně, až **brnká na nervy** - dokud dcera nepřijme její odchod i moudrost.*

- Vyhledaný výraz: Hrát, drnkat, brnkat na nervy někomu, někoho

Film: Divočina

Zdroj: Aktuálně.cz

*Strayedová, rodačka z americké Minnesoty, se rozhodla **udělat tlustou čáru** za sebedestruktivním životem a vyrazila najít sama sebe na dálkovou stezku Pacific Crest Trail, táhnoucí se kolem západního pobřeží Spojených států od Mexika po Kanadu.*

- Vyhledaný výraz: Udělat tlustou čáru za něčím

Film: Divočina

Zdroj: Aktuálně.cz

*Zase tak unikátní a přelomový tento film není, ale většinu patetických příběhů o ženských hrdinkách hledajících sama sebe **strčí do kapsy** svou odměřeností a upřímností.*

- Vyhledaný výraz: Strčit, schovat někoho (klidně) do kapsy

Film: Divočina

Zdroj: Aktuálně.cz

*V podání dryáčnického režiséra by se z podobných scén mohla stát jednoduše agitka, Divočina ale **mezi řádky** nenápadně vypráví, jaké strategie musí žena volit, když se někde bez pomoci ocitne s podezřelými individui.*

- Vyhledaný výraz: Číst (něco) mezi řádky

Film: Divočina

Zdroj: Aktuálně.cz

*Reese Witherspoonová se od svého devět let starého oscarového triumfu za roli partnerky Johnnyho Cashe ve snímku Walk The Line **protloukala** kariérou **v lepším případě** průměrnými a **v horším případě** úplně zapomenutými rolemi.*

- Vyhledaný výraz: Protloukat se všelijak
- Vyhledaný výraz: V nejlepším případě, v nejhorším případě

Film: Fotograf

Zdroj: iDnes.cz

Dýchá z něj čistá, skoro dětská přirozenost - včetně erotiky, již film opravdu nešetří.

- Vyhledaný výraz: Být dobrý jako dítě (vlídný, mírný, laskavý)

Film: Fotograf

Zdroj: iDnes.cz

*Pokud jde o případnou senzaci, žádné zásadní odhalení film nepřinese: pouze portrét štvance vášní, jenž **vytlouká klín klínem** a jehož tichý stesk vnitřní osamělosti není zdaleka jen výsadou umělců.*

- Vyhledaný výraz: Vytloukat, vyrážet klín klínem

Film: Fotograf

Zdroj: Aktuálně.cz

*Povislá těla, obří ňadra a zadnice jsou ve snímku jen **terčem zesměšnění** a laciných vtipů a zápletky, které se kolem nich točí, jako by vypadly ze zastydělých povídek z NEI reportu blahé paměti.*

- Vyhledaný výraz: Být, stát se terčem vtipů, posměchu; sloužit (někomu) za terč (něčeho)

Film: Fotograf

Zdroj: Aktuálně.cz

*Až na to, že Saudkovo filmové **alter ego** ztvárněné charismatičtější a výrazně mladším Karlem Rodenem nepůsobí jako nonšalantní obdivovatel ženské krásy, ale jako obyčejný misogyn.*

- Vyhledaný výraz: Alter ego - ztělesnění někoho

Film: Hacker

Zdroj: Aktuálně

*Ovšem právě tento béčkový rámec očividně **láme** Hackerovi v očích publika **vaz**, protože na rozdíl od Zloděje z osmdesátých let jde Hacker proti dnešním normám **stanovujícím mantinely** „kvalitního kriminálního dramatu“: postavy jsou pouze načrtnuté, plány padouchů překombinované, motivace padouchů nejasná, žánrové posuvníky zcela přiznané.*

- Vyhledaný výraz: Zlomilo mu to vaz
- Vyhledaný výraz: Vytyčit mantinely (něčeho)

Film: Hacker

Zdroj: iDnes.cz

*Načechrané vaty je zde tolik, že by uživila celou armádu střihačů, a podstata spiknutí vypadá jako parodie, kdyby **nebyla k pláči**.*

- Vyhledaný výraz: Být k pláči

Film: Kód Enigmy

Zdroj: iDnes.cz

*Životopis **potřebuje hru jak sůl**, aby se nesmrskl v oslavnou kroniku, a tým zkoušející přijít na kloub německému šifrovacímu stroji Enigma si hraje vskutku báječně - byť za války je to hra o čas a životy.*

- Vyhledaný výraz: Potřebovat něco jako sůl; je toho třeba jako soli; je to třeba jak sůl

Film: Pořád jsem to já

Zdroj: Aktuálně.cz

*A Julianne Mooreová v hlavní roli dokazuje, že je jednou z mála hollywoodských hereček své generace, která **se dokáže chameleonsky převtělit** do jakékoli role (vzpomeňme na její brilantní ztvárnění Sary Palinové v nedávném snímku HBO Prezidentné volby) a bez velkých gest a patosu vytvořit živoucí postavu **z masa a kostí**.*

- Vyhledaný výraz: Být jako chameleon; měnit barvu jako chameleon
- Vyhledaný výraz: Být z masa a kostí, krve

Film: Pořád jsem to já

Zdroj: Aktuálně.cz

*A když to začne jít s Alicinou nemocí do tuhého, rozpadne se iluze o minující rodině **jako domeček z karet**.*

- Vyhledaný výraz: Sesypat se, zhroutit se, sesout se jako domeček z karet

Film: Pořád jsem to já

Zdroj: Aktuálně.cz

Julianne Moorová z ženy ve filmu Pořád jsem to já vytvořila **postavu z masa a kostí**.

- Vyhledaný výraz: Být z masa a kostí, krve

Film: Pořád jsem to já

Zdroj: Aktuálně.cz

*To, že nemoc spojovaná se stářím postihne ve filmu bílou, finančně dobře zajištěnou intelektuálku **na vrcholu** mentálních i fyzických **sil**, navíc ještě uznávanou lingvistku zabývající se přímo používáním jazyka a fungováním paměti, se od tvůrců dá brát buď jako telenovelové klišé, nebo vrchol ironie.*

- Vyhledaný výraz: Být na vrcholu něčeho

Film: Pořád jsem to já

Zdroj: iDnes.cz

*Říkává se, že Julianne Moorová dostala Oscara „za Alzheimera“, tedy za ztvárnění příznaků nemoci. Ale náleží jí spíše za souboj s nimi. A za to, že vytáhla film **o třídu** výš.*

- Vyhledaný výraz: Být o třídu výš

Film: Teorie všeho

Zdroj: iDnes.cz

*Když hrdinovi v jednadvaceti lékaři oznámí, že do dvou let umře, **přebírá** žánrové **otěže** melodramatický model spolu proti osudu.*

- Vyhledaný výraz: Převzít otěže (něčeho)

5.8.3 Vyhledané výrazy - tropy, frazémy - v recenzích z tištěných médií

Film: Americký sniper

Zdroj: Cinema

*Eastwoodovo oblíbené naznačování detailů **mezi řádky** taktéž funguje a má dostatečný emoční náboj.*

- Vyhledaný výraz: Číst (něco) mezi řádky

Film: Americký sniper

Zdroj: Cinema

*Glorifikace jeho schopností nechybí, leč **jde ruku v ruce** s emocemi prodchnutou analýzou toho, jak (ne)funkční je voják po skončení služby.*

- Vyhledaný výraz: Jde to ruku v ruce (s něčím)

Film: Big Eyes

Zdroj: MF Dnes

*Tehdy žena prchající s dcerou před prvním manželstvím potká okouzujícího barona Prášila s pařížským nátěrem, prodavače deště a **vzdušných zámků**, jenž se po svatbě ujme rodinného marketingu: zručně a podvodně.*

- Vyhledaný výraz: Vzdušné, větrné zámky, hrady; stavět, budovat větrné zámky, hrady

Film: Big Eyes

Zdroj: MF Dnes

*A jeho **koňskou dávkou**, ať se týká víry v lásku nebo ve vlastní talent, si obě postavy rozdělily spravedlivě.*

- Vyhledaný výraz: Koňská dávka

Film: Big Eyes

Zdroj: Reflex

*Následovala hádka, ale Walterovi se ji podařilo přesvědčit, že ženské umění si nikdo kupovat nebude, a pokud mají **mít na chleba**, musí v té „nevinné lži“ pokračovat.*

- Vyhledaný výraz: Mít svůj chlebiček; mít svůj chléb, chlebiček jistý

Film: Birdman

Zdroj: Cinema

***Sečteno a podtrženo** - Birdman rozhodně stojí za zhlédnutí, i když s ohledem na výše uvedené si na vrchol sezóny 2015 ještě budeme muset počkat.*

- Vyhledaný výraz: Když se to podtrhne a sečte, když to podtrhneme a sečteme...

Film: Birdman

Zdroj: Respekt

*Navíc se dotyčná divadelní hra nejeví nijak životaschopně a jednoduchá opozice mezi „pravdivým divadelním uměním“ a „falešnou filmovou komercí“ tak **ztrácí půdu pod nohama**.*

- Vyhledaný výraz: Ztratit pevnou půdu pod nohama, viz mít pevnou půdu pod nohama

Film: Divočina

Zdroj: Cinema

*Zfilmovat knihu, která není konstruována jako klasický příběh se zápletkou, ale jen jako postřehy z putování, je ovšem **tvrdý oříšek**...*

- Vyhledaný výraz: Být (pro někoho) tvrdý oříšek, tvrdým oříškem

Film: Divočina

Zdroj: Cinema

*Co se týká tohoto výběru, měl kanadský režisér Jean-Marc Vallée (který má na kontě mimo jiné mistrovský Klub poslední naděje) velmi **šťastnou ruku**.*

- Vyhledaný výraz: Mít (v něčem, při něčem) šťastnou ruku

Film: Divočina

Zdroj: MF Dnes

*Pozitivní tak slunečně a roztančeně, až **brnká na nervy** - dokud dcera nepřijme její odchod i moudrost.*

- Vyhledaný výraz: Hrát, drnkat, brnkat na nervy někomu, někoho

Film: Fotograf

Zdroj: MF Dnes

Dýchá z něj čistá, skoro dětská přirozenost - včetně erotiky, již film opravdu nešetří.

- Vyhledaný výraz: Být dobrý jako dítě (vlídný, mírný, laskavý)

Film: Fotograf

Zdroj: MF Dnes

*Pokud jde o případnou senzaci, žádné zásadní odhalení film nepřinese: pouze portrét štvance vášní, jenž **vytlouká klín klínem** a jehož tichý stesk vnitřní osamělosti není zdaleka jen výsadou umělců.*

- Vyhledaný výraz: Vytloukat, vyrážet klín klínem

Film: Fotograf

Zdroj: Cinema

*Divoký životní styl ale **nese své ovoce** a Jan se dostává do konfliktů s členy své rozvětvené rodiny, čelí pocitům osamění i řadě šibalů a šibalek, snažící se přizivit na jeho slávě a bohatství.*

- Vyhledaný výraz: Nést, přinášet, přinést (dobré) ovoce

Film: Hacker

Zdroj: MF Dnes

*Načechrané vaty je zde tolik, že by uživila celou armádu střihačů, a podstata spiknutí vypadá jako parodie, kdyby **nebyla k pláči**.*

- Vyhledaný výraz: Být k pláči

Film: Hacker

Zdroj: Cinema

Michael Mann říká dost - jeho nový film chce konečně hackery zobrazit ve vší autenticitě.

- Vyhledaný výraz: A dost! Tak už dost!

Film: Kód Enigmy

Zdroj: MF Dnes

Životopis potřebuje hru jak sůl, aby se nesmrskl v oslavnou kroniku, a tým zkoušející přijít na kloub německému šifrovacímu stroji Enigma si hraje vskutku báječně – byť za války je to hra o čas a životy.

- Vyhledaný výraz: Potřebovat něco jako sůl; je toho třeba jako soli; je to třeba jak sůl

Film: Kód Enigmy

Zdroj: Cinema

Nutnost číst mezi řádky a dávat si dohromady elementy roztroušené na ploše dvouhodinového filmu a několik filmových desetiletí, mění Kód Enigmy v podobně vztahující intelektuální hru, jakou bylo pro Turinga luštění nacistických depeší.

- Vyhledaný výraz: Číst (něco) mezi řádky

Film: Slídl

Zdroj: Respekt

*Je skoro s podivem, že o tomto tématu vznikl celovečerní film až teď, neboť téma **leželo takřkajíc na ulici**.*

- Vyhledaný výraz: Vzít, koupit něco jak to leží; jak to stojí a leží; jak to leží a běží

Film: Teorie všeho

Zdroj: Cinema

*Jak díky nedávné dobročinné akci „Ice Bucket Challenge“ tuší také ti, pro které je kosmologie **španělskou vesnicí**, Hawkingovi byla ve 23 letech diagnostikována amyotrofická laterální skleróza.*

- Vyhledaný výraz: To je pro mě španělská vesnice.

Film: Teorie všeho

Zdroj: Cinema

***Kolem a kolem vzato**, bez nápadu zrežirovaná a neinspirativní Teorie všeho svůj účel nejlépe splní jako osvětový film o průběhu a podobě Hawkingovy choroby.*

- Vyhledaný výraz: Kolem dokola, kolem a kolem vzato, viz celkem vzato

Film: Teorie všeho

Zdroj: MF Dnes

*Když hrdinovi v jednadvaceti lékaři oznámí, že do dvou let umře, **přebírá** žánrové **otěže** melodramatický model spolu proti osudu.*

- Vyhledaný výraz: Převzít otěže (něčeho)

Schéma č. 7: Počet frazémů a tropů v jednotlivých recenzích (tabulka)

Název filmu	Zdroj	Počet tropů, frazémů	Název filmu	Zdroj	Počet tropů, frazémů
Divočina	Aktuálně.cz	5	Americký sniper	Cinema	2
Pořád jsem to já	Aktuálně.cz	5	Big Eyes	MF Dnes	2
Birdman	iDnes.cz	3	Divočina	Cinema	2
Big Eyes	iDnes.cz	2	Fotograf	MF Dnes	2
Big Eyes	Aktuálně.cz	2	Teorie všeho	Cinema	2
Fotograf	iDnes.cz	2	Big Eyes	Reflex	1
Fotograf	Aktuálně.cz	2	Birdman	Cinema	1
Hacker	Aktuálně.cz	2	Birdman	Respekt	1
Americký sniper	Aktuálně.cz	1	Divočina	MF Dnes	1
Birdman	Aktuálně.cz	1	Fotograf	Cinema	1
Divočina	iDnes.cz	1	Hacker	MF Dnes	1
Hacker	iDnes.cz	1	Hacker	Cinema	1
Kód Enigmy	iDnes.cz	1	Kód Enigmy	MF Dnes	1
Pořád jsem to já	iDnes.cz	1	Kód Enigmy	Cinema	1
Teorie všeho	iDnes.cz	1	Slídlil	Respekt	1
Americký sniper	iDnes.cz	0	Teorie všeho	MF Dnes	1
Slídlil	iDnes.cz	0	Americký sniper	MF Dnes	0
			Americký sniper	Respekt	0
			Big Eyes	Cinema	0
			Fotograf	Reflex	0
			Pořád jsem to já	Cinema	0
			Pořád jsem to já	Respekt	0
			Slídlil	Cinema	0

5.9 Jiné prvky k nalezení v textech

5.9.1 Uvozovky

Mezi další prvky, které lze v textech najít, bych uvedla uvozovky. Jak již bylo nastíněno v teoretické části práce, ty jsou prvkem často využívaným ke zpestření publicistických textů. Ve zkoumaných textech byly uvozovky použity ve dvou různých případech. V prvním případě k citování nějaké výrazné věty z recenzovaného filmu, popřípadě z rozhovoru s hercem, režisérem apod. nebo z knižní předlohy filmu, v případě druhém ke zmírnění vyznění nějakého (často nespisovného) výrazu, ať už z daného filmu nebo z pera autora recenze.

- První ukázka je z recenze na film Americký sniper (Respekt) z knihy od hlavního hrdiny, dle které film vznikl.

Kyle otevřeně píše, že „nelituje ničeho, kromě toho, že jich nezabil víc“. Svou práci prý miloval a na účet 160 potvrzených zabitých tu doslova říká: „Nepřeháním, když řeknu, že to byla zábava.“

- Druhá ukázka je z recenze na film Divočina (Aktuálně.cz), jedná se o citát z jednoho z rozhovorů s představitelkou hlavní role (Reese Witherspoon).

„Nikdy jsem neviděla film jako Divočina, v němž hlavní hrdinka skončí bez muže, bez peněz, bez rodiny a bez vyhlídek – a pořád je to pro ni happy end!“

- Další ukázka s využitím uvozovek je z recenze na film Pořád jsem to já (Cinema), jedná se o výrok hlavní hrdinky.

Sama hrdinka tohoto filmu po stanovení diagnózy pronese „kéž bych měla rakovinu“.

- Další ukázka je opět z recenze na film Pořád jsem to já, tentokrát v časopise Respekt.

„Všechno na čem jsem celý život dřela, teď odchází“ sděluje Alice svým blízkým. „Kéž bych raději dostala rakovinu.“

- Předposlední ukázka je z recenze na film Birdman (Respekt).

Ústřední záhada se točí kolem toho, zda Riggan je vyhořelý šedesátník, jenž vypadá jako „krocan s leukémií“.

- Poslední ukázkou uvozovek je výrok z recenze na film Americký sniper (Aktuálně.cz).

V jeho vidění a ve vidění světa jeho hrdiny jsou karty dobra a zla rozdané tak jednoznačně, že nějaké pochybení nebo přehmaty představují jen kolaterální škody ve spravedlivé věci obrany „nejlepší země na světě“, jak Ameriku filmový Kyle sám nazývá.

5.9.2 Anglicismy

Druhým prvkem, jehož využití v recenzích můžeme najít, je používání anglických výrazů.

V recenzi na film Divočina (Cinema):

*Knižní předloha, kterou skutečná Cheryl Strayed napsala, se stala **bestsellerem**.*

Dále také z recenze na film Divočina (Cinema):

***Idea** „nevzdat to a dojít až na konec“ není dostatečně nosná, aby naplnila sto dvacet minut filmových políček a závěrečná „katarze“ je navíc celkem odbytá.*

V recenzi na film Big Eyes (Reflex):

*Oba utíkají do svých fantazijních světů, oba o sobě navzdory úspěchům permanentně pochybují, z čehož pramení i jejich vstřícný postoj k **outsidrům** (vzpomeňme Burtonova Eda Wooda či Střihorukého Edwarda).*

V recenzi na film Big Eyes (Cinema):

*Nekoherentní tón vyprávění, podtrhovaný stejně schizofrenním **soundtrackem** Dannyho Elfmana, částečně ospravedlňuje volba vypravěče (Danny Huston), který znal oba manžele pouze z druhé ruky a při jejich popisování se tudíž může uchýlovat ke karikатурním zkratkám.*

Také z recenze na film Big Eyes (Cinema):

*Lidé svéhlaví a oddaní své zálibě do té míry, že se z nich zákonitě museli stát společenští **ousideři**.*

V recenzi na film Divočina (Aktuálně.cz):

*Režisér Jean-Marc Vallée prolíná nejrůznější emotivní zážitky z tůry nechronologickými **flashbacky**, díky nimž se postupně dozvídáme, co vlastně hrdinku na očištnou cestu dovedlo.*

Také z recenze na film Divočina (Aktuálně.cz):

*„Nikdy jsem neviděla film jako Divočina, v němž hlavní hrdinka skončí bez muže, bez peněz, bez rodiny a bez vyhlídek – a pořád je to pro ni **happy end**.!“*

V recenzi na film Birdman (Respekt):

*Při pozornějším sledování vyplyne, že dnes proti sobě nestojí jen autentické umění a **blockbustery**.*

5.9.3 Odkazy v recenzích

Dalším prvkem jsou odkazy na aktuální problémy, politiku apod.

Například z úvodní věty v recenzi na film Americký sniper (Respekt):

Ovčákův pohled přes zaměřovač pušky. Eastwoodův film dokazuje, kolik Američanů chce za Írák odpustit sobě samým.

Nebo z recenze na stejný film ze serveru Aktuálně.cz:

Americký sniper: proč už se Američané nestydí za války.

Dále lze rozeznat v textech odkazy na známé knižní postavy, populární seriály.

Ukázka z recenze na film Birdman (Respekt):

*Birdman, jenž k Rigganovi promlouvá v jeho mysli hlubokým „batmanovským“ tónem a nikdy ho nikdo jiný nespatří, tu není pomocníkem, spíše ztělesněním zlého našeptávače typu **Lady Macbeth** a nepříjemnou ozvěnou minulosti a zašlého lesku slávy.*

Další ukázka je z recenze na film Kód Enigmy (iDnes.cz):

*Což filmový Tuning bohatě splňuje, dokonce by se dalo říci, že ho tvůrci modelovali podle **Sheldona** z kultovní Teorie velkého třesku.*

Nebo z recenze na stejný film v časopise Cinema:

*Postava Benedictem Cumberbatchem připomíná překvapivě konzistentní a nikoli nechtěný vtipný mix **Sherlocka Holmese** a **Sheldona Coopera**.*

Předposlední ukázka je z recenze na film Big Eyes (iDnes.cz):

*Tehdy žena prchající s dcerou před prvním manželem potká okouzlujícího **barona Prášila** s pařížským nátěrem, prodavače deště a vzdušných zámků, jenž se po svatbě ujme rodinného marketingu: zručně a podvodně.*

Poslední ukázka je opět z recenze na film Big Eyes (Reflex):

*Deset let se totiž za autora jejích slavných maleb prohlašoval jistý Walter Keane. Ambiciózní mluvka, americká verze **barona Prášila**, do něhož se Margaret zamilovala v roce 1954.*

5.9.4 Zkratky

Další prvek, který jsem očekávala, že by mohl být využit, jsou zkratky. Po přečtení všech textů se ale ukázal opak, zkratky autory používané nebyly.

5.10 Interaktivní prvky internetových recenzí

Jak již bylo načrtnuto v teoretické části této práce, internetové texty skýtají mnoho možností, jak zpestřit a oživit psaný text. V tištěných recenzích můžeme mimo samotný text nelézt pouze fotografie, v internetových recenzích lze nalézt mnohem více. Recenze na portále iDnes.cz, které jsou textem naprosto shodné s recenzemi v novinách MF Dnes, mají oproti těmto recenzím navíc fotogalerii, která obsahuje více fotografií, než je možné dát k recenzi v novinách. Dále recenze obsahují video - trailer k danému filmu. Čtenář může také přispět do diskuze, která se nachází pod každou recenzí. Pod recenzí je také možnost pod nadpisem „Kam dál?“ rozkliknout další související články, jedná se o výběr dalších recenzí na jiné filmy nebo o doplňující články k tomu konkrétnímu filmu, rozhovory s herci apod. Ve spodní části některých recenzí je

přítomné ještě okénko „Věděli jste, že“ s nějakou zajímavostí k danému filmu, případně k danému tématu. Například u recenze na film *Teorie Všeho*, který se zabývá životem slavného fyzika Stephena Hawkinga, na konci recenze se pod nadpisem *věděli jste, že...* dozvíme, že Stephen Hawking napsal svoji vlastní autobiografii a odkaz na danou knížku. (kterou lze se slevou sehnat i na stránkách Knihy iDNES.cz)

U jiných recenzí lze zase najít jiný doplňující prvek a to v pravé části textu pod sebou seřazené všechny zajímavé související články na daný film, rozhovory s herci, apod. Například u recenze na film *Fotograf* nalezneme přibližně v půlce recenze nadpis *Film Fotograf* a pod tím články nazvané *První dojmy: Rodenův Fotograf* je k pomilování, *fotografka na zabití*, *Rozhovor: Otrnulo mi*, popisuje Roden natáčení mezi barokními vnadami a vulgaritami, *Video: Zprvu se styděl*, *Roden coby Fotograf dělá dámské valné hromady*, *Herec: Proč hraje Karel Roden Jana Saudka?* Prostě proto, že umí, *Z natáčení: Roden obcuje se ženami a hádá se s kritikem Rejžkem*.

Pod všemi texty se dále načítají hlavní zprávy a nejčtenější články portálu iDnes.cz. Jako jedinou negativní věc bych uvedla všudypřítomné načítání reklam, které se zobrazuje jak po celé délce recenze, tak dále níže pod textem.

Druhou internetovou stránku, kterou jsem využívala, byl portál Aktuálně.cz. Zdejší recenze jsou delší, než na iDnes.cz, reklam, pokud je to vůbec možné, se zobrazuje ještě více. Samotný text recenze je ihned po úvodním odstavci přerušen odkazem na hlavní zprávy portálu. Recenze obsahuje video, opět trailer k danému filmu, fotky, které lze rozkliknout a zvětšit a diskuzi k danému filmu a jeho hodnocení. Související články pod textem nabízejí možnost rozkliknout další články k danému filmu, hercům nebo další recenze. Nechybí ani odkazy na nejčtenější články daného serveru.

5.11 Jazyková kultura textů

Jazykovou kulturou textů, neboli „*péčí o dobrou úroveň vyjadřování*“ [2012, s. 91] se zabývá ve své publikaci Jaroslav Čuřík. Dle jeho názoru se jazyková kultura vztahuje ke všem stylům (v projevech psaných i mluvených) a je charakterizována

jazykovou korektností (neboli shodou se spisovnou normou), dále správného použití pravopisu, výslovnosti, tvarosloví, ale také větné skladby a slovní zásoby. Důležité je, jak autor uvádí, vhodné užití jazykových prostředků v daném kontextu, a dále z toho plynoucí srozumitelnost textu ve vztahu ke čtenáři textu. Nezbytná je i pestrost jazykových prostředků, originalita. Touto problematikou se zabývá i Bohuslav Havránek, například v díle *Spisovná čeština a jazyková kultura* již z roku 1932. Pojednává o jazykové vytríbenosti neboli jazykové správnosti, kdy na jedné straně je potřeba, aby byly výrazové hodnoty kultivovaného jazyk ustálené, na straně druhé je ale nezbytný požadavek pružné stability, jazyk musí být schopný reagovat na vývoj. Dále je zmíněna i kultura spisovného jazyka, neboli vědomé pěstění spisovného jazyka podporou stability, podporou jeho stylistické bohatosti a jeho funkčního rozlišení. [Havránek, 1932, s. 14-18, 245].

Ráda bych se na zkoumané recenze podívala i z tohoto úhlu pohledu, ač bych ráda podotkla, že se nebudu pouštět do žádných detailních jazykovědných rozborů. Jak bylo nastíněno již v teoretické části diplomové práce, jazyk se proměňuje, slovní zásoba se posouvá a autoři, kteří publikují do médií, na to samozřejmě musí reagovat a reagují. S tím souvisí i skutečnost, že například „výrazy dříve vnímané jako ryze odborné (*množina, komputer, net, synonymum, astronomie aj.*) se staly/stávají součástí běžné slovní zásoby“ [Čuřík, 2012, s. 93].

Jak je v publikaci dále uvedeno, v současné žurnalistice jsou autory někdy použité výrazy, které se významem s danou větou neshodují. Jako příklad bych uvedla slova tip - typ (kdy tip znamená sázku, doporučení, typ potom druh), důvod - příčina (důvod je charakteru psychologického, příčina potom technického), zábavní - zábavný (zábavní znamená zábavě sloužící, zábavný potom něco, co nás baví) nebo jako poslední příklad tamní - tamější (tamní znamená týkající se určitého místa, tamější potom odvozujeme od tam). S těmito záměnami výrazů samozřejmě souvisí i pravopisné chyby, například u slov objetí - obětí (objetí od slova obejmout, obětí potom od slova oběť) apod. Autor se zabývá i použitím chybných předložkových vazeb, například „vzhledem na stav“, „všechno svědčilo tomu, že“ nebo „zvažovat o důsledcích“.

Jak autor shrnuje, pro žurnalistu je velmi důležité český jazyk znát, zajímat se o jeho vývoj a samozřejmě využívat v případě nejasností příruček (Pravidla českého pravopisu apod.).

Po přečtení všech vybraných recenzí musím zhodnotit, že jsem nenalezla žádnou gramatickou chybu, ani žádný z výše uvedených dalších prohrěšků.

Jediný překlep, lépe řečeno absenci mezery mezi dvěma slovy, jsem odhalila u recenze na film *Big Eyes* v periodiku *Cinema* (*Přestože je to film, který na jednu stranu nejeví zájem o nic jiného než o své dva hrdiny (třeba osociopolitický kontext) ana stranu druhou se nedokáže zbavit fascinace postavou, kterou by měl být v zájmu smysluplnějšího vyznění příběhu spíše pohoršen.*)

Domnívám se, že jazyková úroveň textů byla vysoká, recenze byly psány bez chyb, srozumitelně, přesto velmi pěkně a nápaditě.

K tomuto tématu jsem si také obstarala Slovník floskulí od Vladimíra Justa, nemyslím si ale, že některý z mnou vybraných autorů tyto výrazy využíval. Uvedu alespoň pár těchto výrazů, před kterými jsou žurnalisté varováni. Jsou to například „A vy to dobře víte!“, „blbá nálada“, „bonmot“ (který byl jednou využit v mnou zkoumaných textech a to konkrétně v recenzi na serveru Aktuálně.cz na film *Fotograf*), „čas ukáže“, „dobrá kondice“, „drtivá většina“, „chytrá horákyně“, „mega“, „mít problém“, „nelze nevidět“, „optimalizovat“, „přepsat dějiny“, „tah na branku“, „změnit historii“ [Just, 2009].

5.12 Přítomnost autora v textu

Autorů zkoumaných recenzí bylo více, než jsem původně předpokládala, nezaměřila jsem se výhradně na hledání daných textů podle autorů. I přesto bych ráda autory vybraných recenzí uvedla a podívala se na jejich styl psaní, zda v daných textech využívali *ich-formy*, zda do textů dávali svůj názor, své pocity, nebo jestli byly jejich recenze psány neosobně, pouze jako zhodnocení určitého snímku.

Autoři na portále Aktuálně.cz jsou Martin Svoboda, Jan Gregor, Tomáš Stejskal a Radomír D. Kokeš, na serveru iDnes.cz jsem využila filmové recenze pouze od Mirky Spáčilové, stejně tak jako v MF Dnes. Do týdeníku Respekt psal pravidelně recenze Kamil Fila, byly využity právě jeho texty, z týdeníku Respekt mám autorku Terezu

Spáčilovou. Do Cinemy přispívají autoři Petr Stránský, Martin Šrajder, Robert Pavelka, Miloš Bárta a Tomáš Miklica.

5.12.1 Recenze v tištěných médiích

Recenze Terezy Spáčilové mají jednu až dvě strany a jsou situované v kulturní sekci časopisu Respekt zvané Labyrint kultury. V recenzi se před samotným popisem děje zabývá i režisérem daného filmu, jeho spojitostí s tématem, jeho ztotožnění s ním a jeho uchopení daného tématu. Popis je velmi barvitý, využívá zajímavých slovních spojení („oči, kam se podíváš“, „tichá feministka“, „z nebes servíroval“). Daný film nemá žádné procentuální ani jiné ohodnocení, čtenář musí tedy poznat reakci z textu. Do recenze zapojuje i úryvky z rozhovorů s herci, případně i dalšími (například s výtvarnicí, která se stala samotnou předlohou daného filmu). Tereza Spáčilová nevyužívá ich-formu, v textu není důraz na její vlastní pocity, nespekuluje. Její texty jsou bez jakýchkoli osobních zásahů.

Kamil Fila, filmový recenzent a kritik, má v současné chvíli své recenze v tištěném týdeníku Respekt. Recenze jsou velmi dlouhé, mají dvě stránky, kde převážnou část tvoří samotný text. Kamil Fila patří v České republice mezi relativně známé filmové kritiky, má vystudovaný obor Teorie a dějiny filmu a audiovizuální kultury na Masarykově univerzitě v Brně. Jeho počáteční tvorbu nalezneme v internetových časopisech Inzine.cz, Filmpub.cz, Filmweb.cz, Moviezone.cz a v tištěných periodikách Živel, Tamto a Metropolis [Wikipedia: Otevřená encyklopedie [online]]. Pět let také publikoval své recenze v měsíčníku Cinema. V letech 2005 - 2010 byl redaktorem dvouměsíčníku Cinepur. Od roku 2008 pravidelně publikoval na internetovém portále Aktuálně.cz, v současné době pracuje na pozici člena redakce kulturní rubriky v časopise Respekt. V roce 2013 vyhrál ocenění Novinářská křepelka. Myslím si, že jeho recenze jsou velmi sofistikované a více se hodí do tištěných periodik. Recenze obsahují většinou nějakou pointu, nějaké moudro, zamyšlení se nad situací v kontextu problematiky vybraného filmu. Autor nevyužívá ich-formy. Vzpomínám si, že na recenze od Kamila Fily jsem se vždy velmi těšila, jsou opravdu velice zajímavé, obsahují podněty k zamyšlení, jak nad samotným filmem, tak

právě nad něčím, na co autor poukáže. V textu je použito velké množství cizích slov, zajímavých výrazů, slovních spojení (uvedu alespoň „živit se strachem“, „mrchožroutsky se popást na mrtvolách“, „široká paleta výrazů“, „forma rébusů a skládaček“, „hroutit se do prachu pomíjivosti“)

Recenze Mirky Spáčilové byly zkoumány z celostátního deníku MF Dnes a jeho internetové podoby iDnes.cz. Mirka Spáčilová je jedna z našich nejznámějších filmových a televizních kritiček. Již při studiu na Fakultě žurnalistiky Univerzity Karlovy psala příspěvky do Svobodného slova [iDnes.cz [online]]. Po dokončení vysoké školy nastoupila do kulturního oddělení tohoto periodika. Psala divadelní, televizní a filmové kritiky. Po převratu v roce 1989 se stala členkou Lidových novin. Odtud pak následně přešla do Mladé fronty DNES, kde jí můžeme vidět dodnes. Její recenze se také překlápí (bez jakékoliv úpravy, jak již bylo zmíněno dříve) na portál iDnes.cz, kde jsou k nalezení v kulturní rubrice pod záložkou filmy.

Její recenze jsou velmi krátké, výstižné a úderné. Zakládá si na výrazném nadpisu a prvních pár větách, které upoutají čtenářovu pozornost. Filmy jsou ohodnoceny procenty, umí být i velmi kritická. Recenze jsou psány známými a běžně používanými slovy, výrazy, neobsahují velké množství cizích slov, terminologie. Recenze jsou velice čtivé, obsahují zajímavé obraty („běžná kuchařka bez překvapení“, „bezmála až cimrmanovsky nepostradatelný“, „neodolatelné chlapecké rozpaky typu Vladimíra Pucholta“), často odkazuje na známé, oblíbené postavy, seriály, filmy. Autorka nevyužívá ich-formu, je často ironická, její recenze jsou psány s humorem a nadsázkou.

Ve filmovém měsíčníku Cinema je jedním z autorů recenzí Robert Pavelka. Jeho recenze jsou psány laicky, pro širokou veřejnost, jednoduše. V žádné recenzi v tomto časopise není vyzraženo příliš mnoho ze zápletky a nikdy není prozraženo nic důležitého z děje a finálního rozuzlení. Robert Pavelka píše dlouhé věty, ve kterých se občas člověk ztrácí („*Aby toho nebylo málo, musí se Thompson vyrovnávat coby otec s nepředvídatelnými náladami dcery Sam (Emma Stone), u níž ještě doznívají důsledky odvykací léčby; na klidu mu nepřidá ani komplikovaně se vyvíjející vztah s další herečkou v jeho hře Laurou (Andrea Risenborough) a posledním knoflíkem smrtícího nápoje jeho života se může stát nelítostná kritička kulturní rubriky newyorských Timesů Tabitha (Lindsay Duncan), jež mu otevřeně přiznává, že jeho hru prostě za každou cenu popraví*“). Dalším recenzentem je Martin Šrajter. Jeho recenze obsahují jméno režiséra a

jeho dřívějších filmů, píše opět jednoduše, přesto zajímavě. V recenzích porovnává snímek s konkurenčními filmy, hodnotí je v širším kontextu. Petr Stránský, člen redakce časopisu, se ve svých recenzích zaměřuje na herce a herečky daného filmu, jejich předchozí tvorbu, případně opět na režiséra filmu a jeho předchozí úspěchy. V případě nějakých připomínek k filmu se nebojí vyslovit doporučení, jak to mohlo vypadat. Miloš Bárta, druhý člen redakce časopisu, ve svých recenzích využil, jako jediný, ich-formy, v tomto časopise poprvé jsem si přečetla, že se na film nějaký recenzent těšil, že je u něčeho skeptický apod. Filmy také srovnává s ostatními jemu podobnými. Posledním recenzentem v časopise Cinema je Tomáš Miklica. Ve svých recenzích také hodně porovnává s ostatními filmy, píše zajímavé informace, má zajímavé nápady. Mám dojem, že recenze v tomto měsíčníku byly celkově nejslabší, nejméně zajímavé, čtivé. Za normálních okolností bych si je již po druhé nepřečetla. V recenzích můžeme ale najít autorovy názory, srovnání, porovnání, doporučení, zajímavá fakta, což na těchto recenzích oceňuji.

5.12.2 Recenze na internetu

Na portále Aktuálně.cz jsou texty hodně dlouhé, přesto jsou velmi zajímavé, čtivé, s mnoha nápady. Recenze využívají srovnání s ostatními filmy, zajímavá fakta z filmového průmyslu, dřívější díla, širší kontext. Recenze publikuje více autorů, jako prvního bych zmínila Tomáše Stejskala, mimo jiné recenzenta Hospodářských novin. Ve svých recenzích popisuje mimo děje filmu také režiséra, jeho předchozí filmy a jeho oblíbenost u diváků. Používá ich-formu, do recenze řadí, zda daného režiséra má či nemá rád, co od filmu očekával, proč si myslí, že je daný snímek úspěšný a naopak atd. Další autor - Martin Svoboda, ladí své recenze poměrně kriticky, nevyužívá ich-formy, opět se zabývá i širšími souvislostmi, zkušenosti režiséra apod. Jan Gregor využívá ve svých recenzích také hojně porovnání s jinými filmy, umí vyzdvihnout pozitiva zkoumaného díla, ač z neosobní perspektivy. Zabývá se i herci a herečkami ztvárňující hlavní postavy, jejich hereckými zkušenostmi a dovednostmi. Domnívám se, že právě jeho recenze jsou na tomto serveru nejzajímavější. Posledním autorem je Radomír D.

Kokeš, který mimo jiné do recenze dává svůj vlastní názor, recenze jsou čtivé, upozorňují na zajímavé věci ve filmu, které stojí za pozornost.

Na serveru iDnes.cz je autorkou recenzí Mirka Spáčilová, jejíž recenze jsem hodnotila již v předchozím bodě.

5.12.3 Shrnutí

Recenze a styl psaní jednotlivých autorů se určitě liší, liší se ale i styl jednotlivých médií. V týdenících Respekt a Reflex jsou recenze delší, k zamyšlení, v novinách MF Dnes jsou naopak krátké, zábavné, osvěžující. Recenze na Aktuálně.cz jsou opět delší, kritické, obsáhlejší, v měsíčníku Cinema recenze dodržují jednotný „vzorec“, ač publikuje více autorů, není jednoduché mezi recenzenty najít velké rozdíly.

6 Porovnání internetových a tištěných recenzí

Při porovnání daných textů jsem se zaměřila zaprvé na jejich lingvistickou stránku, za druhé na jejich formu. Texty jsem porovnávala pomocí obsahové analýzy, zaměřila jsem se na vyhledávání cizích slov, terminologie, slangových výrazů, tropů a frazémů.

Výsledky mi ukázaly, že texty vybraných recenzí na internetu a mimo něj se samozřejmě liší, liší se ale i jednotlivé recenze na stejném médiu. Výsledky mě v některých číslech překvapily. Předpokládala jsem, že recenze na internetu budou delší, budou používat méně cizích slov, méně odborné terminologie a více slangových výrazů a obrazných pojmenování. Obrazná pojmenování mi dle tohoto předpokladu vyšly, v průměru má recenze na internetu dvakrát více těchto obrátů než recenze v tištěných médiích. Co také vyšlo dle mého předpokladu je využití cizích slov a odborné terminologie, kdy recenze na internetu obsahovaly v průměru na jednu recenzi o šest cizích slov méně než recenze mimo internet. U terminologie byl rozdíl v průměru na jednu recenzi půl slova, což se může zdát jako relativně malý rozdíl, je ale potřeba brát v úvahu velmi malý výskyt dané terminologie. Využití slangových výrazů bylo také dle očekávání, kdy v průměru na jednu recenzi internetové recenze obsahovaly o 0,2 slova více. Jedná se tedy opět o velmi malý rozdíl.

Délka recenzí vyšla opačně, než byl můj předpoklad, délka recenzí na internetu je v průměru na jednu recenzi o více než jedno sto slov kratší, než recenze mimo internet. Tento výsledek se tedy shoduje s mojí teoretickou částí práce, kdy poučky říkají, že internetové texty mají být stručnější a výstižnější než v tištěných novinách a periodikách.

Využití hledaných prvků tedy můj výzkum potvrdil s předpokládanými hodnotami, je ale určitě důležité podívat se na jednotlivá čísla. Rozdíly ve výsledcích byly nepatrné, mohly být tedy způsobeny i ne stoprocentním vyhledáním daných výrazů. Rozdíl jsem očekávala výraznější, mé výsledky ukazují na velmi podobné využití hledaných prvků v recenzích jak na internetu, tak mimo něj. Ukazují, že autoři tyto texty nerozlišují, nepřizpůsobují danému médiu.

Jazyková kultura textů, na kterou jsem se krátce také podívala, byla zhodnocena jako vysoká, texty byly bez pravopisných chyb a nevšimla jsem si ani žádných jiných prohrěšků.

Jednotliví autoři píší samozřejmě recenze jinak, někdo daný film hodnotí z neosobní perspektivy, někdo do recenzí přidává svůj pohled, své dojmy nebo svá očekávání. Tímto se lišily recenze jak v jednotlivých médiích, tak ale i od jednotlivých autorů ve stejném médiu.

Forma recenzí na internetu a mimo internet se liší technickými možnostmi daného média. Internetové servery využívají daného potenciálu a lákají čtenáře videy, fotogaleriemi, diskuzemi a samozřejmě velmi praktickými odkazy na další, související články. Recenze v tištěných časopisech a novinách obsahují mimo text pouze fotografie.

Závěr

Tato diplomová práce se zabývala rozdíly publikování v současné době na internetu a mimo něj. Za cíl měla analýzu vybraných textů, které porovnávala z pohledu využitých výrazových prostředků. Texty, na kterých jsem analýzu prováděla, byly filmové recenze z vybraných médií. Filmové recenze vycházejí víceméně denně, jsou oblíbené a velmi časté, bylo tedy velice jednoduché dané texty vyhledat.

Oproti tezím diplomové práce jsem udělala určité změny. K posunutí cíle a odchýlení se od tezí diplomové práce bylo přistoupeno po pečlivém zvážení daného tématu a ponoření se do problematiky. Rozbor vybraných textů byl složitější a náročnější, než jsem původně očekávala, nehledě na to, že dané texty nevykazovaly až takové rozdíly, jaké jsem předpokládala. Posunutí cíle bylo tedy logickým tahem při zvážení všech okolností.

Teoretická část popsala pojem recenze a jeho postavení, dále se zabývala stylistikou psaných textů a charakteristikou hledaných výrazových prostředků. Další kapitola se zaměřila na popis odlišností v publikování textů na internetu a mimo něj. Poslední teoretická kapitola obsahovala popis vybraných médií, ze kterých byly texty sbírány. Jednalo se o dva týdeníky - časopis Respekt a Reflex, dále filmový měsíčník Cinema a celostátní deník MF Dnes. Z internetových médií jsem zvolila server Aktuálně.cz a iDnes.cz.

V praktické části této diplomové práce byl vzorek čtyřiceti textů zanalyzován nejprve z hlediska délky daných textů (počtu slov). Dále byly vyhledávány vybrané výrazové prostředky, konkrétně tropy, frazémy, cizí slova, terminologie a slangy. Po získání výsledků analýzy byly hodnoty porovnány a detailněji rozebrány.

Výsledek analýzy vybraných recenzí se plně neshodoval s očekávanými výsledky. Jako první velké překvapení, které bylo objeveno velmi záhy, bylo zjištění, že recenze v novinách MF Dnes jsou naprosto totožné jako recenze na internetovém portálu iDnes.cz. Očekávala jsem alespoň nějakou úpravu textu z tištěného média před vystavením na internet a naopak. Dalším překvapením byla délka recenzí, kdy delší

recenze byly zjištěny v tištěných médiích, ač bych předpokládala opak. Ostatní výsledky se s mými očekáváními shodovaly.

Překvapil mě ale velmi malý rozdíl mezi získanými hodnotami - kdy se rozdíly často pohybovaly v průměru na jednu recenzi pouze v desetinných místech - rozdíl byl tedy zanedbatelný. Celkově jsem předpokládala markantnější rozdíl mezi porovnávanými texty, než byl. Naopak mě překvapil velký výskyt hledaných výrazů, texty obsahovaly opravdu velké množství cizích slov, velký počet byl i tropů a frazémů (které se mi podařilo vyhledat).

Doufala jsem v nějaké zjednodušení (a zautomatizování) při analýze textu, bohužel se mi nepodařilo vyhledat žádný software, který by vyhovoval mým potřebám. K vyhledávání tedy docházelo ručně při čtení textů a dále po rozdělení textů programem na jednotlivá slova.

Rozdíly oproti mým očekávaným výsledkům si vysvětluji dvěma vlivy, které mohly ovlivnit můj výsledek analýzy. První proměnná, která vstoupila do výsledků a mohla je zkreslit, jsou právě již výše zmíněné recenze v novinách MF Dnes a na portálech iDnes.cz. Tím, že byly naprosto totožné, vstupovaly do vyhodnocení a ovlivňovaly výsledky jak u recenzí z tištěných médií, tak u recenzí internetových. Očekávala jsem alespoň nějaké rozdíly, nějakou úpravu mezi těmito dvěma médii.

Druhá proměnná by mohla být celkový výběr médií, který byl z mé strany víceméně náhodný. Chtěla jsem zastoupení jak od celostátních novin, tak od týdeníků všeobecného zaměření, a dále od periodik. Poté jsem zvolila dva internetové portály, u kterých jsem věděla, že obsahují recenze, a že tam recenze přibývají často a jsou známe a čtené. Výběr těchto médií tedy mohl být více promyšlený, popřípadě ve větším množství. Domnívám se, že v tomto případě mohly výsledky vyjít jinak.

Diplomová práce se mi psala velmi dobře, téma je velice zajímavé a bavilo mě. Analýza textů byla poměrně náročná, ale také zajímavá. Zvolený vzorek byl dle mého názoru dostačující (i když samozřejmě sesbíraných recenzí jsem měla výrazně větší množství).

Summary

This thesis dealt with the differences of publishing on the Internet and in print media. Selected texts, movie reviews from different types of media, were analysed and compared.

The theoretical part described the concept of movie reviews, the stylistics of written texts and the characteristics of the searched expressions. The next chapter focuses on describing the differences in publishing texts on the Internet and in printed media. The last theoretical chapter provides a description of selected publications from which the texts were collected. The practical part of this thesis has analyzed a sample of forty texts, first in terms of the length of the text (number of words). The use of language in the selected texts, namely tropes, idioms, foreign words, terminology and slang, was then analysed. The results of the analysis were then compared and explored in detail.

The results of the analysis of the selected reviews were not as expected. The first surprise was that the reviews in the newspaper MF Dnes are exactly the same as reviews on the Internet portal iDnes.cz. I expected at least some editing of printed media before exposure to the Internet. Another surprise was the length of the review, the longer reviews were found in the print media, although I expected the opposite. Other results were the same as my expectations.

I was surprised by very little difference between the obtained values. Overall, I expected more differences between the compared texts than it was. On the contrary, I was surprised by the high frequency of search terms, the texts had indeed a large number of foreign words, a large number were also tropes and idioms. I was hoping for some simplification of the analysis of the text, unfortunately I could not find any software that would suit my needs. The search was made mainly manually.

The differences between the actual and expected results can be explained by two factors that could affect the outcome of my analysis. The first one, which entered into the results and could distort them, is the already mentioned fact that the reviews are exactly the same in both sources - newspaper MF Dnes and portal iDnes.cz. The second

one could be my media sampling which was more or less at random. I was looking for samples from general national newspapers, both daily and weekly, and from journals. I then selected two Internet portals which I knew contain movie reviews. Therefore, the media sampling could have been done more thoroughly, or a larger sample could have been chosen. In this case, I assume, the results might have come out differently.

Použitá literatura

BARTOŠEK, Jaroslav. *Základy žurnalistiky*. Vyd. 1. Zlín: Univerzita Tomáše Bati, 2002. 109 s. Učební texty vysokých škol. ISBN 80-7318-059-6.

BEDNÁŘ, Vojtěch. *Internetová publicistika*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2011. 210 s. Žurnalistika a komunikace. ISBN 978-80-247-3452-1.

BEČKA, Josef Václav. *Česká stylistika*. 1. vyd. Praha: Academia, 1992. 467 s. ISBN 80-200-0020-8.

ČECHOVÁ, M., M. KRČMOVÁ a E. MINÁŘOVÁ. *Současná stylistika*. Vyd. 1. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2008. 381 s. ISBN 978-80-7106-961-4.

ČECHOVÁ, Marie. *Současná česká stylistika*. Vyd. 1. Praha: ISV, 2003. 342 s. Jazykověda (Institut sociálních vztahů). ISBN 80-86642-00-3.

ČERMÁK, F., J. HRONEK a J. MACHAČ. *Slovník české frazeologie a idiomatiky*. 1., přeprac. a dopl. vyd., V nakl. Leda vyd. 1. Praha: Leda, 2009. 507 s. ISBN 978-80-7335-215-8.

ČERMÁK, F., J. HRONEK a J. MACHAČ. *Slovník české frazeologie a idiomatiky*. 2., přeprac. a dopl. vyd., V nakl. Leda vyd. 1. Praha: Leda, 2009. 547 s. ISBN 978-80-7335-217-2.

ČERMÁK, F., J. HRONEK a J. MACHAČ. *Slovník české frazeologie a idiomatiky*. 3., přeprac. a dopl. vyd., V nakl. Leda vyd. 1. Praha: Leda, 2009. 1247 s. ISBN 978-80-7335-218-9.

ČERMÁK, F., J. HRONEK a J. MACHAČ. *Slovník české frazeologie a idiomatiky*. 4., přeprac. a dopl. vyd., V nakl. Leda vyd. 1. Praha: Leda, 2009. 1267 s. ISBN 978-80-7335-219-6.

ČERMÁK, Miloš. Nová média: Úvod a stručná historie. In: OSVALDOVÁ, B., A. NĚMCOVÁ TEJKALOVÁ a M. ČERMÁK, eds. *Žurnalistika v informační společnosti - digitalizace a internetizace žurnalistiky: proměny a perspektivy žurnalistiky v epoše digitálních médií aneb nová média teoreticky i prakticky*. Vyd. 1. V Praze: Karolinum, 2009. ISBN 978-80-246-1684-1.

ČUŘÍK, Jaroslav a kolektiv. Nové trendy v médiích. In: *Online a tištěná média*. Vydání první. Masarykova univerzita: Masarykova univerzita, 2012. ISBN 978-80-210-5825-5.

DANEŠ, František. Situace češtiny: perspektiva i retrospektiva. In: JANČÁKOVÁ, Jana, Miroslav KOMÁREK a Oldřich ULÍČNÝ. *Spisovná čeština a jazyková kultura 1993: sborník z olomoucké konference : 23.-27.8 .1993*. Praha: Univerzita Karlova, 1995, 23 – 31. ISBN 80-85899-02-7.

DOLANSKÁ, Nora. *Jak se stát Hemingwayem: (příručka pro budoucí žurnalisty) : [určeno] pro posl. fak. sociálních věd*. 1. vyd. Karolinum: 1994. 106 s. ISBN 978-80-706-6891-7.

HAVRÁNEK, Bohuslav. *Studie o spisovném jazyce*. 1. vyd. Praha: Československá akademie věd, 1963.

HAVRÁNEK, Bohuslav a Alois JEDLIČKA. *Česká mluvnice*. 2. vyd., upr. a rozš. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1963. Vysokoškolské učebnice (Státní pedagogické nakladatelství).

HOFFMANNOVÁ, Jana. Sociolingvistický pohled na e-komunikaci. *Naše řeč*. 2012, 95(3). ISSN 0027-8203.

HUGO, Jan (ed.). *Slovník nespisovné češtiny: argot, slangy a obecná mluva od nejstarších dob po současnost : historie a původ slov*. 3., rozš. vyd. Praha: Maxdorf, 2009. 501 s. ISBN 978-80-7345-198-1.

HŮLKOVÁ, Kateřina. *Tištěné a internetové zpravodajství – odlišnosti a specifika na příkladu vybraných českých zpravodajských serverů a celostátních deníků*. Praha, 2009. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Vedoucí diplomové práce PhDr. Ludmila Trunečková.

JAKUBOWICZ, Karol. *Nová ekologie médií: konvergence a mediamorfóza*. 1. vyd. Zlín: Verbum, 2013. ISBN 978-80-87500-38-5.

JUNKOVÁ, Bohumila. Jazykové aktualizace a automatizace v současné publicistice. In: *Spisovná čeština a jazyková kultura 1993: sborník z olomoucké konference: 23.-27.8.1993*. Praha: FF UK, 1995. ISBN 80-85899-02-7.

JÍLEK, Viktor. *Žurnalistické texty jako výsledek působení jazykových a mimojazykových vlivů*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2009. 120 s. ISBN 978-80-244-2218-3.

JIRÁK, Jan a Barbara KÖPPLOVÁ. *Média a společnost*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2007. 207 s. ISBN 978-80-7367-287-4.

JUST, Vladimír. *Velký slovník floskulí*. Vyd. 1. Voznice: Leda, 2009. 352 s. ISBN 978-80-7335-185-4.

KOPECKÝ, Kamil. *Moderní trendy v e-komunikaci*. Vyd. 1. Olomouc: Hanex, 2007. ISBN 978-80-85783-78-0.

LEDERBUCHOVÁ, Ladislava. *Průvodce literárním dílem: Výkladový slovník základních pojmů literární teorie*. 1. vyd. Praha: H&H, 2002. 355 s. ISBN 80-7319-020-6.

MCQUAIL, Denis. *Úvod do teorie masové komunikace*. Vyd. 1. Praha: Portál, 1999. 447 s. ISBN 80-7178-200-9.

OSVALDOVÁ, Barbora a Jan HALADA. *Encyklopedie praktické žurnalistiky*. 1. vyd. Praha: Libri, 1999. 256 s. ISBN 80-85983-76-1.

OSVALDOVÁ, B., A. NĚMCOVÁ TEJKALOVÁ a M. ČERMÁK. *Žurnalistika v informační společnosti - digitalizace a internetizace žurnalistiky: proměny a perspektivy žurnalistiky v epoše digitálních médií aneb nová média teoreticky i prakticky*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2009. 195 s. ISBN 978-80-246-1684-1.

PATRÁŠ, Vladimír. *Sociolingvistické aspekty elektronicky podmienenej komunikácie*. Vyd. 1. Karviná: Slezská univerzita v Opavě, Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné, 2009. 147 s., 157 s. ISBN 978-80-7248-522-2.

PAVLÍČKOVÁ, Tereza. Jak nová jsou publika nových médií. In: OSVALDOVÁ, B., A. NĚMCOVÁ TEJKALOVÁ a M. ČERMÁK. *Žurnalistika v informační společnosti - digitalizace a internetizace žurnalistiky: proměny a perspektivy žurnalistiky v epoše digitálních médií aneb nová média teoreticky i prakticky*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2009. ISBN 978-80-246-1684-1.

RÝDL, Stanislav. *Zpravodajství a časopisy na Internetu*. Vyd. 1. Praha: Computer Press, 2001. x, 93 s. Svět na Internetu. ISBN 80-7226-580-6.

SCHNEIDEROVÁ, Soňa. *Informace - text - kontext: nad současnou situací médií*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2008. 44 s. ISBN 978-80-244-2059-2.

ŠMAHEL, David. *Psychologie a internet: děti dospělými, dospělí dětmi*. Praha: Triton, 2003. Psychologická setkávání. ISBN 80-7254-360-1.

Spisovná čeština a jazyková kultura 1993: sborník z olomoucké konference: 23.-27.8.1993. Praha: Univerzita Karlova, 1995. 191 s. ISBN 80-85899-02-7.

TOMS, Stanislav a Barbora OSVALDOVÁ. *Informační žánry*. 1. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1984. 171 s.

TUŠER, Andrej. *Ako sa robia noviny*. 1. vyd. Bratislava: SOFA, 1999. 219 s. ISBN 80-85752-66-2.

VEBROVÁ, Jitka a Tomáš KRAJÍČEK. *Slovník cizích slov*. Vyd. 1. Praha: Plot, 2006. 367 s. ISBN 80-86523-77-2.

VYBÍRAL, Zbyněk. *Psychologie komunikace*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-387-1.

WEINGART, Miloš, ed. a HAVRÁNEK, Bohuslav, ed. *Spisovná čeština a jazyková kultura*. V Praze: Melantrich, 1932. 257 s. Výhledy; sv. 14.

Elektronické zdroje

ABZ.cz: Slovník cizích slov [online]. [cit. 2015-12-06]. Dostupné z: <http://www.slovník-cizich-slov.abz.cz>

Slovníček pojmu z literatury a mluvnice. *Český-jazyk.cz* [online]. [cit. 2015-08-19]. Dostupné z: <http://www.cesky-jazyk.cz/slovníček-pojmu/publicisticky-styl/#ixzz3jEznTteu>

Economia [online]. Economia, a.s. [cit. 2015-11-29]. Dostupné z: <http://economia.ihned.cz/>

HÁJEK, Martin a Zdeněk HÁJEK. *COOA - Software pro analýzu spoluvýskytu slov v textu* [online]. Praha : Fakulta sociálních věd, Karlova Univerzita, 2009. [cit. 2016-01-03]. Dostupné z: <http://publication.fsv.cuni.cz/publication.php?id=5308>

HAVLÍČEK, Tomáš. *Užívání terminologie v tištěných a elektronických verzích filmových recenzí: malá stylistická sonda* [online]. Bakalářská diplomová práce. Brno: Masarykova Univerzita, Filozofická Fakulta, Ústav českého jazyka, 2005. Vedoucí práce Mgr. Michal Křístek, M.Phil., Ph.D. [cit. 2016-01-03]. Dostupné z: http://is.muni.cz/dok/fmgr?so=nd;furl=%2Fth%2F74474%2Fff_b%2F

GILBERT, Harriet. Writing reviews. In: HICKS, W., et al. *Writing for journalists: Media skills* [online]. London: Routledge, 2008 [cit. 2016-04-02]. Dostupné z: <http://www.ssnpstudents.com/wp/wp-content/uploads/2015/01/Writing-for-journalists-2nd-ed.pdf>

HRBÁČEK, Josef. Recepce textu, jeho analýza a interpretace. *Naše řeč* [online]. 2005, 88 (1) [cit. 2016-01-03]. Dostupné z: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=7813>

CHERNYKH, Natalya. *Analýza textu (text mining) pomocí vybraného softwaru*. Praha, 2012. Bakalářská práce. Vysoká škola ekonomická v Praze, Fakulta informatiky a statistiky, Vyšší škola informačních služeb. Dostupné z: <http://info.sks.cz/www/zavprace/soubory/76170.pdf>

iDnes.cz [online]. MAFRA, a.s. @1999-2016 [cit. 2016-02-18]. Dostupné z:
<http://vice.idnes.cz/novinari.aspx?idnov=889>

Internetová žurnalistika: Praktický pohled na práci novináře v online médiu [online]. Evropský sociální fond Praha & EU: Investujeme do vaší budoucnosti, Listopad 2011 [cit. 2015-11-29]. Dostupné z: http://khp.vse.cz/wp-content/uploads/2011/08/Internetova_zurnalistika.pdf

Český národní korpus [online]. UČNK, @ 2015 [cit. 2016-01-24]. Dostupné z:
<https://kwords.korpus.cz/>

Mediální skupina Mafra: iDNES.cz [online]. MAFRA, a.s. @1997-2015 [cit. 2015-08-16]. Dostupné z: http://www.mafra.cz/cs/default.asp?y=mafra_all\cs_produkty-a-sluzby_idnes-cz.htm

PSOTOVÁ, Miluše. *Podoba filmové recenze v magazínu Cinema v letech 2009 a 2010*. Brno, 2010. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií. Vedoucí práce PhDr. Jiřina Salaquardová. Dostupné z:
http://is.muni.cz/th/78933/fss_b_a2?info=1;zpet=%2Fvyhledavani%2F%3Fsearch%3Dpsotov%C3%A1%20agenda:th%26start%3D1

SCHREIER, Martin a Petr Stuchlík. iDnes by se bez MF Dnes obešel. *Lupa.cz*. [online]. 2005, 30.03. [cit. 12.11.2015]. ISSN 1213-0702. Dostupné z:
<http://www.lupa.cz/clanky/petr-stuchlik-iDnes-by-se-bez-mf-dnes-obesel/>

ŠMÍD, Milan. *Žurnalistika v informační společnosti: internetizace a digitalizace žurnalistiky* [online]. Praha: Univerzita Karlova: Fakulta sociálních věd, 2006. Edice pracovních sešitů PSSS Mediální rada MED-003 [cit. 2016-04-03]. Dostupné z:
http://publication.fsv.cuni.cz/eng/attachments/104_003_Smid.pdf

Velký slovník cizích slov [CD]. Voznice: LEDA, 2005.

Výrazové prostředky (kódy a konvence) typické pro konkrétní média. *Mediagram* [online]. MediaGram, @ 2016. [cit. 2016-01-31]. Dostupné z:
<http://mediagram.cz/ostatni-predmety/vyrazove-prostredky-kody-a-konvence-typicke-pro-konkretni-media>

WARD, Mike. Online story construction. In: WARD, Mike. *Journalism online* [online]. New York: Focal Press, 2013, s. 122 – 123. [cit. 2015-11-29]. Dostupné z: <https://books.google.cz/books?id=1ekiAQAAQBAJ&pg=PA122&lpg=PA122&dq=linking,+immediacy,+interactivity,+multimedia,+depth&source=bl&ots=RNrQCaiu14&sig=0zZ50RJZbJC5VWGrESh1bNXPxH0&hl=cs&sa=X&ved=0CCgQ6AEwAGoVChMI0s7SudaKyQIVC28UCh2XzAou#v=onepage&q=linking%2C%20immediacy%2C%20interactivity%2C%20multimedia%2C%20depth&f=false>

Výzkum: 90 % populace od 12 do 79 let čte tisk. Nejčtenější je stále Blesk. *MAM – Marketing&Media* [online]. 5.11.2015 [cit. 2015-11-29]. Dostupné z: <http://mam.ihned.cz/c1-64827210-vyzkum-90-populace-od-12-do-79-let-cte-tisk-nejctenejsi-je-stale-blesk>

Wikipedia: Otevřená encyklopedie [online]. Nadace Wikimedia. [cit. 2015-08-16]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org>

Seznam příloh

Příloha č. 1: recenze na film Americký Sniper - MF Dnes, Cinema, Respekt, iDnes, Aktuálně.cz (obrázek)

Příloha č. 2: recenze na film Big Eyes - MF Dnes, Cinema, Reflex, iDnes, Aktuálně.cz (obrázek)

Příloha č. 3: recenze na film Birdman - Cinema, Respekt, iDnes, Aktuálně.cz (obrázek)

Příloha č. 4: recenze na film Divočina - MF Dnes, Cinema, iDnes, Aktuálně.cz (obrázek)

Příloha č. 5: recenze na film Fotograf - MF Dnes, Cinema, Reflex, iDnes, Aktuálně.cz (obrázek)

Příloha č. 6: recenze na film Hacker - Cinema, iDnes, Aktuálně.cz (obrázek)

Příloha č. 7: recenze na film Kód Enigmy - MF Dnes, Cinema, iDnes (obrázek)

Příloha č. 8: recenze na film Pořád jsem to já - Cinema, Respekt, iDnes, Aktuálně.cz (obrázek)

Příloha č. 9: recenze na film Slídil - Cinema, Respekt, iDnes (obrázek)

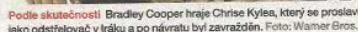
Příloha č. 10: recenze na film Teorie všeho - MF Dnes, Cinema, iDnes (obrázek)

Příloha č. 1: recenze na film Americký Sniper (5x obrázek)

Od režiséra Clinta Eastwooda se čekala větší propagandistická masáž. A byť životopis Americký sniper obshem nepřekvapí, řemeslo má na úrovni.

Tanky, trosky a nejtěžší dilema odstřelovače v Iráku: žena nastrčí s bombou dítě. To je úvodní scéna filmu *Americký sniper*, od níž se vyprávění odvíjí v čase zpět i kupředu, k níž se vrací a kterou snímku někteří zazlívají jako laciné propagandistické gesto.

Zasloužený Oscar
Je, či není? Může tak působit, jenže vychází z reality i ze skutečných zážitků skutečného odlovce.
A hlavně každé jiné vnímání světa by odporovalo charakteru muže, o kterém snímek vstupující do Česka vypráví. Tedy Chrise Kylea, muže vychovaného v lásce k Bohu, rodině a vlasti, texaského kovboje s prostým, nikoli prostákovským chápáním dobra a zla, který nikdy nepochybuje ani nepochybje. Pokud nabírá občas rvsy až supermanské

od toho je tu Bradley Cooper, aby
je setřel: co nám zni patetický, fíká
upravdově. A byt kvůli roli znášob
herec svalovnu hmotu až chorob-
ně, nepotřebuje ji v nejšťastně chvil-
lic, v míru u rodiny, kdy přesto
podvědomě čeká úder. Stačí zvuk
dětské hračky či sekáky, aby se
mu v paměti spojil s palbou a in-
stinktivně sahal po zbrani; jediný
Oscar pro Amerického snipera, za
zvukové efekty. bvč napistě

Prostý popis práce

[illegible]

osobnější, bezmála sportovní zápas s prvky cechovní cti.

Bez pokrýtectví

Zkrátka Americký sniper spadá do kategorie filmů „umím si představit“, které nad původní divákovou vizí nic nepřidají, nicméně za vidění stojí. Třeba jen kvůli bojovému finále v nepřehledně cloně zvrženého písku, jenž jako by i divákoví skřípal v zubech, nebo kvůli situacím, kde Cooper s prstem na spoušti na dálku polohlasem zaklíná arabskéhoocha s nalezenou zbraní v ruce – Zahod to, prosím, zahod to!

V neposlední řadě je zajímavé si ověřit, proč se část Americký filmů tak vymezovala. Jistě, epilog po-
užije vlnky s hvězdami a pruhly, ale
v docela vkusné bezeslovné poetice
a se lidem, kteří posílají do útoku
vlastní děti s granáty, filmaři američ-
tí vojáci „divoši“, není politicky ko-
rektní, ale zato autentické. S vým-
ěrným způsobem je Americký snijer ne-
cennější právě tím, že zprostředku-
je jiný typ uvažování: bez přelomu-
vé ambice, ale bez pokrytectví.

Americký sniperník
USA, 2014, režie

Eastwood, hrají
Bradley Cooper, Sienna Millerová.
Kyle Gallner, Luke Grimes, Jake
McDorman, Sam Jaeger, Brian
Hallisay, Eric Close, 133 minut

65%

AMERICKÝ SNIPER

Americký vliv na to, co tuzezemský divák očekává na plátně, je nesporný. Převládá hollywoodská produkce mas naučila vyvolávat rýsy netušených témat, takže známé hračky amerického fotbalu a čekáme Halliwellen sami, kde bychom měli slavit Disney. Tak snad existují tématy, v nichž má většina diváků problém se sdělením amerického postoudu na vše. Jakkoliv jsme v tomto momentě silněv neustávající globální záze blíže samostatně

CLINT EASTWOOD Z POZICE REŽISERA OPET EXPERIMENTUJE S MOŽNOSTMI FILMOVÉ BIOGRAFIE. VÝSLEDKEM JE UČEBNICOVĚ MODERNÍ PORTRÉT VOJÁKA.

života má styl, než jiné
kdy byli, neshodujeme se
s Američany, a tudíž ani
s jejich filozofie významů
vládnoucí. Záměrně
nášinec, projevující patriotis-
tické nadšení, spíše říká ka-
j jen mluví explicitně, oby-
vatelstvo Spojených států si
v demokracii přirozeně (re-
spektivně spíše prostě) líbí
lidské libeje. Pochopečně
je také vysvět, a to zejména

v podobě sdělovacího filmu, v němž se americká vlajka stává hrozným symbolem svobody. Nazval to autorka propagandou by bylo nepřátelství zjednodušení. Třebaže učitel pravky „výchovy k americkému myšlení“ zde bezpochyby obsádný je, jde rovněž o více o projevy jasně kulturního národního. Pak ale tedy Clint Eastwood prosadil

tvár hrádny svého nového
bratra říká, že je Amerika
nejlepší zemí světa.
nepouší se tam do vymyšlené
jízdy. A dokonce k beanu
ná mnohem blíže (o jeho
kolegovi Peter Borg (Na
živě a na smrt, 2011) či Sam
Mendes (Manžel, 2005).
Důležitou roli hraje
u Amerického nápoje fakt,
že se jedná o biografii.
Hlavní hrdina e vice

tvinní portrét. Film *Na smrt, a na život*, který měl v našich kinech premiéru v loňském roce, se například snažil ukázat, že i na straně protivníka jsou jenom lidé a ne divoši. *Antarkýjské únosy* takový ambice nemá. A nejen proto, že vznikl na motivy Kylových autobiografických knih.

Podobná jakost i *Edison* (2011) zvolil Eastwood

zvláště obstojně provést jak abstraktními řečnými zřídkou, tak intimnějšími momenty kyčlového života. Eastwoodovo zblblné naznačování detailů má zřídka takové funguje a má dostatečně emoční náboj. Nicméně zřívem plát, formálně je příběh hrdinového odšťělovače vykresl maximálně civilně. Patos je sice přítomný, ovšem

priloznosti – tento stav charakterizují horce naplněné průjmem z eastwoodovské syrovosti, která bo často nutí brát jenom obličejovou mniščinu. A nežádá zachraňující celkový dojem z filmu. Ona syrovost má totiž buželit i vedlejší účinky – uže zameškaný portrét samotného povodil nepíše příliš nové rozvíjení vztahů mezi postavami a v konečném důsledku mnohdy klouže po povrchu tam, kde by se hodilo zkusit ponorů do děje. Nebyť Camerových začalostí ve systémech

subjektivní a dříve zaměřen polohou, který nemá zájem o nic jiného, než je soud. O střední postavě. Což logicky znamená, že odlišit kolem vnímá z pozice Kyli. Čili z pozice někoho, kdo např. tohle vidí výhradně na bojích a seřazení. Někoho, koho nerajmá posadí a motivace ale jenom reakce a boj za vlast. Takové zaměření

A woman with long dark hair, wearing a white short-sleeved jumpsuit, stands in a room. In the background, there is a window with a view of a landscape and some furniture. The image is somewhat blurry and has a vintage feel.

VOJAKOVA MANZEL

ženou a děti by umíraly bez našeho zájmu...
Tlustowodova představa o tom, jak má vypadat biografie, (tedy klady vytvářející zápletku, natuto osem podotknout, že jde o zápletku) a hlavně evidentně progresivní pojetí - vždyť o *J. Edgema* došlo k vydání do podstatně přístrojiště formy. A co je zápletku; co by ukázka knižního

nehlásí jen objektivně, há (vzduch vyšlál linearitě než u J. Edgar) mistry i dy mize vyprávění. Přitom jde z hrád několika dhlí o kontroverzní přástup, protože mluví jiné postrád encyklopedický odstup, s nímž se obvykle biografie točí. Z hlediska informační hodnoty je ale Eastwoodův styl velmi efektivní.

Ačkoli po stránce strán má Ameriky super rezervy

skrze záběry na zpočátku třepotání slajky – jeho ztělí jsou výrazně hrdině, nikoliv samotné zpracování tématu. Civilní je rovněž kamera, což v kombinaci s nerušenou hudební složkou vede k ještě větší koncentraci na co nejužší pochopení sledovaného amerického snijera.

Že efektně ustoupila efektivně se potom

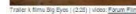
samozřejmě projevuje i
hierarchických výronech. A
Bradley Cooper si s *Amé-
lie* sponou ke čtyřicetým n
seminalu nadřadí druhou
nominaci na Oscara za
zvláštní hlavní role.
Jenže hledat za tím něč
výrazně a zapamatov
ného by lajla chyba. Jak
u jiných částí filmu tk
i kvality Cooperova výk
především v nespád

[illegible]

92

2. února 2015 13:36

Skutečný příběh malíčky Margaret Keaneové je zajímavější nežli film Big Eyes, tedy Velké oči, který jej vypráví a právě vstupuje do našich kin. Hlavní role v něm vytvořili Amy Adamsová a Christoph Waltz.

Jasná srdceň záležitosť: režisér Tim Burton **pati** k obdivovateľom malíckych diel Margaret Keaneovej, náhla vieriť a jej životopis vedie reže také sám produkovat. Otvorení fanoušci očakávajú „svetlo“ Burtona, máta fantastiku bizarnosti, sa môžu cíti okradení. Režisér sie opäť vyprví spoločne, ale prekvápe trádne, bez osobitného príznalného rukopisu; až se zdá, že film Big Eyes mohol natočíť kockolav a Burton mu jen poskytl jméno. Podobná jako v přibhu o velké umělecké mystifikaci.

let, než se vzbouřil, může opustit a veřejně se přiznat ke svým autorským právním, je Keane popel. Kauza skončila až v soudní síni, kde měl jako jiskřička namalovat portrét: zatímco muž se vymínil na bolavé rameno, žena za necelou hodinu typický obraz stvořila a vyhrála.

Podvuhodná historika – ovšem na plátně k ní Burton nic nepřidá. Vypráví pešně, i když včetně berček komentáře, pěšně si hraje s retrosylem 50. a 60. let, kdy výtvarnou módu ovládá abstrakce a hrdiněným obrazům se dostává blahosklonných soudů „roztomilá“.

Tedy žena prchající s dcerou před prvním manželem potká okouzlujícího barona Práška s pořádkým náterem, prodáváše deště a vzdušných zámků, jenž se po **gustě** uyme rodinného marketingu: zručně a podvodně. V angličtině totiž obrazy podepsané Kesne mohou značit parafu muže i ženy, čehož manžel s větší citlivostí než nadáním využije. Vida, k čemu je dobré české přechylování s koncovkou -ova.

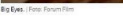
Source: <http://www.fishbase.org>

prvito mandelstvi

Film Big Eyes však nestojí na hledání pravdy, o té má jasnou; zabývá se hlavně „výrobou“ úspěchu, z níž těší nejzábavnější okamžiky. Patří k nim první žena výstava v choctébele dochodů k záchodu, kde Keane odchytné kupce, rvačka kopů způsobí reklamy, vedouci a novějším, jen chotěba zakázány z filmu celebrit, a zejména obchodní maserové vedoucí od originální pře reprodukce až k **publikování** v každé srmocobole. Tady se také uplatní ojedinělý příklad „burtonoviny“, hra s velkým olem, jež zmatená maslika víti už v zobáček svého oku. Vrchol pak tvoří Keaneovo vystoupení v televizi, kde dojmé smrkemí o „zvíř“ inspiraci.

Se znalostí zplstletý je film předvídavě a na Burtonovy zvyklosti postojí, nikméně pořad mu zbývá dost hravosti, aby se vyvíjel nad životopisný průměr. Zejména díky tichému spodnímu proudu, ze kterého se dá vyčíst, že vlastně nejde ani o slavné velké oči ani o slavnou velkou lež, nýbrž o nestátní, leč obecně platný lidský sebeklam. A jeho kořisťkou dávku, ať se týká viny v tisku nebo ve vlastní talent, si obě postavy rozdělí spravedlivě.

8.2.2015

Tim Burton ve snímku *Big Eyes* usílá to, co po něm takřka všichni tak dlouho chtěli: natočil úplně "jiný" film. Nejspíš jen proto, aby už to po něm nikdo nikdy znovu nechtěl.

 Island je histerland. Je tu ohromná promiskuita a vydávají se ve fast foodech, říká Čech

 Mapa: Od Prahy at po Kralupy. Kde a kdy chytli upravníky lbozy skální z pražské zoo

Recenze - V posledních letech už nejde **Tima Burtona** ani pořádně parodovat, stará se o to totiž sám. Dosud se živil vlastní trademarky a svou tvorbu zcela zneškodnil a odřízl od vyvíječů se (pop)kultury. Přávek se proto stává třetím více či méně študoblé kritiky. Nyní se zdá, že si ji konečně vzal k srdci a pokusil se natočit něco alespoň trochu jiného: normální životopis film.

Svůj objekt nevybírá náhodně. Dlouho je vášnivým sběratelem Margaret Keanové, která od padesátých let jak na běžícím pásu produkuje nevzrušené malby převážně dětí a zvířat s velkým očima.

Keanová (v filmu *Amy Adams*) dnes žije na Havaji, věhlasu značného jmení sveduje [svedkum](#) Jehovismom a nejvyššiu (ne)okultuálnu žienu

Foto: Forum Film

DVTV
Vondra: Migrace ohrožuje

Popcorn Systems hraje prim ve
rozvoji nových aplikací a rozšiřuje své působení

Burtona můžeme zloukat omíkat s tím, že jeho zobrazení „práva na vlastní tvorbu bez ohledu na její kvalitu“ je chvilohodné, nežte si však nevšimnout, že před dvacíti lety zároveň dokázal vyvolat do všech mýr amblakvanti posty, kdeso nyní se to nejmarkně pokouší zachovat vůči Keenově nevyhraněnost. No že by bylo špatné, že nenastě to samé, straš bůh, řečio se však přetřís, o holk menší řekla postů a myšlenek přetříske.

Vše zmíněné by pořad „jen“ nabízel prostor pro polemiku, konečný průběh je až Burtonova tvořivá neschopnost vykreslit charaktery a jejich vztahy. Každá postava animku Big Eyes (včetně těch hlavních) jde shrnout jedním, v lepším případě dvěma přídomky a jejich interakce se omezuje na jeden velmi jasný cit.

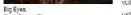

Foto: Forum Film

Je snadné si nyní představit toho pověstného malého Tima Burtona, semotřače bez kamarádů, který nerozumí lidem a ani ve stáří není schopný jejich vlastností a vztahy pořádně zobrazit. Slávy v kramflecích je tehdy, když si vymyslí skvělou postavičku a posléze rozvíjí její výsledek, což bylo možné u Eda Wooda (na němž mimochodem pracoval se stejným scenáristickým duem), protože Wood u jeho filmu měl ke skutečnému ráci špatnou dohled daleko.

V Big Eyes ze **Tim Burrows** vzdal takřka veškeré extravagance, a aktivní a barevné prostředí po pozadí, kdybychom jako jinoch neviděli na plakátu před vstupem do kina, nepoznám bychom mu tvář nepříteli. Místo osobní volnosti za tolik požadované pozadí ale rakouské doplnění k závěru, že jako malíři nevyjádřili ze skutečity byl zasloužilý. *„Hodnoty, hodnoty, hodnoty“*

regional planning, 2 (mutually exclusive)

V prachu superhrdinské pomíjivosti

Autor Amores perros se ve své novince posmívá komiksům a jejich hvězdám

KAMILA FILA

Tvo poselství, co bychom od jednoho podstatěického režiséra Alejandro Gonzáleza Iñárritu očekali, je hrozdilo. Navíc formou komedie, navíc z prostředí divadla, navíc účelově se inspirováno v jednom jediném divokánsním příběhu. Až dopředu jsem přemýšlel, jak tohle všechno může být, a nakonec jsem si uvědomil, že tohle je jenom první krok.

Před patnácti lety se vtipně ke slovu díky režisérovi Amores perros, který poslal svého prvního spjatého příběhu, který byl inspirován jedním z nejznámějších filmů z posledních let. Před deseti lety odtáhl Oscarův starý strážník taneřku Chuchi od Paula Haggise. A teď to máme před sebou, ale s odlišnou postavou: režisérův typ, Paul Haggis a další vyprávějí tuhle první věc.

Právě teď přichází, že režisér, který si nikdy neopomněl ukázat, jak se pohybuje se na speciálním dni a zároveň se zabývá gloriolami pokloně na své, začal film o bohatých, lýchlel, zamilovaných, velkolepých, kteréžto zanevřelých v divokosti. Až do teď se vztahoval k tomu, že tohle je jenom první krok, ale v tomto filmu se ale na něm velmi dobře patřilo, že tohle je jenom první krok, ale v tomto filmu se ale na něm velmi dobře patřilo, že tohle je jenom první krok.

Znovu se vznášet
Samaček jako by tuhle ten sán naplněný i v minulosti. Opravdu, tenhle sán je v tomto filmu, který se vztahuje k tomu, že tohle je jenom první krok, ale v tomto filmu se ale na něm velmi dobře patřilo, že tohle je jenom první krok.

Riggen je muž, který se vztahuje k tomu, že tohle je jenom první krok, ale v tomto filmu se ale na něm velmi dobře patřilo, že tohle je jenom první krok. Riggen je muž, který se vztahuje k tomu, že tohle je jenom první krok, ale v tomto filmu se ale na něm velmi dobře patřilo, že tohle je jenom první krok.

V zlatých masech režisér Iñárritu

REŽISÉR NEZAMYŠLEL LÁSKYPLNOU ŽÁNROVOU PARODII.

Až do teď se vztahoval k tomu, že tohle je jenom první krok, ale v tomto filmu se ale na něm velmi dobře patřilo, že tohle je jenom první krok. Riggen je muž, který se vztahuje k tomu, že tohle je jenom první krok, ale v tomto filmu se ale na něm velmi dobře patřilo, že tohle je jenom první krok.

prohlášení, že tohle je jenom první krok, ale v tomto filmu se ale na něm velmi dobře patřilo, že tohle je jenom první krok. Riggen je muž, který se vztahuje k tomu, že tohle je jenom první krok, ale v tomto filmu se ale na něm velmi dobře patřilo, že tohle je jenom první krok.

a režisér svého druhu duchovním trauz, který se ale na něm velmi dobře patřilo, že tohle je jenom první krok.

Režisér se nemohl
i kdyby ale s novými projekty úspěšně, k tomu by to bylo? Doklad by se vztahoval k tomu, že tohle je jenom první krok.

mace je ovšem představitelka, která se ale na něm velmi dobře patřilo, že tohle je jenom první krok. Riggen je muž, který se vztahuje k tomu, že tohle je jenom první krok.

Lady Macbeth a její postava, která se ale na něm velmi dobře patřilo, že tohle je jenom první krok. Riggen je muž, který se vztahuje k tomu, že tohle je jenom první krok.

Vše stojí na náhodě
Z toho všeho, co jsem viděl, že tohle je jenom první krok, ale v tomto filmu se ale na něm velmi dobře patřilo, že tohle je jenom první krok.

jako jeho druhého karta. Konec to není, ale tohle je jenom první krok, ale v tomto filmu se ale na něm velmi dobře patřilo, že tohle je jenom první krok.

WWW.RESPKCT.CZ

87

Respekt

iDNES.cz | Zprávy / Kultura

KHES.cz | Zprávy | Kultura | Sport | Ekonomika | Bydlení | Technik | Ona | Krimi | Auto | Další

Zprávy **Film** **Ekonomika** **Kultura** **Bydlení** **Technik** **Ona** **Krimi** **Auto** **Další**

VIDEO Film Captain America: Civil War
Vilka vtipy Spider-Mana

HE Eurozone je v ohrožení
Stand, je to šet, to je

GLORIA Bernsteina
Vilka vtipy Spider-Mana

RECENZE: Birdman aneb tak vypadá filmový vítěz roku

17. ledna 2015 12:16

Jestli se dá v kině zasnout. Birdman, který právě mluví do našich kin, je jasný oscarový favorit, ale i bez trojky by zůstal lahůdkovým vítězem roku 2014.

Zároveň se stále říká – a přichází a tak nepřehlednou samozřejmostí, a jako vypráví Alejandro González Iñárritu. Po smrti Amores perros – Laska je kurva a Babel režisér zůstal odhodlán, jeho Birdman ve Zlatých gloriolách získal v této komedii, což přinesl doklad, jak je filmová „laska“ a „jená“ underclass. Všechno by mu daložilo barokní komedii, která je komedie, jenže žádná nálepka pink nevytáhne opravdu dobrý film. Což je případ Birdmana.

Taky mají pláštěnku

Ovšem jestli si to roditel v ggg, protože jednu srážku opozdila Birdman věnuje velké zavazadla recenzentů, pak své kolegy uctívají Oscaru, kteří už vůbec. Hrdina, kterému došlo, že v této době, je tohle je jenom první krok, ale v tomto filmu se ale na něm velmi dobře patřilo, že tohle je jenom první krok.

alza premium
ZDARMA
NA 2 MĚSÍCE

Birdman
Režie Alejandro González Iñárritu
Scénář Alejandro González Iñárritu
Hrají Michael Keaton, Zach Galifianakis, Edward Norton, aj.

Hodnocení: 85 %

načtením do kaset, a přesto jsou schopni odčarovat zraků i nekonečné bohy, což má být důvod, proč je tohle je jenom první krok, ale v tomto filmu se ale na něm velmi dobře patřilo, že tohle je jenom první krok.

Filmová stáží tohle je jenom první krok, ale v tomto filmu se ale na něm velmi dobře patřilo, že tohle je jenom první krok. Riggen je muž, který se vztahuje k tomu, že tohle je jenom první krok, ale v tomto filmu se ale na něm velmi dobře patřilo, že tohle je jenom první krok.

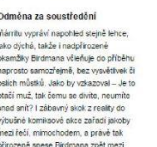
Odmena za soustředění
Mánilo vypráví například o tom, že tohle je jenom první krok, ale v tomto filmu se ale na něm velmi dobře patřilo, že tohle je jenom první krok.

Ruší je naprosté detaily, už trochu oteplený soubor a „druhým“ je pomocí dialogů a při druhé tušené poezii. Ovšem pak přije panta drama, režisérův a režisérův vztah se své formě možnosti. Ona, že tohle je jenom první krok, ale v tomto filmu se ale na něm velmi dobře patřilo, že tohle je jenom první krok.

Až zázrak věrně Edward Norton doby utváří, ale naprosté detaily, už trochu oteplený soubor a „druhým“ je pomocí dialogů a při druhé tušené poezii. Ovšem pak přije panta drama, režisérův a režisérův vztah se své formě možnosti. Ona, že tohle je jenom první krok, ale v tomto filmu se ale na něm velmi dobře patřilo, že tohle je jenom první krok.

načtením do kaset, a přesto jsou schopni odčarovat zraků i nekonečné bohy, což má být důvod, proč je tohle je jenom první krok, ale v tomto filmu se ale na něm velmi dobře patřilo, že tohle je jenom první krok.

Filmová stáží tohle je jenom první krok, ale v tomto filmu se ale na něm velmi dobře patřilo, že tohle je jenom první krok. Riggen je muž, který se vztahuje k tomu, že tohle je jenom první krok, ale v tomto filmu se ale na něm velmi dobře patřilo, že tohle je jenom první krok.

Odmena za soustředění
Mánilo vypráví například o tom, že tohle je jenom první krok, ale v tomto filmu se ale na něm velmi dobře patřilo, že tohle je jenom první krok.

Ruší je naprosté detaily, už trochu oteplený soubor a „druhým“ je pomocí dialogů a při druhé tušené poezii. Ovšem pak přije panta drama, režisérův a režisérův vztah se své formě možnosti. Ona, že tohle je jenom první krok, ale v tomto filmu se ale na něm velmi dobře patřilo, že tohle je jenom první krok.

alza premium
ZDARMA
NA 2 MĚSÍCE

alza.cz

27.1.2015

Abstract

Nová obchodní platforma xStation

Dvojité comeback

Podívejte se na trailer k filmu *Drobná*

Od urnosti k humoru

autor: Tomáš Stejskal

Šla sama Divočinou 1 770 kilometrů

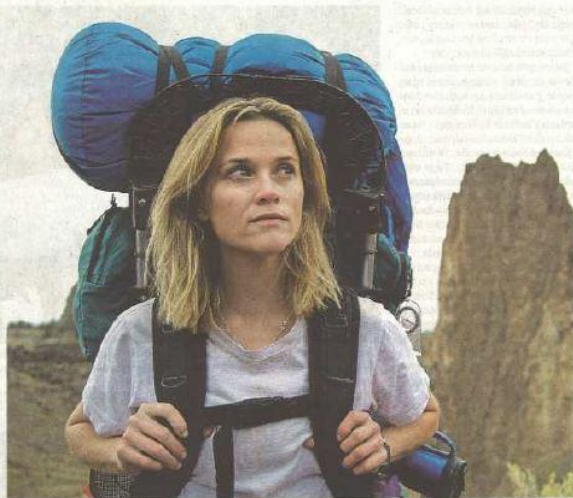
Cheryl Strayedová zdolala vysokohorskou trasu Pacific Crest Trail a o své pouti dlouhé 1 770 kilometrů napsala knihu. Ve filmové verzi *Divočiny* hraje hrdinku Reese Witherspoonová.

Mirka Spáčilová
redaktorka MF DNES

Film *Divočina* získal u dvou ženských oscarových nominací, pro Witherspoonovou v hlavní roli a ještě výraznější Lauru Dernovou v úloze její matky. Nebude asi náhoda, že stejný tvůrce, kanadský režisér Jean-Marc Vallée, také ve svém předělehu Klubu poslední naděje „zařídil“ oscarové šance tandemu herců, tehdy Matthew McConaughey a Jared Leto sošky dostali.

Neholim se!

Nejbojím se!
Najdou se i jiné podobnosti. Oba filmy vycházejí ze skutečné události, v obou se oslavuje nezodlná lidská vůle. S Divočinou však vstupuje do našich kin snímek odlišného typu, tankřádkář samotářský; divákovi i šibeničníkům humorem v krajně sebezachovných situacích často připomene Trosecká. Jenže hrdinka Divočiny si dobrodružnou zkoušku vlastních limitů zvolila dobrovolně, prakticky jako útek od života, který

Zkouška vlastních limitů Hrdinka (Reese Witherspoonová) na své pouť utíká od zpackaného života. Foto: Cinemart

si sama zpackala po matčině smrti drogami, nevěrami a rozvodem. Úryvky minulých dějů, z nichž se vybarvuje dosti nelichotivě, provádějí pouť kořeněnou sarkastickým monologem. Ať si zoufá nad návo-

dem ke stavbě stanu, vzteká se, když uprostřed horské pustiny přijde o bota, za noci se polohlasem přisvědčuje „Nebojím se!“ nebo sní o teplém jídle a splachovacím záchodu, drží si zábavný odstup.

Nicméně jako každá road movie trpí *Divočina* stavební předvídá-
ností. Vroubí ji víceméně zábavné
zastávky, bizarní setkání - třeba
s reportérem „tuláckého“ listu
Hobo Times, citáty z knih, které vlá-

čí s sebou, příjemná hudba, neboť dívka je citelkou písní dvojice Simon-Garfunkel, i strach, protože náročná trasa se víne od Mohavské pouště přes Kalifornii a Oregon až ke kanadským hranicím.

Je pozitivní, i když umírá

To je vlastně na filmu nejzajímavější: v druhém plánu přináší úchvatný cestopis. Že se k žizni na horkém jihu přidají chřestýši a ke sněhu na severu medvědi, lze očekávat, ale co si člověk nedokáže představit, je nekonečná osamělost přírodních scenérií, které Americe vracejí podobu panensky nedotčené krajiny po stvoření světa.

• Hrdinů zkoušejících uprchnout před starými jazyky, nálezt na cestě nové začátek či dokázat si vlastní silou jsou dějiny umění plné, takže Divočina objevuje spíše zajímavý kout země než záskout duše. S výjimkou hrdinčin matky, podmanivé postavy charakterizované výrokem „je pozitivní, i když umírá“. Pozitivní tak slunečné a roztažené, až brnká na nervy - dokud děláme nepřijme její odchod i moudrost. Něko do zkrátka musí palčivě ujit i 170 kilometrů, aby zjistil totéž, co postava Laury Dernové ví odjakživa, aniž kdy vytláhal paty od sporů.

Divočina

USA, 2014, režie

Jean-Marc Vallée

hraj Reese With

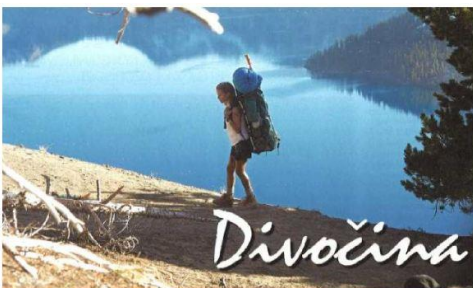
Gaby Hoffmann,
Kevin Reagin, W

Kevin Rankin, W
Rooney 115 min

Rooney, 115 min

65%

MF Dnes

REESE WITHERSPOON SVÝM VÝKONEM ZACHRAŇUJE SNÍMEK,
JEHOŽ POSELSTVÍ JE S KAŽDÝM KROKEM ÚNAVNĚJŠÍ...

[illegible]

Film, ve kterém si na výslav vyrazil Reese Witherspoon, má za předlohu knihu napsanou podle skutečných událostí: realné cesty, kterou podnikla

Ženám na matku. Po matčině smrti a poté, co zkrachovalo její manželství, si připadá zahnaná do kouta. Vyvěs ven ji může očistná kúra v podobě putování po

ČIM VLASTNĚ CHERYL VYKRAČ

národně vysokohorské turistické stezce Pacific Crest Trail. S nočním přístupem a bez předchozích zkušeností se vydá na cest, kterou kudy bude pokaždé potkávat různé lidi i různé živočichy (mezinárodní lísteč), bude

ni není správným zásadám
tréningu za chodu (což
mnohdy pevně boli),
bude se bát mluvit pro
poenostilných náslitník
a celou tu dobu se bude činit
pocitným do svého čtení.

Knižní předloha, kterou
se autorka snaží čtenáři
naplnit, se zcela bezpochy-
bně zřelovně. Zřelovně knihu,
která není konstruována
jako klasický příběh se
zápletkou, ale jen jako
postavy z potvrdí. Je
ovšem třeba otázk...

Tím spíš, když je tu nuci-
telná, že se autorka snaží
přesvědčit čtenáři, že
a musíme být horečtí
natolik schopnou a charis-
matickou, aby dvojnásob-
něm snímek ušla. Co se
tady tohohé vjeví, má
kanadský režisér Jean-Marc
Vallée (který má na kontě
i takové filmy jako
Kláb zvedání) velmi
šťastnou ruku. Mění mnoha
užaskečkané - například

Scarlett Johansson, Jennifer Lawrence nebo Emma Watson – si nakonec vybral „pravou blondýnku“ Reese Witherspoon a dal jí možnost před kamerou dokázat i posledním nesvěřícím, že je to ztraceně dobrá herečka. Ona už to prokázala v minulosti mnohokrát, ale snímek, který nese na svých zádech

postupně navlékaných na dlouhou nit, by se dal takřka kterýkoliv vyjmout bez ztráty souvislosti a bez počtu, že jste o něco podstatněji přáli. Na rozdíl od hrdinky divák pouze sleduje a ušle mile nemá v nohách, ale jen v očích, ovšem i tam jsou znát. Cheryl samotná pak přes své životní úlety (včetně

stejně jako obě batohy, je, řekneme, nikoliv maturitní zkouškou, ale vysokoškolskou promoci. V souvislosti s hereckými výkony se dá mluvit v převážné většině o ní, oscarovou nominaci si ale kromě Reese vysloužila i představitelka matky Laura Dern, i když nemá tolik prostoru a její výkon je dost jednotvárný.

drogového experimentování je poměrně bezvražnou, standardní ženou počínajícího středního věku, která za nic neložuje a nenese žádné poselství. Jejími dvěma hlavními zásadami jsou „nezdat to“ a „smířit se sama se sebou“. Obojí je v podstatě jejím problémem a hlubší smysl to může mít

Čestá napříč Pacific Coast Trail je pro orientaci diváka doprovázena počitáním jednotlivých tří (samozřejmě a přeskokáním), a často přeskočená návraty do minulosti nebo občasné užití pokusy Cheryl o snižití znevolnění. Největší problémy filmu vidím ve dvou věcech: za prvé je to jeho délka, za druhé absence hlubšího sdělení. Co se týká dělu, pravdou je, že by americkou divkou přitrdou se dobře dala, ale dokumenty z podobných prostředí unaví nepříjemně po hodině a půl. Trvá dvojnásobně dlouho. Ze všech tří korekce

**Z ČEM MA ASI STRACH
DEJANĚLA ŽENA V DIVOČINĚ?**

UE TO CESTA, NEKDY NECESTA

jen pro toho, kdo řeší
nebo řešil podobnou krizi.
Idea „nevzdát to a dojít až
na konec“ není dostatečně
nosná, aby naplnila sto
dvacet minut filmových
polček a závěrečná
„katarze“ je navíc celkem
odbytá.
Mnohem zajímavější
než cesta samotná je to,

A young woman with long brown hair, wearing a white t-shirt and dark shorts, is walking towards the camera. She is carrying a large blue backpack with a black frame. She is surrounded by other people in a crowd, and the background is slightly blurred.

to ji přicházelo. Dobrou si představil chronologicky řazený snímek o životě Cheryl, jehož vyvrcholením bude závěrečná epizoda s cestou. Takhle mi přes nadprůměrný výkon Reese postupně začalo připadat, že si tvůrci do svého batohu přibalili stejnou kupu zbytečnosti jako jejich hrdinka na začátku cesty. Ona je jistě během své nouty zbavila, film je nese

...ať do konce... Petr Stránský

2009/2
LIGA, 2008, 75. min.

<http://www.ligatv.com/>

Režie: Jean-Marie Laforêt
Scénář: Nick Hornby
Kamera: Yves Helmer
Hrají: Russell Crowe, Ben
Galy, Haymitch, Laura Dern,
Karel Radecký, M. Earl Brown

PREMIÉRA: 5. 3.

ZACHYTÍME BODY V CIVILIZACI

Cinema

Erotika, která má účel, vtip i něhu. Díky Karlu Rodenovi si Fotograf drží úroveň

Harém V ateliéru fotografa (Karel Roden) se scházejí ženy různého typu a věku. Foto: Bioscop

Příběh inspirovaný bouřlivými osudy Jana Saudka mohl skončit jako levná sázka na ještě lacinější skandální jistotu, nicméně milovník ženské krásy vyšel z filmu Fotograf důstojně.

Mirka Spáčilová
redaktorka MF DNES

Snímek s kontroverzní povětí, který po včerejší premiéře vstoupí zítra do kin, spojuje inteligentní obsah s atraktivním obalem

a s hereckým výkonem, za nějž si Karel Roden zaslouží hlubokou poklonu. Protože nic není ošidnějšího než hrát žijící legendu, pro níž je výstřední póza způsobem vystupování, a zároveň si nepamátat okatými náznaky, že pod provokaci se tají způsob citové sebeobranu.

Autor je idiot, nepřemýšlí!
Může to být pravda, ostatně právě „pravdy o Saudkovi“ se od fotografa a spoluautora scénáře v jedné osobě dožaduje Roden už v titulu, naznačujícím reálný základ snímku. Nicméně Roden pak nehraje Saudka, natož aby ho imitoval. Vytváří kolorit, zábavné výroky, domácky pospíchaný hárem modelek, milenek a citelek všeho druhu, to všechno je sic příznačný Saudkův svět, ale v pozici režiséra jsou Pavlaškové

a v Rodenově podání vlastně neporushuje. Dýchá z něj čistá, skoro dětská přirozenost – včetně erotiky, jejíž film opravdu nešetří. Je to však erotika bez buranský spikleneckého pomrkávání, erotika, která má účel, vtip, něhu a drží si úroveň, i když zavzpomíná na opíjlivý slas. Snad nejokouzelnější se Rodenův dar nahlédnu do pitvořeni provádí, když jeho hrdina přimocává svého zmateného matku své milence: je spřislaná-rodných říkanek číši radost, z doteků láskyplnost. Kdo nevěří Saudkovi, od Rodena to přijme – že fotograf má ženy prostě rád.

Kypře dámy, které v atelieru zaujmají dekorativně hříšné pózy a hltají se na povel, nosí svou nahotu samozřejmě jako deštník, nemluví s ní diváka přes oči. A se stejnou samozřejmostí dává Rodenův

hrdina najvejo rozkošnické potěšení z jejich blízkosti; není v tom nic vulgárního, ať umývá svou rozvášněnou asistentku nebo ráno obléká spolunocležnice po veselé noci.

Nadto Fotograf nepolemizuje jen o erotice, nýbrž i o estetice - vyčtená hra kamery s barvami se hladce potkává s tvůrčími kředy „Autor jako já je idlot, nepřemýšlí!“ či „Nikdy nesmíte přestat“.

Stesk vnitřní osamělosti
Živelnou poezií s příchutí smutku trochu ruší úryvky vzpomínek, rytmu neprospívá ani délka filmu, kdy některé pohledné výjevy postrádají sdělení, ale hlavně mě v druhé půli ublíží „kauza Saudková“, v níž autoři Sárů přejmenovali na Rachel Marie Málková hraje pomstu zhrzené ženy v zneuznávané fotografky na hra-

ne divadla a modelingu, navíc vytěsňuje hlavního aktéra, čímž nabírá formu jiný, umělejší směs. Nášleští se Roden vrací v jímavé scéně s jeptškami; bez něj se kouzlo vytrácí.

Pokud jde o případnou senzaci, žádné zásadní odhalení film nepřinese: pouze portréty frivole vášni, jenž vylouká klín klenem a jehož ti chý stesk vnitřní osamělosti není zdaleka jen výsado umělci. „Pravdy o Saudkovi“ se tedy divák nedočká: solidní podivnák však ano.

Fotograf
Česko, 2015, režie
Irena Pavlíšková,
hraji Karel Roden, Marie Málková,
Vilma Cibulková, Václav Neuzil
ml., Marika Procházková, Zuzana
Velvdová. 133 minut

65%

MF Dnes

Cinema

ARTDETEKTOR

Muzikantka a prozaička **HANA LUNDIAKOVÁ** rozehrává své stinné stránky jakožto Stínka – pod tímto pseudonymem zpívá a hraje na akordeon. Temné vášně zase vrhá na papír: před měsícem vyšel u Knihy Zlín její první román – *Imago*.

Jakou nejlepší radu jste v životě dostala?
Neboj se.

Co jako první uděláte, když se ráno vzbudíte?
Poděkuju.

Vzpomenete si, na čem jste byla poprvé v divadle?
Medvídek Pú.

Jak byste pěti slovy charakterizovala své rodiče?
Skvělí, milující, svobodomyslní, emočně bohatí borci.

Kdo by vás měl hrát ve filmu?
Miroslav Krobot.

Který český spisovatel je pro vás nejzásadnější?
Hrabal, Hašek, Nezval.

A na co byste se zeptala Bohumila Hrabala?
Nedal byste si se mnou pivo?

Která zpráva vás naposledy šokovala?
Každý den mne šokují zprávy o lidech, kteří chtějí zabít. Mnoho smutných obrazů doby.

Vaše nejoblíbenější kniha?
Nemyslím si, že může existovat cosi jako vůbec nejoblíbenější kniha kromě bible a těch dětských, jako je *Pipí Dlouhá punčocha*.

A co kapela?
Velvet Underground.

Máte ráda happy end?
Kdo nemá, ten kecá.

FOKUS

Nový film Ireny Pavlaskové
Fotograf je plný nahých žen a Karla Rodena

Karel Roden se pohodlně uvelebil v **JANU SAUDKOVÍ**

Lepší než originál

KARLA RODENA jako by režisérům z nebes servíroval přímo řecký bůh. Vždycky ho někdo postaví, on tam jen tak mimochodem rozsvítí plac, načez mávne rukou, jako že to byla maličkost, a jde zase o dům dál. Režiséři by mu měli platit zlatem.

Nejčtenější Rodenův univerzální talent vytěžila hercova patronka a do jisté míry i objevitelka Irena Pavlasková. Její *Fotograf* – v podstatě spíš průměrný film inspirovaný osudem Jana Saudky – zastihl Rodena ve vrcholné formě. Zprofanovaného umělce a bonvivána hraje svojísky, a přitom dostatečně poznatelně, bavi, aniž se přivrtí či karikuje. Rozložitě žen-

ské vnady (a že jich je) hněte s gusem, a přesto ne urážlivě. I ten místy košilový humor umí předat s odzbrojující lehkostí a šarmem, jímž často předčí i svůj předobraz. Saudkova charakteristicky květnatá mluva zní z jeho úst přirozeně – na rozdíl od obecných pravd pronášených jeho kolegyňi.

Bohužel právě toporná Marie Málková v mnohem plošší roli zákeřné expartnerky úspěšného fotografa získá v druhé polovině snímku prostor, který není s to utáhnout. Až příliš jednostranně (jakkoli možná pravdivě) působí obžaloba ženy, jež zneužila Mistrova bohémského a neopatrného aktruismu a ukradla, co mohla. Bohužel

je v intencích příběhu, který spolu se Saudkem a Pavlaskovou scénaristicky přizpůsobil i Roden a jenž sám o sobě často balancuje na hranici kýče. Vlastně by se dalo říct, že nebyť hercových skvostných etud, neměli bychom přilíh na co koukat. Nicméně máme – a nikdo nepochybuje, že obecenstvo *Fotografa* přijme nadšeně a vděčně už proto, že je nezaludný, nepovyšný a vzácně svěží.

A ještě jednu zásluhu mu nemůžeme upřít: v představiteli notoricky temných dramatických rolí konečně zmerčil talent komika a nerozpakoval se na něj vsadit. Jestli mu za něco patří dík, pak právě za to.

Hacker

MICHAEL MANN OPĚT DOKAZUJE, ŽE PRO DIGITÁLNÍ FILM MÁ CIT JAKO MÁLOKDO. BOHUŽEL SI ALE ZASE VYBRAL PRŮMĚRNÝ SCÉNÁŘ.

Filmaře kybersvět přitahoval odjakživa. Což ale bohužel neznamená, že by mu rozuměli. Pokud odhlédneme od sci-fi pokusů typu *Matrix* (1999), je většina filmů o kouzlení s jedničkami a nulami přinejlepším značně naivní. Vycházet při definici hackera z pohledu filmařů, vnímali bychom ho jako někoho, kdo nezachází s kódem, ale počítač přemlouvá a prosí. Nebo naopak jako nerealisticky schopného kyberčaroděje, kterému stačí třikrát kliknout a Pentagon je na kolenou. Michael Mann říká dost – jeho nový film chce konečně hackery zobrazit

natolik dokumentárním dojmem, až je malým zázrakem, že Mann současně třímá režii dostatečně pevně, aby se skrze nejnenápadnější narážky odhalovaly motivace a posouval děj. Akční scény ořezané o efektnost a stavějící ryze na tom, že zvuk odpovídá skutečnosti, lehko překonají typickou rafinovanost moderních thrillerů. Kýžená iluze, že postava není jen hercem, se tu také dostavuje častěji, než bývá zvykem – jestli se mu to nepovedlo doteď, tak s *Hackerem* Chris Hemsworth bezpečně vystupuje z *Thorova* (2011) stínu a dokazuje, že

nemusí mít obavy ani z té nejvzlezlejší kamery. Samozřejmě ne každému herci podobný rentgen až na civilní dřeň prospívá, přesto Hemsworthovi zdatně sekundují minimálně čínské protějšky Lee-Hom Wang (jako zástupce čínské strany Chen) a Wei Tang (Coby Chenova sestra).

Problematické je, že takto přímočarý pohled odhaluje i slabý scénář. Jakkoliv se na plátně všechno děje zdánlivě jinak, doopravdy Mann realizuje neobjevnou a nedostatečně propracovanou látku, s povrchním vykreslením psychologie postav a s banálním rozvedením zápletky. K budování vztahů a k veškerým dalším vnitřním procesům dochází v bezemočním vakuu, mlčky a tak nějak bez očekávání diváckého zájmu. Což se nakonec dotýká rovněž snahy o přesnou ukázkou hackerských postupů. Hemsworthův Hathaway se sice nedostává k digitálním cílům skrze upřené pozorování nabíhajících procent a opakování mantry „No tákl!“, přesto je nová filmová kapitola hackerských

filmů stále v nedohlednu. Mannův film se totiž explicitnějším pohledu na hackování vyhýbá – řada věcí je provedena, aniž bychom vůbec viděli na monitor, čímž v podstatě *Hacker* nejde o nic dál než kritizovaný filmový stereotyp.

Hacker je ve výsledku především filmem svého režiséra. Jak opakuje chyby, které Mann předvedl například již v *Miami Vice* (2006), tak nabízí jeden z nejhlasitějších argumentů, proč netočit jen na klasický filmový formát. S digitálem si tu Mann totiž sednul snad nejlépe ve své kariéře. Tuctový hackerský thriller tudíž zachraňuje perfektní přestřelky rafinované právě svou hranou nerafinovaností. Těbaže v celkové stopáži tvoří menšinu utlačovanou prázdnými náhražkami psychologického profilování a emočního vývoje, vyplatí se na ně čekat. Méně důvodů už je pro vyhlášení závěru s rádoby ohromujícím odhalením záporáka a jeho plánu. Ale tak už to holt v digitálním věku chodí, že forma nezřídka předbíhá obsah...

Tomáš Miklicka

ve všf autenticitě. Daří se mu to ovšem jenom částečně.

Pakliže zůstaneme pouze u toho, jakou optikou snímá Mann zápletku o americko-čínském spojení, které na hackera tajemného nasadí hackera zavřeného (Chris Hemsworth), nemá *Hacker* v realističnosti konkurenci. Syrová bezprostřednost digitální kamery působí

BLACKHAT

USA 2005, 132 min.

<http://www.blackhat-thefilm.com/en/>

Režie: Michael Mann
Scénář: Michael Mann, Morgan Davis Foehl
Kamera: Stuart Dryburgh
Hudba: Harry Gregson-Williams, Atticus Ross
Hrají: Chris Hemsworth, Viola Davis, Holt McCallany, Wei Tang, Lee-Hom Wang, Archie Kao, Ritchie Coster, Michael Bentt, Kirt Kishita, Spencer Garrett, Manny Montana, William Mapother, Jason Butler Harner, John Ortiz

PREMIÉRA: 15. 1.

FOTO: CUMMART

Podivín, jenž porazil nacismus křížovkou

Alan Turing se zasloužil o prolomení německé válečné šifry i vědecký základ počítačů, byl souzen za homosexualitu a teprve předloni, skoro šedesát let po své smrti, dostal milost od britské královny. Jeho příběh dnes vstupuje do kin ve filmu Kód Enigmy.

Mírka Spáčilová
redaktorka MF DNES

Stačí již jména Benedict Cumberbatch a Keira Knightley, aby přivedla zástupy fanynek i čtenářů. Jenže Kód Enigmy není čistě herecký film, třebaže s osmi oscarovými nominacemi dvě patří právě jeho hvězdám. Hlavní kouzlo mu dává pojem, který zmiňuje originální název *Imitation Game* – tedy hra.

Převýchova asociála
Životopis potřebuje hru jako sůl, aby se nesmrskl v oslavnou kroniku, a tým zkoušející přijít na kloub německému šifrovacímu stroji Enigma si hraje vskutku báječně – byť za války je to hra o čas a životy. Druhou nutností životopisu je hr

Mistři šifor Keira Knightley hraje kolegyni génia (Benedict Cumberbatch). Foto: Forum Film SK

dina lidský „ušpiněný“, nikoli mramorově bezchybný. Což filmový Turing bohatě splňuje, dokonce by se dalo říci, že ho tvůrci modelovali podle Sheldona z kultovní Teorie velkého třesku. Nesnesitelný génius, dokonale protivný, protože ne skutečně chytrý, tudíž přezíravý vůči všem, jejichž nepřesnosti opravuje; o to zábavnější, o méně vtipy svého okolí chápe. A samozřejmě také asociál, jehož převýchova pro týmovou práci přináší další dávku chytrého britského smichu, který očekávatelnému, ač účtyhodnému

snímku přidává body i v jiných ohledech, počínaje zmínkou Churchilla a konče lovem chytrých hlav mezi křížovkáři. Ne náhodou tu zazní, že nacismus porazili křížovkou.

Jako od Karla Zemana
Paradoxně válka – nálety, kryty, trosky – je ve filmu vlastně navíc, čistě v duchu povinné ilustrace. To klíčové, napínavé a vzrušující klučkové dobrodružství se odehrává kolem obřího stroje jako z filmů Karla Zemana, z jehož hrkajících koleček má vypadnout zbraň čili šifra.

V partě gentlemanů s vysokým IQ, kteří děsí jasnými propočty nekonečných možností, se i laik cítí nejlépe. Pročti s ním dokonce nelidskou, leč logickou úvahu, proč lze přetvářené kódy využít ke snížení vlastních válečných ztrát jen „statisticky“ – to je jeden z nejsilnějších motivů. Ovšem vše, co přijde poté, tedy „případ Turing: špión, či homosexuál?“, už prvotní nálehavost ztrácí, blíží se standardnímu osudu zneuznané oběti dobové morálky.

A pokud jde o herce, Alex Lawther v dětské verzi příštího génia strčí spolehlivé hvězdy do kapsy.

Kód Enigmy
Velká Británie / USA, 2014, režie Morten Tyldum, hrají Benedict Cumberbatch, Keira Knightley, Matthew Goode, Mark Strong, 114 minut

70%

MF Dne

iDNES.cz / Zprávy / Kultura

DNES.cz > Zprávy > Kultura > Ekonomika > Bydlení > Technik > Ona > Revue > Auto > Další

Zprávy Film Televize Hudba Divadlo Literatura Výtvarné umění Zdraví Světák 80 Colours of Ostrava

VIDEO: Meryl Streepová je Božská Florence. A neumí zpívat

Divadlo na rozcestí: Roste síla regionů, ale problémy a peníze zůstávají

TELEVIZNÁŘ: Pomsta z dovoci. Když celebrita napodobí ty další

RECENZE: Podivín, který porazil nacistickou Enigmu křížovkou

29. ledna 2015 12:58

Alan Turing se zasloužil o prolomení německé válečné šifry i vědecký základ počítačů, byl souzen za homosexualitu a teprve předloni, skoro šedesát let po své smrti, dostal milost od britské královny. Jeho příběh nyní vstupuje do kin ve filmu Kód Enigmy.

Bezva Sport
Polokošile
SLEVY 70%
od 229 Kč

Fotogalerie

Jako od Karla Zemana
Paradoxně válka – nálety, trosky – je ve filmu vlastně navíc, čistě v duchu povinné ilustrace. To klíčové, napínavé a vzrušující klučkové dobrodružství se odehrává kolem obřího stroje jako z filmů Karla Zemana, z jehož hrkajících koleček má vypadnout zbraň čili šifra.

V partě gentlemanů s vysokým IQ, kteří děsí jasnými propočty nekonečných možností, se i laik cítí nejlépe. Pročti s ním dokonce nelidskou, leč logickou úvahu, proč lze přetvářené kódy využít ke snížení vlastních válečných ztrát jen „statisticky“ – to je jeden z nejsilnějších motivů. Ovšem vše, co přijde poté, tedy „případ Turing: špión, či homosexuál?“, už prvotní nálehavost ztrácí, blíží se standardnímu osudu zneuznané oběti dobové morálky.

A pokud jde o herce, Alex Lawther v dětské verzi příštího génia strčí spolehlivé hvězdy do kapsy.

Author: Mírka Spáčilová

iDnes

Kód Enigmy

JEDEN Z VÁŽNÝCH KANDIDÁTŮ NA OSCARA PRO NEJLEPŠÍ FILM NABÍZÍ NAMÍSTO UCTIVÉHO ŽIVOTOPISU STRHUJÍCÍ THRILLER PRO DIVÁKY VŠECH VĚKOVÝCH KATEGORIÍ.

Alan Turing byl britský matematik, kryptoanalytik a homoseksuál, který dokázal za druhé světové války společně se svým „hackerským“ týmem prolomit nacistický kód Enigma. Tento průlom pravděpodobně pomohl zkrátit válečné běsnění o několik let. K dešifrování Enigmy použil Turing stroj, díky němuž dnes existují počítače. Po válce byl matematický génius zatčen za sodomii a dotlačen k chemické kast-raci, která se negativně projevila na jeho celkovém zdraví. V jednačtyřiceti letech spáchal sebevraždu. Až do 70. let, kdy britská vláda odtajnila některé válečné dokumenty, zůstal Turingův přínos k uspěšení konce války veřejnosti utajen.

Snímek norského režiséra Mortena Tylduma (*Kámoš, Lovci hlav*) představuje po televizním filmu z roku 1996 (*Breaking the Code*) druhý výraznější pokus o pozdní docenění Turingových zásluh. Papírově splňuje *Kód Enigmy* požadavky na oscarové drama, jakých se krátce před udělením zlatých sošek každoročně objeví několik. Reálný historický podklad, v centru dění trpící génius, výrazné herectví a bratři Weinsteinové jako distributoři pro americký trh. Scénář debutujícího Grahama Moorea, který čerpal z Turingova životopisu

z roku 1983, má ale naštěstí daleko ke strnulé biografické mramorizaci, jaké se nejnověji dopouští *Teorie všeho* o životě Stephen Hawkinga.

Vlastně zůstává otázkou, zda film vůbec označovat za životopis, neboť shrnutí

biografických faktů je striktně podřízeno napětí vyprávění. Svou strukturou připomíná *Kód Enigmy* křížovky, které Turing rád luštil. Sledujeme prolínání tří dějových linií ze tří období Turingova nedlouhého života. Chlapecké objevování sexuality a zklamání z první lásky slouží jako podklad pro matematikovou zaujetí mechanikou spíše než živými bytostmi. Smutná dohra v 50. letech rozpracovává zejména téma výjimečnosti, ta je často vykoupena samotou a nepochopením.

Oproti běžným životopisům nezáleží tolik na tom, co kdo učiní a fekuje. Film nás sám jedním dialogem upozor-

ňuje, že také mluvení představuje způsob zakódované komunikace, neboť mnohdy neříkáme přesně to, co si myslíme. Postavy kromě toho většinu své pozornosti upírají k rozlousknutí Enigmy a na soukromé

Cumberbatchem připomíná překvapivě konzistentní a nikoli nechtěně vtipný mix Sherlocka Holmese a Sheldona Coopera. S druhými lidmi se dokáže sblížit intelektuálně, ne ale emocionálně. Kvůli své nízké sociální inteligenci nechápe vtipy a sám je neumí vyprávět. Nic mu neříká ani nadsázka. V práci s obrovským množstvím dat ale nenachází sobě rovného.

Podobně odměřený přístup k lidem, kteří vystupují pouze jako nositelé různých důležitých informací, charakterizuje celý film. Možná vás nedojme k slzám, ale lepší cvičení pro mozek v kinech letos prozatím nenajdete.

Martin Šrajder

THE IMITATION GAME
Velká Británie/USA, 2014, 114 min.

<http://theimitationgameonline.com/>

► **Režie:** Morten Tyldum
► **Scénář:** Graham Moore podle knihy Andrewa Hodgese
► **Kamera:** Oscar Faura
► **Hudba:** Alexandre Desplat
► **Hrají:** Benedict Cumberbatch, Keira Knightley, Matthew Goode, Mark Strong, Charles Dance, Allen Leech, Rory Kinnear, Matthew Beard

PREMIÉRA: 29. 1.

FOTO: FORUM FILM CZ

[illegible]

Cinema

KULTURA | FILM

Ztratit možnost pokládat si otázky

☐ KAMIL FILA

Nacházím v sobě trnůlnost. (Juliuszeta Moximová)

Ale nie trzymał głowę przedziwnie, jakby się dąsał, ani nie krącił młotem, jakby uderzał dwadzieścia tysięcy razy. Wzrostem nie był wysoki, ale nie niski. Włosy miał ciemne, krótko przycięte. Oczy niebieskie, ale nie błękitne. Wzrostem nie był wysoki, ale nie niski. Włosy miał ciemne, krótko przycięte. Oczy niebieskie, ale nie błękitne.

[illegible][illegible]

cházet o to nejednáš. O to, o čem si myslíš
že mu to někdo nemůže vzít.

Vše odch

Světově uznávaná lingvistka, jejíž manžel pracuje jako výzkumník, náhle zaznam

na filmy, kde jsou hlavními hrdiny vědci, kteří se opatrně chovají a hlavně myslí jako vědci, a nikoli jako nepochopitelní géniové na hranici mezi podivinstvím a šílenstvím. Přímo se nabízí srovnání s nedávnou *Teorií náhlezu*, jež vypráví o fyziku Stephena Hawkinga.

získává důležitější roli v rodině. Pouze on nakonec projeví nejhlubší city, pochopem i soucit a zůstává s matkou. Jistým podprahovým, možná i neuvědoměným poselstvím filmu tak jsou otázky, zda se „vytříští stadi umění“ či úspěchu na Oscarech či dostane

nout jen za cenu jistého zhloupnutí. Pokud by snímek měl stále stejný tón jako na začátku, bude působit spíše jako příručka, jak se vyrovnat s nemocí, než dílo, které v nás vyvolává něco hlubšího.

Mooreové není těžké uvěřit, že kontrolovaně hraje někoho, kdo nad sebou ztrácí kontrolu.

věka, nebo si víc uvědomujeme, že sleduje jeme něčí snahu předvést širokou paletu výrazů a postupně z této palety ubírat jednotlivé složky. A můžeme se ptát, nakolik je Alzheimerova choroba těžká na ztvárnění. Když někdo vypadá „správně hloupě“, kdy jde o ztrátu kontroly nad výrazem či výlo-
žkou bezvýznamnosti? Ale i tato nejistota se stává součástí diváckého zážitku: o čem „ne-
poznává“. Mocněrovně není těžké uvěřit, že kontrolované hraje někdo, kdo nad sebou

Pro Aleca Baldwinu bylo mnohem snazší předvést chytrého a citlivého manžela - člověk by skoro souhlasil s parodickou větou z *Méistka South Park*, že jde o nejlepšícího herce na světě - a Kate Bosworthová coby dcera Anna předvedla další snobskou panenku. Nepochybně nejzajímavější je ale využití Kristin Stewartové v roli Lidy. Hvězda z teenagerské upířské románek *Twilight* hýrá kritikoviina za nedostatek ta

lentu, bezvýraznost a vnitřní nejistota. Je možné právě zde se oca negativně proměnila v dokonalé vyjádření problému. Jímž trpí i postava. Lydie si není jista svým talentem, ocimá rudy, chce se sebou něco provést. A postupně v sobě nalezá způsob trpělivosti.

Duo režisérů Richarda Glattera a Wash Westermora šlají spolu ve spokojeném manželství to ověřilo výjimečně citlivý příběh hereckých představitelů a vlnivá animika i jistota dobových symboliků: kam plavni herec ze staré školy, kteří doveďou zahrát kolce, nalazují v ohnisku nájmě here, kteří si nejsou jisti, zda doveďou vůbec hrát. Zatímco ti první vyvolávají dojem nobility a obdivu, tím druhým musíme fandit, aby se při výkonech psychicky nerozpáli. K jednomu vzhlídneme, u druhých si domněneme své nedostatky. A ano strážníci tak může dostávat ještě další symbolický rozruch.

Julianne Mooreová dostala Oscara za se-
behojby výkon, v němž si dovolila ulhátn na
tolik, až se jí z oka stratil jiskra. Kristine
Stewartová zosobňuje herecký typ budouc-
nosti – někoho, koho oscejujeme, že překo-
nává trůnu a snadí se napravit původní
špatný zjev. Ze Hollywoodu toto téma mi-
luje, dovědčuje i úspěch letošního osca-
rového vítěze *Birdmana* o herci, který se
proslavil komiksovými filmy, ale nyní chce
uspět na divadelní Broadway. »

 WWW.RESPECTCZAUDIO

Příloha č. 9: recenze na film Slídl (3x obrázek)

FRAGOVNÉ ETIKA JE, KOVČ...

UMENÍ?

NEKONČAJÚCE

PRACOVNÉ ETIKA JE, KOVČ...

UMENÍ?

NEKONČAJÚCE

PRACOVNÉ ETIKA JE, KOVČ...

UMENÍ?

NEKONČAJÚCE

PRACOVNÉ ETIKA JE, KOVČ...

UMENÍ?

NEKONČAJÚCE

PRACOVNÉ ETIKA JE, KOVČ...

UMENÍ?

NEKONČAJÚCE

PRACOVNÉ ETIKA JE, KOVČ...

UMENÍ?

NEKONČAJÚCE

PRACOVNÉ ETIKA JE, KOVČ...

UMENÍ?

NEKONČAJÚCE

PRACOVNÉ ETIKA JE, KOVČ...

UMENÍ?

NEKONČAJÚCE

PRACOVNÉ ETIKA JE, KOVČ...

UMENÍ?

NEKONČAJÚCE

PRACOVNÉ ETIKA JE, KOVČ...

UMENÍ?

NEKONČAJÚCE

PRACOVNÉ ETIKA JE, KOVČ...

UMENÍ?

NEKONČAJÚCE

PRACOVNÉ ETIKA JE, KOVČ...

UMENÍ?

NEKONČAJÚCE

PRACOVNÉ ETIKA JE, KOVČ...

UMENÍ?

NEKONČAJÚCE

PRACOVNÉ ETIKA JE, KOVČ...

UMENÍ?

NEKONČAJÚCE

PRACOVNÉ ETIKA JE, KOVČ...

UMENÍ?

NEKONČAJÚCE

PRACOVNÉ ETIKA JE, KOVČ...

UMENÍ?

NEKONČAJÚCE

PRACOVNÉ ETIKA JE, KOVČ...

UMENÍ?

NEKONČAJÚCE

PRACOVNÉ ETIKA JE, KOVČ...

UMENÍ?

NEKONČAJÚCE

PRACOVNÉ ETIKA JE, KOVČ...

UMENÍ?

NEKONČAJÚCE

PRACOVNÉ ETIKA JE, KOVČ...

UMENÍ?

NEKONČAJÚCE

PRACOVNÉ ETIKA JE, KOVČ...

UMENÍ?

NEKONČAJÚCE

PRACOVNÉ ETIKA JE, KOVČ...

UMENÍ?

NEKONČAJÚCE

PRACOVNÉ ETIKA JE, KOVČ...

UMENÍ?

NEKONČAJÚCE

PRACOVNÉ ETIKA JE, KOVČ...

UMENÍ?

NEKONČAJÚCE

PRACOVNÉ ETIKA JE, KOVČ...

UMENÍ?

NEKONČAJÚCE

PRACOVNÉ ETIKA JE, KOVČ...

UMENÍ?

NEKONČAJÚCE

PRACOVNÉ ETIKA JE, KOVČ...

UMENÍ?

NEKONČAJÚCE

PRACOVNÉ ETIKA JE, KOVČ...

UMENÍ?

NEKONČAJÚCE

PRACOVNÉ ETIKA JE, KOVČ...

UMENÍ?

Cinema

KULTURA I FILM

[illegible]

cích robotech *Železná pěst* či znovuzrozené série *Bourneho* odkaz. Produčně ho zastí-
til jeho bratr Tony Gilroy (jenž stojí přede
za *Bournem*), do hlavní role obsadil svou
manželku Rene Russo a sřídil světlí brat-
rovi Johna Gilroyovi.

Soudržnost rodinného podniku se stala tématem i Gymleaball, který se osvědčil pro její radikální fyzické provedení a ušlechtilou atmosféru. Všechno se ale opět spadá jako „žalový kopec“. Přesně tak, jak tuší ptačáci jeho hratina Lou Bloom, který se náhle zjeví v civilizaci a machizerozsky se popasí na mrtvolách. Ne proto, že by byl nekrofilní psychopata, ale proto, že je netečný sociopata.

Americký filmový kritič v prosinci 1998 napsal, nejedná film o tom, aby bylo něco jako a ještě ho číslů úpěch na udílení mimentů, nezvážlivých a kriticky ceněných jako Satellite Awards, Independent Spirit Awards nebo Gotham Awards. Naopak v očasných nominacích takřka není zastoupen - a s ohledem na to, o jak temné, násilné a nepřijemné dílo se jedná, se to čeká, až se objeví. Figuruje pouze v seznamu nejhorších filmů, které by se neměly talastat opačnoumu jak arménečské filmy Roberta Elnwita, tak fašizistické Gymleaball.

haatliv výkon, který plně vyrovná s snahou předtí jeho role ze Zkrocené hory, Murielky, Zodiaca či Zárojočného kódu. A nemělo to způsobeno jen tím, že v záběru téměř nikdy nezmrká, což je zvláštní zneklidňující a máme tendenci před jeho uplynutím

Mrazivé zjištění

Ústí přeměnilo doba, rozumci přišlo se svou představou, že Sládek je „Tlustáček pro nové mletí“, a k čertu s vlastními novými podobami, plakáty, ale i zaskládaní rozvržení přehledu o osamělém člověku, jen brzdí novou město a zneškodní celé lidstvo. K tomu u vlnitý nutný čaroká, že na rozdíl od svého šťastného dvojčete Thurea Hickles, jehož životní plán dává čtyři tisíc lety budoucího světa. Leo Hickles nesnáší poznání své zámek a nikoho nezastírá. Zásadně Bloemovev schopnosti je naopak slyšeno s touto tísňí světem, respektive vytváří z ní příležitosti a vidět ve velmi mnoha obchodná projekt.

Dan Grolman v rozhovorech často vypráví, že je prvotní impulz k tomu zjištění, že se musí seznámit na vlastní pěst, a jestli se schopí pro svou sebezbláznit ušlechť co keří. Tímto morbidním sládkovi se pak na

balilo je jedna z alternativ, kam až lze zajít. Lou Bloom je nasměru bez minulosti a bez vlastnosti. Příliš nikdy nezaujímal jedno z nás ani motivace, pouze si trápíme vyvolit. Je to zcela opáklý a možná byl i takto. Když jsme se sešli, byli jsme v době, kdy jsme přestali být osobami převládajícího smyslu, že s tímto se vypracuje nahoru – a jeho cesta náhle बदले zprávu o tom, jaký typ kariéry je dnes nejvhodnější.

PRODÁVÁNÍ
KRVAVÉHO ZBOŽÍ
JE METAFOROU
TOHO, JAK ŽIJEME
A CO SI O SOBĚ
NECHCEME
PŘIPUSTIT.

Průřezky Lousové pohledu neklade ani způsob vyprávění, jež se přizpůsobuje jeho perspektivě, dokonce veškerá nálada elektroická hudba Jamese Newтона Howarda jako by byla Lousovým „osobním souzračkem“ – číms, co mu hraje v hlavě a nadbřešce tak, co si o sobě myslí.

[illegible][illegible]

doby móci, protože kabelových televzí je tu mnohem více než například v Evropě. Míra se nebo zela otevřeně ve zkratce vyčtl, jaký materiál jí má Lou mstít: „Když to krvácí, má to nevybírá sledovanost.“ Podstatné je ukazovat, jak zločin z centra města proniká na poklidná předměstí. Profér je ohrožen a střeží bohatých bělochů s nějakými mešci. Zprávy mají připomínat „kritici lezu, která běží po ulici s protiznámým hrdlem“.

Z celku reality se divákovi vybírá pouze to, co ho kúpe. Budují se sterootypy a publi-
kum je utvrdzováno vo svojej strachu. Ameri-
čane sú utápaní v pseudohistóriach a nemajú
žiadne dôveryhodné pochopenie príčiny zločinov či
spoločenského napätia. Jsu utvrdzovaní, že
sledujú realitu, ničmené utvárajú detaily, jn
zaburajú výklt, že správy jaja jom hrubý
bým insonovám. Sám Lou nakoniec za-
chádzal k tomu, že nejde o št, ale určité
udalosti i podnecuje.

Júty je do jaja prilytom námitky, že ko-
angeloské rumi záver nejmo tak ex-
tremne.

citát mluví o Loupy by zřejmě složil podstatně menší a docela by nájsky soukromé internetové stránky. Ale film sleduje vřelá, dožadavá: občanské vztahy – a na první pohled Loupy filmy ani fajnové mědi a nezabývá se ani tím, jak cílová skupina podobně zprávy sleduje. Prodává „Krvavé zboží“ je spíše metaforou trnů, jak říkáme a co si s nimi nechochová připsat.

„Proč sledovat takové obrazy a kolik si přání chci vložit do svého života, pět se sám sebe. Když však jde kolem autonehody, na většině případů se podívám. A to v nás říkáš asi dno“, řekl Gillys magazínu Vysavaars.com. V nejobdivnějších smyslu tak Sílů sleduje jako metafora pro nás všechny. Důležité, že něco nechochová, ale přitom to chce. V civilizaci, kde spolu všichni žijeme přeci nastane, se ne-

chopatie jeví jako jediné možné řešení.
Všichni jsme tak trochu Lou Bloom. ■

WWW.RESPECT.CZ/AD300

ŽIVOT, s.r.o.
JAK SI ŽIVOT PŘEDSTAVUJÍ
2 300 Kč Kč 100 Kč

teřá domácnosti
vůle, obchodu
vůle a žít, jeví se
d. Jak jsou žít
žít vytváření.

OSMAS.CZ

5

RESPEKT 5 | 28. LEDEN – 1. ØNØR 2015

RESPECT.C2

59

Respekt

iDNES.cz / Zprávy / Kultura

Nákupky s Ona Dnes: 140 slevových kuponů

RECENZE: Okouzlující, drzý, lisavý, odpudivý. Gyllenhaal vystihl Slidila

30. ledna 2015 12:31

Ríkají jim noční lovci, slídí s kamerou po krvavých událostech, jejichž záběry prodávají do televize. Jedním z nich je hrdina amerického Slidila, jenž jde do českých kin s oscarovou šancí za scénář.

Slidila
USA, 2014, 117 min
režie: Dan Gilroy
hrají: Jake Gyllenhaal, Rene Russo, Rip Torn, Bill Paxton, Ann Cusack, Michael Nyqvist, Kevin Rahm, Eric Lange, Kathleen York, Anna McDermott, Jamie McShane, Michael Pezzopoli, Marco Rodriguez, Leon Fredkin, James Huang

Hodnocení: 70 %

Odkrojuje, když nad záběry katastrof uplíně žasne, že v televizi to vypadá tak oproti tomu, a oproti tomu, když hygienismus stupňuje, toli raněné kamarády, aranzuje mrtvoly, sexuální vydírání, ale hlavně ubíjí svými přeběhčím výtvorů.

Slidila je film neradostný, spíš morbidní, ale originální: reálné ani nezměňuje morálním vzhledem. Zajímavé odhaluje protiletvežních slídilů, a byť ofensivně záběry svou ležostí ztrácejí účinek, stupňování napětí s rafinovaným finále nedovolí odvrhnout oči od plátna.

Autor: Miroslav Spáčilová

Jsmo opět jedničky!

V anketě ShopRoku 2015 jsme obhájili absolutní prvenství. Děkujeme za vaši podporu.

Slidila
USA, 2014, 117 min
režie: Dan Gilroy
hrají: Jake Gyllenhaal, Rene Russo, Rip Torn, Bill Paxton, Ann Cusack, Michael Nyqvist, Kevin Rahm, Eric Lange, Kathleen York, Anna McDermott, Jamie McShane, Michael Pezzopoli, Marco Rodriguez, Leon Fredkin, James Huang

Hodnocení: 70 %

Odkrojuje, když nad záběry katastrof uplíně žasne, že v televizi to vypadá tak oproti tomu, a oproti tomu, když hygienismus stupňuje, toli raněné kamarády, aranzuje mrtvoly, sexuální vydírání, ale hlavně ubíjí svými přeběhčím výtvorů.

Slidila je film neradostný, spíš morbidní, ale originální: reálné ani nezměňuje morálním vzhledem. Zajímavé odhaluje protiletvežních slídilů, a byť ofensivně záběry svou ležostí ztrácejí účinek, stupňování napětí s rafinovaným finále nedovolí odvrhnout oči od plátna.

Autor: Miroslav Spáčilová

iDnes

Příloha č. 10: recenze na film Teorie všeho (3x obrázek)

Oscarový sex-apel v nemohoucím těle. To je Teorie všeho, sen fyzika Hawkinga

Jsem šťastný muž, prohlásil Eddie Redmayne, když přebíral za hlavní roli v Teorii všeho Oscara. Věnoval ho Stephenu Hawkingovi, kterého hraje, a všem, kdo trpí stejnou nemocí jako slavný fyzik.

Mirka Spáčilová
redaktorka MF DNES

Teorie všeho nese všechny znaky solidního britského životopisu plus jednu kuriozitu. Vznikla totiž podle knihy Jane Hawkingové, první manželky vědce a matky jeho tří dětí, takže i ve filmu se dře ke slovu její pohled; trochu úporná sebeobhajoba moderní světice, již se nikdo nemůže divit, že si po letech oddané služby ochrnutému geniovi našla jiného (a Hawking jinou). Nicméně síla osobnosti, již Eddie Redmayne od svého hrdiny přejímá i vylá, vzor jeho fyzickým limtům odsouvá Hawkingovu partnerku na druhou kolej.

Do dvou let umřete
Přesně ukazuje, že mužská přitažlivost netkví v těle Robocopa oděného do luxusních značek Padesátí odstínů kedi, nýbrž v jeho intelektu a humoru. Hawking trpí amyotrofickou laterální sklerózou napadající nervový systém, jež ochromí postupně celé tělo: od roku 1968 je na vozíčku, posledních třicet let „mluví“ jen hlasem počítače. Již v tomto stadiu přesto ve filmu okouzlí svým

Sila osobnosti Filmový Hawking (Eddie Redmayne) okouzlí intelektem a humorem. Foto: Cinemart

šarmem skolenou ošetřovatelku a spolu s ní veskeré ženy v sále. Příslovce „sexu mozek“ zkrátka funguje, je-li to nejchytřejší mozek planety umocněný ostrovitím vtipem.

Také příběhu pojetému jako kronika jedné romancie pomáhá duchaplnost; hlupáky tady nevedou, přejmenné univerzitní retro 60. let s náladou plnou smů a plánu svádí k neohrazeným námluvám vesměs inteligentní studenty. Včetně záračného matematika Hawkinga, jenž první rande zvládá jen o chlup sebestějš než kolega Leonard z Teorie vel

kého třesku. Redmayne své postavě ponechává od mládí po stáří nádech neodolatelných chlapecských roužků typu Vladimíra Pucholha: žádná stylizace, čistota sama.

Když hrdinovi v jednadvaceti letech oznámí, že do dvou let umře, přebírá žánrové otěže melodramatický model spolu proti osudu. On rezignuje, ona ho léčí ze sebestěsti; následují svatba, děti, kariéra myslí, chátování těla; očekávané, vkusné.

Charizma injekce do žily
Ani postupná ochablost se zbytečně nerozpřádá, film ji sleduje ve věčných běžných situacích: u večere Hawking neudrží vidličku, na schodech uvažuje tvář v tvář stejné bezmocnému synkovi v ohrádce pro batolata, návštěvám musí manželka jeho mumlání „překládat“. Poněkud únavný kruh samých dobrých chlapčůvých lidí našetři zas prorážejí humor, od pánského časopisu k výroku, že kromě mozku nemoci odolá jediný „ryze mužský orgán“. A výkon herce, jenž snad Hawkingovo charisma dostával injekcí rovnou do žily, je lepší než film sám.

Zábavnou kapitolu tvoří věda. Záhadu vesmíru a fyzikův sen o jedné romci, která vyloží vše, se zmloune pomocí čaje, hrášku, brambor. Laik propadne pýše, že teorii pochopil - načez ji hrdina zase vyvrátí. To je prostě celý Hawking.

Teorie všeho
Velká Británie, 2014, režie James Marsh, hraje Eddie Redmayne, Felicity Jonesová, Emily Watsonová, Harry Lloyd, David Thewlis, Charlie Cox, titulky, 123 minut

65 %

MF Dnes

VÝJIMEČNÝ OSUD VÝJIMEČNÉHO ČLOVĚKA BYL PŘETAVEN
DO ZCELA NEVÝJIMEČNÉHO ŽIVOTOPISNÉHO DRAMATU.

[illegible]

doslovnosti. Chronologické
řazení převládá dialogo-
vých scén je únavně mono-
tonní. Realisér se neobtěžuje
s vytvořením napínavých
situací, jejich vývoj a dopa-
dy nebyl předem zřejmý.
Marsh nedokáže vzbudit
ani iluzi, že je v sázce něco
více než jedno manželství.
Pro větší srozumitelnost
téměř nevyužívá metafor
a zhuštinujících výpravčických
zkratk. Co se potřebujeme
dozvědět, jen nám sděleno
slovně a doslovně. Často
za doprovodu pastelických,

osobnosti byl proměněn v jednorozměrný symbol povně lidské vůle a odhodlanosti. Vyprávění by stejně dobře posloužila smyšlená osoba, která nemá s významnými mysliteli nic společného.

Srovnatelně plochá je postava Jane, jejíž dramatičtý význam byl omezen na zviditelnění ženských goriolity (těch obdivných poloděk, které mu věnuje) a zdůraznění jeho agnosticismu (s tímto jeho nihilistickým křesťanství nemůže

MOZEK BY CHTĚL, TĚLO N

sestřelili. Sama žvoci
hrdinka se svou odnou
vlák a vlastními radostmi
a starostmi neač, existuje
pozve ve vztah k manželu.
Tato plakativní figury
logicky nedokážou vysvětlit
ani herci, a mchí zejména.
Kedymne podává obdivu-
hodný fyzický výkon,
ale v komplexní bystř-
Hawkinga vinou pade-
vity, kterou ma nalizuje-
scinál, nepřeměňuje.

Kolem a kolem vztahu, be-
nápada ztrřevování a nenp-
správně *Teorie všeobv*
důle nejlepe spíní jako osvě-
tlený film o průběhu a ošet-
Hawkingovy choroby. Ztrř-
kontroly nač motorický nář-
chopnostmi a milnickým

svalstvem je zachycena suggestivně a do nejmenších detailů. Ačkoli údajně ne o příliš přesvědčivě, než v televizním filmu *Hawking* z roku 2004, v němž si titulní postava zahrál – jaká to ironie – Benedict Cumberbatch z konkurenčního a ve všech ohledech zdařilejšího *Krále Enigmy*.

Martin Šmíd

THE HISTORY OF THE HINDS
WINE & SPIRITS, 2014, 100 MIN.
<http://www.thefirstofthehinds.com>

Realize: James Marsh
Starring: Anthony Mackie posthumously
Joel Kinnaman
Camera: David DeCoteau
Music: John J. Ashman
Festivals: Tribeca Film Festival, Velocity Fests,
Emmy Festivals, Screen Melbourne, Grand
Theatres, Michael Marmorek, Charlotte

Premiere: N.Y.C.

ZENA ODHODLANA BOJOVA

kejší manipulativnějšího
hudebního podzvěsti. Také
vypovídá o kamerosém film
nepřekračující horizont
nakládání televizní
dramatizace (potřebující
otěvně představu) pouze
záliby stylizované (jako
dramatické video).

Podobně jednoduše
ubírá na zajímavosti také
úspěšnému hrdinovi. Film
si nenechává žádnou
a sebeduplicitu samotného
Hawkinga a na genálního
vědce položí s bezohlednou
lhostejností, jaké sami po-
střední správní odměnit, i
protože se nechytí citit jak
bezmocný oběť zloho osud
člověka, oběť zloho osud

STASTNYM OTCEM

iDNES.cz / Zprávy / Kultura

[iDNES.cz](#) | [Zprávy](#) | [Kraje](#) | [Sport](#) | **[Kultura](#)** | [Ekonomika](#) | [Bydlení](#) | [Technet](#) | [Ona](#) | [Revuce](#) | [Auto](#) | [Dálší](#)

[Zprávy](#) | [Film](#) | [Televize](#) | [Hudba](#) | [Divadlo](#) | [Literatura](#) | [Výtvorné umění](#) | [Stát/miřtí](#) | [Colours of Ostava](#) | [TV program](#)

Jsem šťastný muž, prohlásil Eddie Redmayne, když přebíral za hlavní roli v Teoni všeho Oscara. Věnoval ho Stephenu Hawkingovi, kterého hraje, a všem, kdo trpí stejnou nemocí jako slavný fyzik.

Teorie všeho nese všechny znaky solního britského životopisu plus jednu kurozku. Vzniká totiž podle knihy Jane Hawkingové, první manželky vědce a matky jeho tří dětí, takže i ve filmu se dře le slovní její **goblet**, trochu uporná sebeobohabá moderní světu, již se nikdo nemůže divit, že se na letech odané služby ochrnutí: genikovi našla jiného (a Hawking jinou). Někdy sá **goblet**, již Eddie Redmayne od svého trdní přejímá i vysílá, vzdor jeho fyzikjím lřtmům odsouvá Hawkingovu partnerku na druhou kolej.

Fotogalerie

Filmesn ukazuje, že mužská přitažlivost netkni v těle Robocopa oděného do luxusních značek Padesátí odstínů šedi, mýbrž v jeho intelektu a humoru. Hawking trpí amyotrofickou laterální sklerózou napadající nervový **systém**, jež ochromí postupně celé tělo; od roku 1963 je na vozíku, posledních třicet let „mluví“ jen hlasem počítače.

[Zobrazit fotografie](#)

spolu s ní veškeré ženy v sále. Příslušný „sexy mozek“ zkrátka funguje, je-li to nejchytřejší mozek planety umocněný ostrovním vtípem.

Také příběhu pojatému jako kronika jedné romance pomáhá duchaplnost: hupáky tady nevedou, přijmeme vesměs retro 60. let s náladou plnou snů a plánu svědčí k neochrabaným námluvám vzrůstající studenty. V chůpě zračného matematika Hawkinga, jenž první rande zvládá jen o včít sebežalstí než kolego Leonard z Teorie vešleho třesku. Redmayne své postavě ponechává od mládí po stáří neodekloněné chlapeckých rozpačí typ Vlodimíra Pucholce: žádná stylizace, [fotopá](#) sama.

Charizma injekcí do žily

Ani postupná ochablost se zbytečně nerozpatlivá, film ji sleduje ve věčných běžných situacích: u učitelky Hawling neudrží včeláku, na schodech uváděná tvrdí v tvář stejné bezmocnému synkovi v ohrádce pro batolata, návštěvám musí manželka jeho mumláni „překladat“.

Teorie všeho
Věká 123 min.
režie: James Marsh
Irak, Eddie Redmayne, Felicity Jones,
Emily Watson, Harry Lloyd, David Thewlis,
Charlie Cox, Charlotte Hope, Adam Godley,
Lesley Manville, Maxine Peake, Hugh
O'Brien a další

Zábavnou kapitolu tvoří věda. Záhada vesmíru a fyzikův sen o jedné rovnici, která vyloučí vše, se známosti pomoci řáje, trháku, brembor. Laik propadne pýše, že teorii pochopí – načež ji třetina zase vyvrátí. To je prostě celý Hawking.

Věděli jste, že...
Stephen Hawking napsal svoji vlastní autobiografii? Pokud se chcete přesvědčit, jak moc se liší od filmového plátna, pak se zařtěte do knihy [Stejná historie máho života](#). Se slevou ji pořídíte na Knihy.iDNES.cz.

Autor: Mirka Spáčilová

Dosluhuje vám lednice?
Vyměňte ji za novou a my vám
přispějeme až 1 500 Kč

113